ŠV. PRANCIŠKUS ASYŽIETIS

T. DAMAZAS DAVEAU O.F.M

ANTROJI LAIDA

T. DAMAZAS DAVEAU, O. F. M.

ŠV. PRANCIŠKUS ASYŽIETIS

Vertė

J. POVILONIS

LIETUVOS PRANCIŠKONŲ LEIDINYS Nr. 3

FRANCISCAN MONASTERY KENNEBUNK PORT, MAINE

1948

IMPRIMI POTEST

P. JUSTINUS VAŠKYS, O. F. M.
Comm. Provincialis

NIHIL OBSTAT

P. JUVENALIS LIAUBA, O. F. M.
Censor deputatus

IMPRIMATUR

JOSEPH E. McCARTHY, D. D.
Episcopus Portlandensis

Portland, Me., die 30 aprilis, 1947

Paminklinio Lietuvos Pranciškonų

Šv. Antano Vienuolyno ir

Koplyčios Amerikoje

Įkūrėjams ir Geradariams

Skiria Šį Leidinį

Tėvai Pranciškonai.

Spauda
DARBININKAS
366 West Broadway, So. Boston, Mass.

PRAKALBA

Mąstyti apie tokį šventąjį, kaip šventasis Pranciškus, kuris savo asmenyje įkūnijo ir savo gyvenimu parodė mums gyvąją Evangeliją, — tai yra geriausias vaistas mūsų laikų žmonėms.

Kogi mus moko švento Pranciškaus gyvenimas? To, ką jis pats skelbė savo Asyžiaus miestiečiams, Umbrijos ir Toskanijos tautoms pradžioje tryliktojo šimtmečio... ir kuo tapo jo žodžiai.

Jis skelbė visišką paties savęs atsižadėjimą ir visišką atsidavimą Apvaizdai. Gyventi Dievuje, iš Dievo ir Dievui! — toks buvo jo šūkis, ir tame jis rado sielos ramybę. Šitos saldžiosios ramybės jis linkėjo kenčiančiam broliui Leonui, ir visiems jis skelbė: "Pax et Bonum — Taika ir Laimė, Ramybė ir visoks Gėris."

Argi mūsų laikų žmonės yra mažiau reikalingi šitų pamokymų, kaip šv. Pranciškaus bendralaikiai? Argi jie mažiau geidžia ir mažiau vergauja žemiškųjų turtų troškimams? Argi dabar mažiau nuolatinių ginčų vieno su kitu, negu tarp

Asyžiaus gyventojų? Argi mūsų kartos dabar mažiau pakrikusios, kaip Umbrijos miestiečiai? Priešingai, galima tvirtinti, kad moderniškasis pasaulis, mūsų laikai, yra daug neramesni, negu tie laikai viduramžyje.

Kur yra šitas visiškas atsisakymas, šitas atsidavimas Apvaizdai, šitas tikrasis kirkščioniškumas..? Šventasis Pranciškus nurodė, kur visa tai yra: grįžime prie Evangelijos, kuri turi būti gyvenime įvykdyta. Čia ir buvo jo įtakos kilnumo ir sekmingumo akstinas.

Kiekviena siela, kuri seka Jėzų Kristų Pranciškaus Asyžiečio pėdomis, bus išgelbėta, ir jų susibūrimas išgelbės pasaulį. Reformuojant atskirus žmones, yra geriausias kelias pagerinti visuomenę.

Linkėčiau, kad skaitymas šio trumpo šv. Pranciškaus gyvenimo aprašymo padrąsintų ir paskatintų į visuotiną Jėzaus Kristaus įsakymų pildymą ir kad paskatintų tikruosius katalikus uoliau prisidėti prie katalikiškosios Akcijos.

T. Damazas Danveau,
Pranciškonas.

Laval, 1936 m. sausio 4 d.

I SKYRIUS

PETRO BERNARDONĖS SŪNUS

Laiminga šeima

Šlaite Subasio kalno, kuris savo banguotas viršukalnes iškėlęs iki 1,200 metrų aukštumo, lyg prikabintas stovi Asyžiaus miestelis, o žemiau — žaliuoja slėnis.

1198 metais čia buvo tik mažas, linksmas miestukas, siauromis ir nelygiomis gatvėmis. Viskas rodė, kad gyvenimas čia malonus ir lengvas: švelnus klimatas, žemės darbas, laukai gražių vynuogių, linksmas ir malonus gyventojų būdas. Tačiau dvarininkų pilių bokštai riogsojo padangėje. Tai buvo kaimyninis konkurentas — Peruzijos miestelis.

Asyžiaus turtingųjų skaičiun priskiriamas ir vienas turtingas audinių pirklys Petras Bernardonė. Jis čia buvo atsikėlęs iš Lukezo ir savo sumanumu įsigijęs gana žymų turtą. Jo žmona, vardu Pika, sakoma, buvo kilusi iš Provanso,

(Pietų Prancūzijoje) kur turtingasis audinių pirklys ją pažino savo kelionių metu.

Iš jų meilės buvo gimę du vaikai: Pranciškus ir Angelius. Tiesą pasakius, pirmasis sūnus pradžioje buvo pakrikštytas Jonu. Jis gimė tėvui išvykus į Prancūziją. Grįžęs Bernardonė nenorėjo kitaip vadinti savo mažojo sūnaus, kaip tik Pranciškaus vardu; tuo vardu ir buvo vadinamas. Vėliau ir sūnus, linksmai dainuodamas gražia savo motinos krašto kalba dainas, vadinosi Pranciškaus vardu. Istorija jį pripažino ir patvirtino.

Prekyba Petrui Bernardonei sekėsi gerai; kilmingieji ir turtuoliai lankė jo krautuvę, kuri buvo prie didžiosios aikštės, kad ten išsirinktų medžiagą savo drabužiams.

Pranciškus, vyriausias jo sūnus, ėjo jau šešioliktus metus ir pavadavo savo tėvą. Jis labai sumaniai pardavinėjo visas prekes ir rodė didelį palinkimą į prekybą. "Koks puikus jis bus prekybininkas," — galvodavo jo tėvas.

Ateitis teikė daug vilties, laimės ir turtų šitam židiniui, ir Asyžiaus gyventojai pavydėjo tai laimingai šeimai.

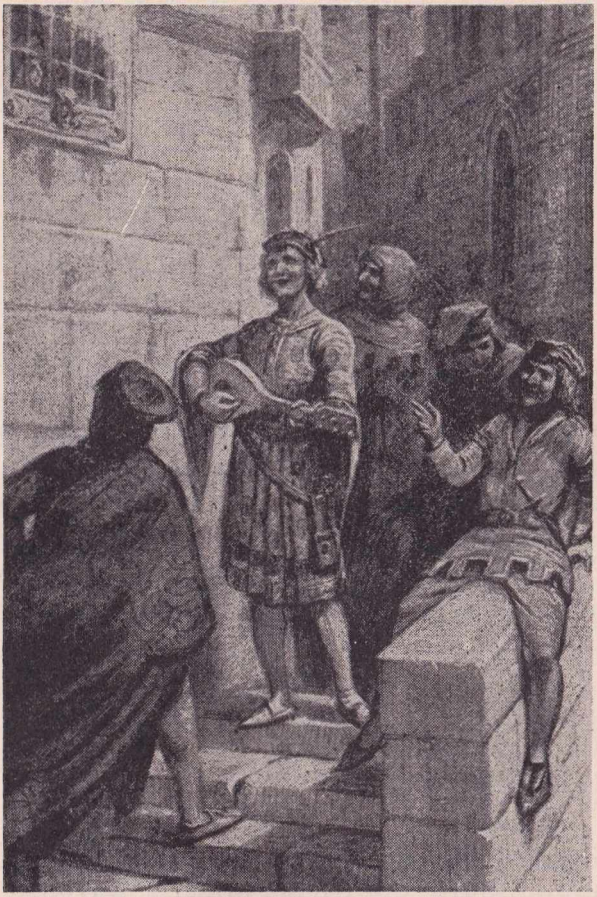

Asyžiaus jaunimo karalius

Asyžiaus jaunimo karalius

Mieste Pranciškus buvo tikra garsenybė. Jis turėjo daug draugų. Taip pat jo jieškojo turtuolių ir kilmingųjų sūnūs. Greitai jis tapo visų puotų vadu. Jo gyvas būdas ir poetiški gabumai linksmino visus susirinkusius. Jo žaidimų, linksmybių draugai išsirinko jį savo būrio karaliumi.

Visame šešioliktųjų amžiaus metų žydėjime Pranciškus turėjo daug įtakos. Nedidelio ūgio, apskrito veido, plačios kaktos, tamsios veido spalvos, juodų plaukų, balsas skambus ir muzikalus, visa savo asmenybe jis skyrėsi iš kitų, jo išvaizda jau patraukdavo klausytojus, ir iš pirmo žvilgsnio visi būdavo jo pusėje.

Jo dvasia buvo atvira ir skaisti. Iki triukšmingojo laikotarpio jis išsaugojo savo garbingą kilnumą. Niekas nedrįso prieš jį blogai arba šiurkščiai kalbėti.

Jis ruošdavo savo draugams linksmas puotas, kurios baigdavosi triukšmingais išdykavimais siaurose miesto gatvėse. Pranciškus paprastai jiems vadovaudavo, diriguodavo ir linksmindavo juos.

Petras Bernardonė išdidžiai žiūrėdavo į savo vyresniojo sūnaus augančią įtaką. Jis duodavo jam neskaitęs pinigų, reikalingų jo puotoms. Tačiau kartas nuo karto jam švelniai primindavo:

Pranciškau, dažnai prisimink, kad tu esi sūnus garbingo, o ne paprasto pirklio!

Tačiau tuojau jis pradėdavo galvoti, jog netoli jau ta diena, kada jo sūnus taps garbingu žmogumi, gal būt, kokiu valdžios patarėju, o gal ir sostinės galva. Ir gražūs ateities sapnai dėl šito mylimo vaiko glostė tėvo širdį.

Kai dėl ponios Pikos, ji dažnai apverkė savo vaiko išdykavimus — ji buvo gili ir karšta katalikė, — bet dėl ateities jų svajonės sutapo. Ji pažinojo savo Pranuko kilnumą ir nesiliovė už jį melstis. Taip pat ji atsakinėdavo ir savo kaimynėms, kurios ją klausinėdavo:

— Palaukite truputį! Aš turiu vilties ir tikiu, kad jis taps Dievo vertu vaiku.

Pranciškus ir elgeta

Ir savo įgeidžių įkarštyje jaunasis Pranciškus liko geras ir gailestingas nelaimingiesiems. Jis užjautė vargšus.

— Jei aš esu garbingas, — sakydavo jis, — ir noriai duosnus savo draugams, tai kaip aš daug privalau duoti išmaldos vargšams, už ką pats Dievas man pažadėjo šimteriopai atlyginti.

Ir kiekvienu kartu, kai prie jo prisiartindavo vargšas, prašydamas išmaldos Dievo meilės vardu, šitie žodžiai paliesdavo giliausias Pranciškaus širdies stygas.

Tačiau, vieną dieną, jis pavarė vieną elgetą. Bernardonės krautuvė buvo pilna pirkėjų ir Pranciškus stengėsi jiems skubiai patarnauti.

— Ponas Pranciškau, — maldavo vienas elgeta, — dėl Dievo meilės, pasigailėkite..

— Ak! eik toliau! — sušuko jis suerzintas. — Netrukdyk mums. Eik!...

Bėgo minutės... jis jautė durklo smūgį savo širdyje. "Jei šitas žmogus būtų buvęs iš mano kilmingųjų draugų tarpo...—galvojo jis, — bet jis juk siųstas Karalių Karaliaus... o aš jam leidau išeiti tuščiomis rankomis!"

Pranciškus pakyla, bėga paskui elgėtą, jį pasiveja ir paduoda gausią išmaldą. —Štai puikus pavyzdys!

Turtinga Pranciškaus prigimtis

Šeimos aplinkumoje, kurioje daugiausia buvo svarstomi prekybos reikalai, ir Asyžiaus visuomenės tarpe laisvai brendo visi gabumai, dorybės ir ydos Petro Bernardonės vyriausiojo sūnaus, kuris buvo jautrus įvairiems dalykams.

Tai buvo veiklus, sumanus, patrauklus, gabus prekybai jaunuolis, bet labai duosnus, triukšmingas ir išdidus. Jo dvasia buvo pilna iniciatyvos ir energijos. Jis mėgo grožį ir su džiaugsmu gėrėjosi savo mažosios tėvynės gamtos gražumu.

Tačiau keli blogi palinkimai nedavė ramybės šito jaunuolio širdžiai. — Argi tai nėra kiekviename mumyse pasireiškiąs priešingumas? — Pranciškus norėjo atkreipti visų dėmesį į save ir laimėti pasaulio garbę. Gyvendamas jaunystės džiaugsme ir puotų triukšme, jis ėjo slidžiu keliu, kuriuo jis galėjo eiti nelabai saugiai, o gal būt, ir į bedugnę patekti.

Dievas budi prie Bernardonės sūnaus. Dabar jis įsiterpia. Jis jį myli, Jis jį pasirinko dideliems darbams; Jis jį ištrauks iš aistrų tyranijos ir palenks spindinčio skaistumo garbingu keliu.

Kad sunaikintų žemiškųjų džiaugsmų miražą, Viešpats įmetė Prancūzų bandymų liepsnon.

Tai buvo laikotarpis, kada griuvo komunos*) turtingieji nuvertė feodalinę valdžią, kurią Italijoj turėjo Fridriko Barbarosos baronai.

1199 metais Asyžiaus gyventojai iš aukštosios Roka pilies išvijo iš Vokietijos atsiųstą valdytoją Konradą de Lutren. Prancūzus, kuris tada buvo septyniolikos metų, tame sukilime nebuvo paskutinis.

Po trijų metų, 1202 m., Asyžiaus bajorai susijungė su Peruzijos bajorais, norėdami užvaldyti tų miestų neturtinguosius. Kilo vidujinis karas. Prancūzus ėjo su liaudimi. Priešai susitiko slėnyje prie šv. Jono tilto. Liaudies kariuomenė buvo sumušta. Tarp kalinių, atvestų į Peruzi-

*) F. Barbarosa užkariavęs Italiją, žemes atidavė kunigaikščiams — feodalams, o valstiečiai turėjo eiti baudžiavą. Miestiečiai, praturtėję iš amatų ir prekybos, pirmieji pasipriešino tokiai valdymo formai, pradėjo neklausyti valdovo, o kaikuriuos net išvijo. Čia kaip tik ir kalbama apie tą maištų laikotarpį. Vert.

ją, buvo taip pat Petro Bernardonės sūnus.

Pranciškus, kaip kalinys, stebino visus savo kalėjimo draugus. Jie buvo nuliūdę; jis liko linksmas! Jo dvasia buvo nesuprantama.

— Aš galvoju apie ateitį, — kartą jis išsireiškė. — Žinokite, kad vieną dieną visas pasaulis nusilenks prieš mane.

Jo linksmumas palaikė drąsą liūdname Peruzijos kalėjime. Tačiau šita nelaisvė buvo jaunuoliui skaudi pamoka.

Beveik po metų buvo padaryta taika; Pranciškus atgavo laisvę ir grįžo į Asyžių.

Užpuolė jį antrasis, daug kartesnis bandymas — skausmas. Sunki liga, gal būt, tai kalėjime praleisto laiko padariniai, paguldė jį į kančios patalą. — Liga, Dievo pasiuntinys, atskiria žmogų nuo kasdieninių reikalų, verčia galvoti ir suprasti tikrąją gyvenimo prasmę.

Kada po keletos ilgų savaičių jis atgavo jėgas ir pasveikęs išėjo į Foligno kelią pakvėpuoti tyru sveiku pavasario oru, pajuto Pranciškus žmogaus menkumą, visko nepastovumą ir jaunystės džiaugsmų trumpumą.

Tai buvo pirmasis žingsnis, pirmasis jo pašaukimo balsas visko atsisakyti jo šventumo kelyje. Dievas jam dar daug kitokių ženklų parodys.

Žmogiškosios garbės pergalėje

Pranciškus atgavo visas jėgas. "Koks gi turėtų būti mano likimas?" — klausė jis savęs. Tuomet iškilo iš jo žmogiškųjų gilybių kita aistra, apie kurią jis svajojo: žemiškosios garbės troškimas.

— Aš būsiu riteris!

Kaip tik tuo laiku vienas Asyžiaus valdovas rinko karius grafui Gauthier III, kuris vadovavo popiežiaus Inocento III kariuomenei, kovojančiai Sicilijoj su dviem vokiečių avanturistais ir jų sąjungininkais Saracėnais.

Ten išvyko Pranciškus, padarė daug garbingų žygių ir visų gerbiamas sugrįžo į Asyžių.

Jis jau rodėsi miesto gatvėse, sėdėdamas ant gražaus, turtingai išpuošto arklio. Staiga kartą sutiko jis vieną buvusių savo draugų, vieną kilmingąjį, bet jau nusigyvenusį. Kilnaus duosnumo paskatintas Pranciškus nušoko žemėn.

— Imkite mano ginklus, šarvus ir ma-

no gražųjį arklį,—tarė jis savo draugui.

— Bet kaip jūs, Pranciškau Bernardone?

— Aš paimsiu jūsiškius, garbingasis pone! — atsakė Pranciškus.

Darbas buvo vertingas; Dievas jam atlygino sekančią naktį. Jis sapnavo pranašingą sapną: jo tėvo krautuvė buvo pripildyta jiečių, ir blizgančių skydų.

— Kam šitie ginklai? — paklausė jis.

— Tau ir tavo kareiviams! — atsakė jam paslaptingas balsas.

Dar prieš dieną, jis sėda į balną ir leidžiasi Apulijos keliu, turėdamas daugiau vilčių, kaip kitados.

— Sudie! sudie! Aš grįšiu garbingu riteriu!

Žmogiškosios garbės aistros kelias yra slidus ir neištikimas. Jis sunaikina žmogaus dvasią, bet Pranciškus nėjo toliau tuo keliu.

Atvykęs į Spoletą, naktį jis sapnavo naują sapną. Tas pats balsas kalbėjo:

— Pranciškau! Pranciškau, kodėl tu palieki Dievą, kuris yra mokytojas ir eini pas žmogų, kuris yra tik jo tarnas?

— Ak, Viešpatie! ko nori, kad aš daryčiau? — paklausė jaunas Bernadonė, prisimindamas apaštalo Povilo šauksmą.

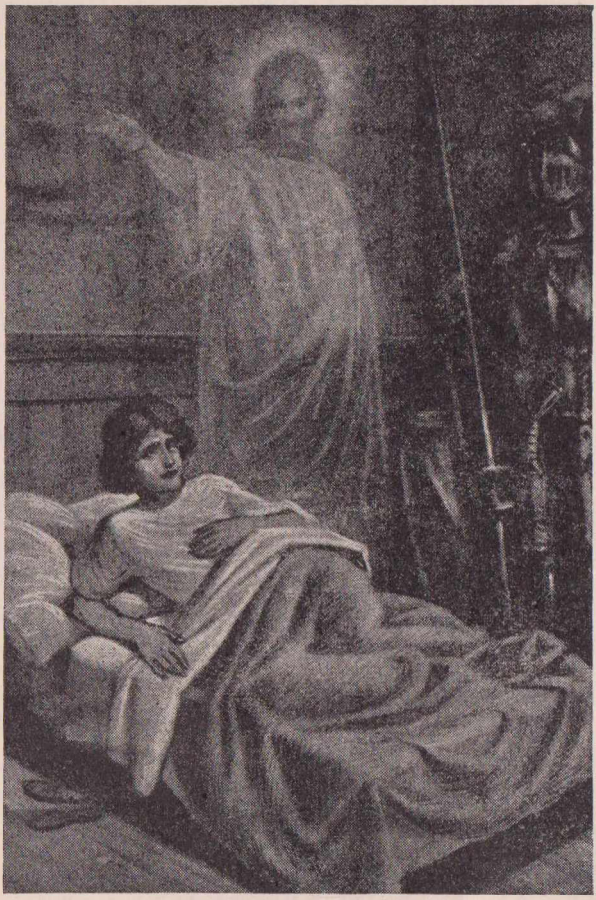

—Ak, Viešpatie! ko nori, kad aš daryčiau?
—Grįžk į tėviškę, ten tu sužinosi, ką turi daryti

— Grįžk į tėviškę. Ten tu sužinosi, ką turi daryti; sapnų, kuriuos tu turėjai, reikia žiūrėti dvasinės prasmės.

Rytdienos vakarą Pranciškus pasiekė Asyžiaus vartus.

Pasirinkimas sužadėtinės

Grįžęs pas savuosius, Petro Bernardonės sūnus jau nebuvo tas pats, bet dar nebuvo ir visiškai Dievui atsidavęs. Didelis neramumas kankino jo širdį.

Tėvas norėjo matyti savo vyresnįjį sūnų užimant jo vietą krautuvėje. Jo draugai skubiai jieškojo jo vadovauti jų puotoms. Visa tai Pranciškus darė be jokio džiaugsmo. Vėl vadovaujant jam šitose puotose, jo dvasią užgulė sunkūs susimąstymai.

Vieną vasaros vakarą, po puotos, linksmi draugai, kaip paprastai, pradėjo savo triukšmingas vaikštynes tuščiomis gatvėmis. Pranciškus leido jiems toliau eiti. Jis sustojo...

Neapsakomas švelnumas jį prikalė prie žemės. Staiga Šventoji Dvasia nusileido ant jo, kaip griausmas į aukštą medį. Kiek laiko jis stovėjo ten gatvelėje?...

Jo draugai jau grįžta ir vienas jų pajuokia užtrukusį savo jaunąjį karalių.

— Ei! Pranciškau, kas tau yra? Gal meilė tave tokiu padarė? Gal galvoji vesti? Ar gal svajoji apie sužadėtinę, kurios grožis tave sužavėjo?

— Taip, — atsakė jis sunkiai, — aš manau vesti ir jūs niekados nesatę matę sužadėtinės taip kilmingos ir gražios.

Kas buvo šita sužadėtinė? Be abejonės, šį vakarą turtingojo Asyžiaus audinių pirklio sūnus buvo matęs aiškiam regėjime gyvąjį Neturtą, šitą Neturtą, kuris pasireiškė Kristui gulint prakartėlėje, Neturtą Jėzaus ant kryžiaus. Dievas savo malone pripildė jo dvasią.

Šiurkštusis kelias

Pranciškus tik silpnai pradžioje juto tą, ką jis vėliau vadino "Ponu Neturtu". Jis jo nepažinojo. Dievas po truputį atidengė jo veidą, bet tai kaštavo jaunuoliui sunkių aukų. Norint eiti Dievo keliu, reikia daug ko atsisakyti. "Kas nori eiti paskui mane, tegu ima savo kryžių." Reikėjo, kad Pranciškus įgyvendintų šituos Išganytojo žodžius. Jis pirmiausia puo-

Aiškiame regėjime matė savo sužadėtinę—Kristaus gyvąjį neturtą...

lasi prie darbo ir pamažu nugali tris savo didžiausias aistras.

Pranciškui buvo reikalinga vienatvė. Tuomet jis eidavo į netolimus laukus, įlysdavo į ten buvusią olą ir praleisdavo ištisas valandas. Kartais jis vienas eidavo šituo keliu, bet taip pat dažnai iki olos angos jį palydėdavo ištikimas draugas. Palikęs lauke, šis kartais girdėdavo dūsavimus ir verksmus.

— Šitoje oloje yra paslėpti turtai, — sakydavo beveik atvirai Pranciškus savo draugui, — aš manau juos atrasti.

O iš tikrųjų, šitoje drėgnos olos vienatvėje Pranciškus išmoko save pažinti ir jis čia visai nugalėjo troškimą tuščių jaunystės džiaugsmų. Šitų tuštybių prisiminimai dabar sukeldavo jame pasibjaurėjimą, kuriame buvo ir nustebimo. Bernardonės sūnus tapo maldos žmogus.

1206 metais pavasarį Pranciškus išvyko į Romą, kaip maldininkas. Ten jis visą laiką lankė bažnyčias. Vieną kartą, kai jis meldėsi prie Apaštalų karsto, pastebėjo didelį maldininkų taupumą, aukojant tik smulkius pinigėlius.

Staiga jame užsidegė puikybės jausmas: atidaręs savo piniginę, kurią buvo

pripildę gerieji tėvai, Pranciškus paaukojo pilną saują stambių pinigų. Ant akmeninės plytelės pasigirdo garsus skambėjimas ir maldininkai galvojo, kad šis yra tikrai turtingas.

Už šitą auksą Dievas jam davė galimybės nugalėti antrą ydą: jis galutinai nugalėjo savo prigimties išdidumą ir puikybę.

Keista mintis blykstelėjo jo dvasioje: ar nebūtų jam geriau nusižeminti ir apsirengti prie durų susirinkusių elgetų skarmalais. Jis pakluso šitam sumanymui.

Išrinkęs labiausiai nuskurusį elgetą, nupirko jo menkus skarmalus ir po kelių minučių Petro Bernardonės sūnus, sūnus turtingo pirklio, atsistojęs tarpe vargšų, prie Bazilikos durų nuolankiai maldavo sau duonos kąsnio.

Bet jis buvo tuo patenkintas ir laimingas, ir Dievas jam davė tokį pažadą:

"Pranciškau, dabar, kada tu eini mano keliu, viskas, kas pirmiau tavo jaunystėje tau buvo malonu, tau bus kartu; viskas, ką tu niekinai, tau taps malonumu ir džiaugsmu."

Pranciškus, grįždamas į Asyžių, trečią sykį save pergalėjo.

Buvo viena rūšis nelaimingųjų, kurių jis neapkentė ir kurie jam pykino širdį— tai raupsuotieji. Prie Asyžiaus vienoje ligoninėje gydėsi keletas raupsuotųjų. Jis vengdavo pro čia praeiti.

Vieną vakarą jis jojo tuščiu keliu. Staiga už kelių žingsnių prieš jį pasirodė raupsuotasis, nušašusiomis lūpomis maldaudamas išmaldos. Pranciškus išsigando, — kaip jo arklys, taip ir jis pirmutinis truktelėjo atgal.

Bet jaunuolio dvasioje veidas liepsnojo: Kristaus išvaizda savo baisiosios kančios metu tapo kaip raupsuotojo. Jėzus šitokiame stovyje išgelbėjo pasaulį!

Išbalęs, drebėdamas, šoko Pranciškus nuo arklio. Prisiartino jis prie raupsuotojo, įspraudė į jo ištiestą ranką pinigą ir drąsiu mostu, — greitai, — pabučiavo jį ir pasišalino.

Malonaus Petro Bernadonės sūnus pajuto nepaprastą džiaugsmą. Ir po šitos pergalės jis jau eidavo kartais į Išganytojo raupsuotojų ligoninę slaugyti ligonių.

Daug vėliau, prieš savo mirtį, kalbėdamas apie šituos laikus, jis parašys šias eilutes:

"Viešpats man suteikė malonę tokiu būdu pradėti atgailą: kada aš buvau nuodėmėje, man atrodė bjauru matyti raupsuotus. Viešpats mane nuvedė į jų tarpą. Aš jų akivaizdoje mokiausi gailestingumo ir, kada aš pavargęs pasitraukdavau iš jų tarpo, tas vargas man būdavo malonus dvasiai ir kūnui."

Kelio pasisukimas

Pranciškus jau siekė dvidešimtuosius metus. Tik dabar jis pasidarė visai kitoks. Jo draugai jį paliko.

Petras Bernardonė, kuris prekybos reikalais dažnai turėdavo palikti namus, negalėjo aiškiai pastebėti vyresniojo sūnaus dvasios pasikeitimo. Nors, iš tikrųjų, per trumpus savo buvimus namie, jis pastebėjo, kad Pranciškus buvo nebe taip puikus prekiautojas, kaip kitu kartu.

— Kas gi čia būtų? — galvojo jis.— Argi jis neturi palinkimo į prekybą?

Galvojant apie sūnaus ateitį, į jo šir-

dį skverbėsi neramumas. Tačiau jis nesirūpino visko suvokti ir toliau svaidė pinigus.

Dabar jau elgetos pradėjo suktis apie Pranciškaus kišenę. Jie pakeitė jo draugus ir žaidimų dalyvius.

Vieną dieną, kada šeima sėdosi pietų, Pranciškaus motina pastebėjo, kad jos vyresnysis sūnus ant stalo pasidėjo gana daug duonos. Ji dėlto pareiškė nusistebėjimą.

— Tai vargšams! — atsakė Pranciškus.

Motina nesipriešino šitam kilnumui; ji, pasitikėdama Dievu, sekė šitą lėtą pasikeitimą.

Jaunesnysis brolis Angelius visai nesuprato šito gyvenimo pasikeitimo ir drąsiai sakė, kad labai apgailestaująs savo brolio nedalyvavimą jaunimo šventėse.

Kryžiaus pasiuntinybė

Šiuo laikotarpiu Pranciškus mėgo melstis vienatvėje, dviejose pusiau apgriautose koplytėlėse, kurios buvo Asyžiaus apylinkėse: San-Damiano ir Parciunkulės.

Jis kalbėjo šitą maldą, kurios vėliau išmokė tikinčiusius:

"Mes garbiname Tave, o Švenčiausias Išganytojau Jėzau Kristau, čia ir kiekvienoje bažnyčioje, kuri tik yra ant šios žemės ir meldžiame Tavęs, nes per Šventąjį Kryžių atpirkai šį pasaulį."

Arba dar, apmąstydamas Viešpaties Kančią, jis mėgo kartoti sekančią maldą:

"Didis ir gailestingasai Dieve, mano Viešpatie, Jėzau Kristau, aš meldžiu Tavęs, apšviesk ir išblaškyk mano sielos ūkanas. Duok man tikrą tikėjimą, tvirtą viltį ir tikrą gailestingumą. Leisk man, Viešpatie, gerai Tave pažinti, kad galėčiau visus darbus dirbti pagal Tavo nurodymus ir pagal šventą Tavo valią."

Už šias maldas buvo jam atlyginta. Pranciškus, pats to nejausdamas, paskęsdavo begalinėje maldos gilybėje ir susijungdavo su Dievu.

Vieną dieną jis vaikščiojo Foligno keliu ir pasuko į mažąją San-Damieno bažnytėlę. Ten vienas, parpuolęs ant kelių prieš bizantišką paveikslą, vaizduojantį Jėzų ant kryžiaus, jis panarino galvą savo rankose.

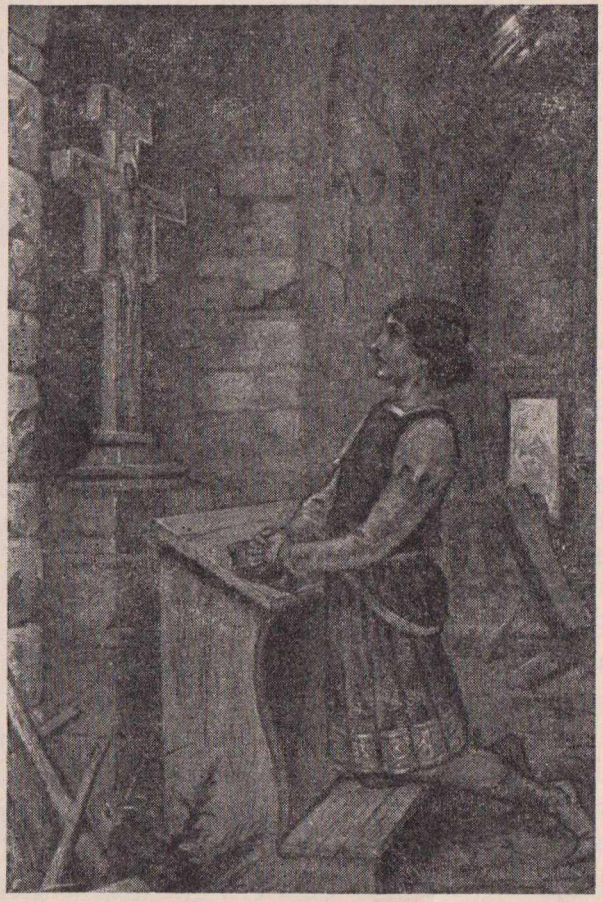

—Žiūrėk, Pranciškau, mano Bažnyčia griūva, eik ir atnaujink ją!

— Pranciškau! Pranciškau!

Bet kas?... Čia jis buvo vienas! Jis sumišęs, klausydamas pakėlė galvą.

Paveikslas, kuris vaizdavo Kryžių, atgijo ir tris kartus kreipėsi į jį su šita paslaptinga pasiuntinybe:

— Žiūrėk, Pranciškau, mano bažnyčia griūva, eik ir atnaujink ją!

Tuojau Pranciškus bažnyčios kunigui paaukojo pinigų sumą, už kurią netrukus turėjo būti įtaisyta lempa prieš Kryžių, kuris į jį prakalbėjo. Paskui, susimąstęs apie pranašystę, jis grįžo Asyžiaus keliu.

Bažnyčių atnaujintojas

Ką buvo pasakęs Kristus Pranciškui? — "žiūrėk, mano Bažnyčia griūva; eik ir atnaujink ją."

Pranciškus suprato tuos žodžius taip, kaip jie skambėjo. Jis pradės tarnauti savo Išganytojui, atnaujindamas bažnyčias. Bet ar tai buvo medžiagos statinys iš akmens ir cemento, kurio reikalavo? Kristus pasakė "mano Bažnyčia," bet ne "mano bažnyčios."

Šią valandą buvo reikalinga atgaivinti Kristaus Bažnyčia, dvasinė Bažnyčia, sielų Bažnyčia. Dvasiškijos tikėjimas ir

uolumas, atrodė, gęso, tarp tikinčiųjų augo susiskaldymas ir herezijos, visuose kraštuose kilo skaitlingi reformatoriai.

Pranciškus buvo girdėjęs kalbant šituos naujenybių jieškotojus. Tikrai, Kristaus siunčiamas, jis galėjo iškilti aukščiau už kitus. Bet ne, jis buvo paprastas žmogus, jis Kryžiaus žodžius suprato paraidžiui ir nieko daugiau.

Kad atnaujintų medžiaginius pastatus, reikėjo pinigų. Jis paėmė tėvo krautuvėje keletą ritinių gražios medžiagos, sėdo ant arklio ir pardavinėjo visiems Folignio gyventojams. Surinktą sumą jis nunešė San-Damiano kunigui; tas išsigandęs atsisakė priimti. Pranciškus su pasibiaurėjimu numetė piniginę ant lango.

Aukoti pinigus jau geras dalykas, jis kažką jau priduoda žmogui. Dar geriau aukoti savo laiką ir savo darbą, nes darbas yra jau žmogaus dalis.

Pranciškus puolasi dirbti ir prašyti iš Asyžiaus gyventojų akmenų.

— Kas man duos vieną akmenį, —paskelbė Pranciškus, — bus atlyginta. Kas man duos du akmenis, tam bus dukart atlyginta.

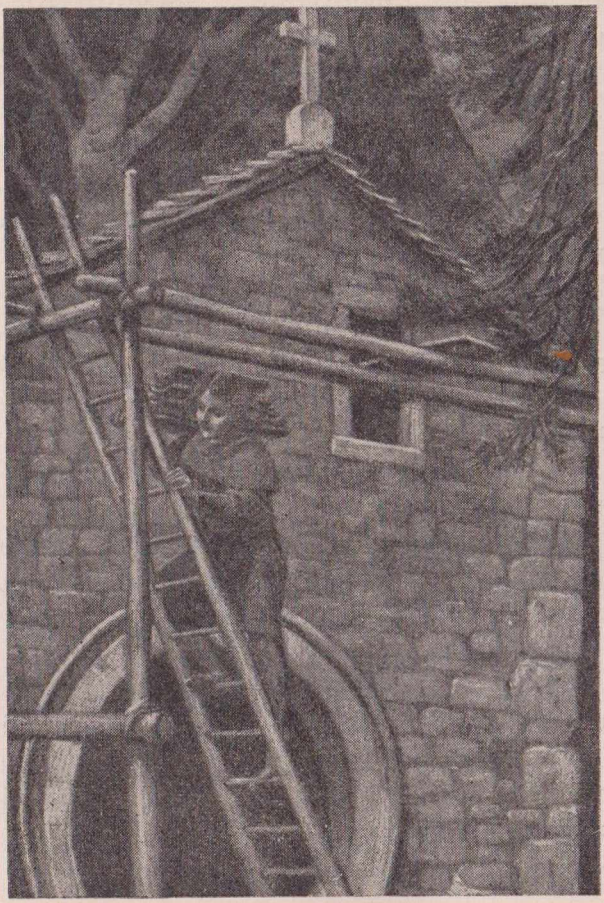

Pranciškus atnaujina San-Damiano ir Porciunkulės bažnyčias

Pranciškus atnaujino San-Damiano ir Parciunkulės bažnyčias. Parciunkulės bažnyčios kunigas leido jam gyventi kaip atsiskyrėliui netoli bažnyčios vienoje oloje.

Šitame vienatvės ir darbo gyvenime Pranciškus visą laiką galvojo apie Nukryžiuotąjį Kristų. Dabar jis sėmėsi jėgos ateičiai.

Vieną vakarą kažkoks praeivis pamatė netoli nuo Parciunkulės jaunuolį, kurio išdžiūvęs veidas buvo pasruvęs ašaromis. Sumišęs praeivis pareiškė jam užuojautą.

— Kodėl jūs verikate? Kokia priežastis spaudžia ašaras?

— Aš verkiu dėl mano Išganytojo kančios... ir aš nesigėdysiu eiti per visą pasaulį ir rodyti ašaras, kurias aš dabar lieju.

Argi mūsų Išganytojas prašė jį liautis atnaujinti bažnyčių sienas, bet eiti per pasaulį, — skelbiant gyvą Kristaus Kančios prisiminimą, — ir atnaujinti Bažnyčios Dvasią?

Niekas Asyžiuje, gal būt, išskyrus jo nuodėmklausį, vietos vyskupą Guidą, nesuprato Pranciškaus troškimo. Jo šeima jį niekino.

Jo jaunesnysis brolis Angelius, drebėdamas iš šalčio, matė Pranciškų vieną šiurkščią žiemos dieną, dirbant jį prie San-Damiano bažnyčios. Jaunas turtuolis pasišaukė vieną iš savo draugų ir tarė jam, juokdamasis taip garsiai, kad išgirstų jo brolis:

— Eik, paprašyk Pranciškų, kad jis parduotų tau savo prakaito už du centus.

— Mano prakaito? — atsakė švelniu juoku vyresnysis brolis, — aš jau jį pardaviau ir labai brangiai mūsų Išganytojui Jėzui Kristui.

Petras Bernardonė pradėjo rūstauti. Grįžus iš kiekvienos kelionės ir sužinojus vis naujų dalykų apie savo vyresnįjį sūnų, jo širdis skaudėdavo, kaip atsinaujinus žaizdai. — Bet kokiu gi keliu ėjo šis sūnus? — Gražūs planai dėl Pranciškaus ateities glostę tėvo širdį argi galėjo aptemti keistame ir nesuprantamame nuotykyje? — Ne, tai negalima!... Ir jo var-

do garbė... namų garbė... jo aukštos vietos įtaka...

Daugiau pykčio, negu blogų norų apimtas, jis paskelbė San-Damiano bažnyčios kunigui, kokią didelę pinigų sumą jis buvo davęs sūnui. Norėdamas išvengti susitikimo su tėvu, Pranciškus išėjo į apylinkes ir pasislėpė. Bet šita silpnybė greit praėjo.

Tuomet, vieną balandžio mėnesio dieną, 1207 m., Pranciškus išdrįso dienos metu grįžti į Asyžių, kad nuramintų namuose savo tėvą. Ak, kaip jis buvo pasikeitęs! Koks liūdnas veidas! Gyventojai rodė viens kitam:

— Žiūrėk, — šaukė vienas smalsuolių, — juk tai Bernardonės sūnus.

Pajuoka kilo; vyras neatsakė nieko. Šie įniršo, pasipylė pašaipos, vaikai paleido kelis akmenis. Niekas iš didelio skaičiaus ano meto Pranciškaus draugų neįsikišo, kad nutrauktų šį pasityčiojimą.

— Kvailys! kvailys! — šaukė.

Petras Bernardonė išėjo iš savo krautuvės pasižiūrėti triukšmo.

— Tai, tur būt, koks vargšas nenaudėlis, kad vaikėzai persekioja! — galvojo jis.

Ji atidarė duris ir brangųjį kalinį išleido...

Kai jis grįžo vidun, išgirdo triukšme savo paties pavardę. Jis žengė kelis žingsnius ir staiga pažino vyrą: tai Pranciškus, jo sūnus!

Pažeistas meilėje ir išdidume, tėvas sugriebia jį, įtempia į namus ir uždaro tamsiame kambaryje.

— Kvailys! ar tai galimas daiktas!.. Tas, kuris turėjo būti valstybės patarėju ar miesto galva! Griežta priežiūra suteiks jam proto.

Petras Bernardonė vėl išvyko prekybos reikalais, o motina Pika norėjo Pranciškų švelnumu atgaivinti. Motiną jis perkalbėjo. Pranciškaus atsakymai ją įtikino ir ji spėjo čia esant nepaprastą likimą. Ji atidarė duris ir brangųjį kalinį išleido.

"Tėve mūsų, kuris esi danguje"

Kada Bernardonė sugrįžo iš savo kelionės, kalėjimą rado tuščią. Tada jis nutarė kreiptis į teismą, kad sugrąžintų jo sūnui protą.

— Aš jį išskirsiu iš savo šeimos ir padarysiu, kad ištremtų iš mūsų krašto,— pasakė jis verkiančiai žmonai.

Jis kreipėsi į miesto valdytojus. Šie

nedrįso nieko atsakyti įtakingajam savo miestiečiui, pasiuntė pasiuntinį pranešti Pranciškui, kad jis turi stoti prieš jų teismą.

Jaunuolis atsisakė tai daryti. Jis buvo pasižadėjęs tik religiniam gyvenimui ir todėl priklausė tik Asyžiaus vyskupui.

Viskas išsisprendė vyskupo rūmuose prieš skaitlingą minią. Pranciškus buvo apsivilkęs gražiausiais savo drabužiais ir išklausė vyskupo kalbos.

— Mano sūnau, tavo tėvas yra labai įpykęs ant tavęs. Jei tu nori tikrai paaukoti save Dievui, tu pirmiausia turi grąžinti savo tėvui jo pinigus.

Juodos Pranciškaus akys žibėjo kaip deimantai.

— Tėve vyskupe, — atsakė Pranciškus, — aš sugrąžinsiu savo tėvui viską, kas jam priklauso ir net drabužius, kuriuos aš vilkiu.

Tuojau jis pasitraukė į vieną gretimą kambarį, nusirengė ir sugrįžo į salę, apsirengęs tik apsiaustu, padarytu iš ašutų.

— Klausykite visi jūs, kurie čia esate ir supraskite, — pradėjo jis. — Iki šios dienos Petrą Bernardonę aš vadinau sa-

Vyskupas Guido apdengė savo plačiu apsiaustu kilnųjį jaunuolį...

vo tėvu; štai dabar aš jam grąžinu jo auksą ir šituos brangius drabužius ir taip pat nuo šio laiko aš jau nesakysiu daugiau: mano tėve Bernardone, bet paprastai: Tėve mūsų, kuris esi danguje, ta prasme, kad aš ten padėjau visą turtą ir ten turiu visas viltis.

Tai tragiška ir neapsakoma minutė.

Vyskupas Guido apdengė savo plataus apsiausto kampu kilnųjį jaunuolį.

Petras Bernardonė išėjo nešinas savo sūnaus drabužiais, iškilmių drabužiais, kurie jam buvo taip sunkūs! Ir ėjo vargšas per didelę Asyžiaus aikštę prislėgtas, nuliūdęs ir nusiminęs. Dėl vyresniojo sūnaus tiek daug puikybės glostė jo žemišką garbę. Jis perdaug galvojo apie žemiškus dalykus. Jo puikybė neatatiko Dievo valios, kuris norėjo duoti jo sūnui, jo Pranciškui, nežemiškos garbės.

Didžiojo Karaliaus pasiuntinys

Vyskupas davė Pranciškui vieno jo kunigų tuniką. Šventasis ant nugaros išpiovė kryžių ir dainuodamas nuėjo girių link.

Tai buvo laimingas žmogus!

Jis ėjo susitikti savo nuostabiąją su-

žadėtinę, apie kurią jis tada kalbėjo savo draugų smalsumui; tai buvo Ponas Neturtas. Pirmoje dienoje savo neturto ir atsidavimo Apvaizdai, jis provansalų kalba giedojo giesmes apie Dievo pažinimą.

Jis atvyko kaip tik ir šitą Gubbio kelią, kur siautėjo plėšikų gauja.

— Kas tu esi? — šaukė jie.

Jų šauksmas kartais pertraukdavo kelevio giesmes. Bet ką gi jie galėjo iš jo pavogti? Į jų klausimus Prancišķus atsakė šiais žodžiais:

— Aš esu Didžiojo Karaliaus pasiuntinys!

Niekšai pasijuokė iš šito atsakymo, ir kad patenkintų savo žvėriškumą, pagriebė šitą keistą pasiuntinį ir įmetė į pilną sniego griovį.

Keleivis sunkiai išsirito ir nuėjo toliau, tęsdamas savo giesmes ir maldas. Kurį laiką jis buvo sustojęs viename vienuolyne, kur jį nelabai maloniai priėmė. Pagaliau jis atėjo į Gubbio, kur priėmė jį vienas iš anksčiau buvusių draugų gana nuoširdžiai ir jo ašutinę pakeitė paprastais atsiskyrėlio-eremito drabužiais: juodu abitu su odiniu diržu, šliurėmis ir lazda.

II SKYRIUS

DIDELĖS ŠEIMOS TĖVAS

Pašaukimas

Pranciškus negaišdamas sugrįžo į Asyžių, kad ten galėtų tęsti San-Damiano ir Parciunkulės bažnyčių darbus. Tačiau jis šiuo laiku savo tėviškėje buvo tik "svetimtautis ir maldininkas."

Jis dirbo visomis jėgomis, kad tik atnaujintų Dievo namus. Dažnai jį buvo galima matyti mieste elgetaujant akmenų ir kalkių. Taip pat dažnai jis buvo matomas einant nuo vienų durų prie kitų, kad gautų sau maisto.

Tai buvo jau po dviejų metų. Kai kurie žmonės iš jo dar juokėsi, bet kaikurie ėmė jo gailėtis.

Kur jį vedė šis šiurkštus, nepaprasto neturto ir mirtinos atgailos kelias..?

Mažoje atnaujintoje Parciunkulės bažnytėlėje, — kur pagal padavimą pasirodė angelai, — Pranciškus norėjo, kad būtų laikomos mišios. Neilgai jam teko

to laukti. Dievas davė progą, kad parodytų Pranciškui jo tikrąjį pašaukimą.

1209 m. kovo 24, iš tikrųjų, švento Mato šventėje, labai anksti, dar paukščiams girioje nepradėjus lakioti, prasidėjo mišios. Kunigas jau skaitė Evangeliją, kuri taip skambėjo:

"Eikite ir skelbkite sakydami, kad Dievo karalystė yra arti."

"Neturėkite nei aukso, nei sidabro, nei jokių pinigų savo diržuose, nei maišo kelionei, nei dviejų apsiaustų, nei apavo, nei lazdos..."

"Aš jus siunčiu, kaip avis į vidurį vilkų."

Staiga į Pranciškaus dvasią įsiveržė šviesa. Argi Bažnyčia, kurią San-Diamiano kryžius prašė jį atnaujinti, nebus šita, — vertingesnė negu akmenų pastatas,— dvasinis sielų pastatas, katalikiškoji visuomenė? Jis bijojo negerai supratęs Evangelijos žodžius. Pasibaigus mišioms, jis paprašė dar perskaityti.—Tikrai taip. — Iš tų, kurie nori būti tikri jo mokiniai, Jėzus reikalauja, kad jie būtų apaštalai, kad visko atsižadėtų ir sektų jo karalystę.

— Štai ko aš jieškojau! — sušuko

Pranciškus. — Štai kam nuo šio laiko aš noriu ir trokštu aukoti savo jėgas.

Išėjęs iš koplyčios, jis numetė batus, diržo sagtį, piniginę... ir apsivilkęs tik šiurkščiu abitu, prie kurio buvo tik kapucė, persijuosė savo strėnas virve.

Pranciškus turėjo suprasti tikrąją žodžio reikšmę, kada jis Subasio kalno plėšikams pasakė: "Aš esu Didžiojo Karaliaus pasiuntinys"!

Pranciškus norėjo galutinai įvykdyti savo pažadą. Dievas atidengė jam jo tikrąjį pašaukimą. Jis tai paliudijo savo gyvenimo pabaigoje į testamentą įrašydamas šiuos žodžius: "Pats Aukščiausiasis man parodė, kad aš turiu gyventi pagal šventą Evangeliją."

Pirmieji draugai

Jaunasis Asyžiaus atgailotojas pradėjo nepaprastą misiją. Visuomenė kentėjo dideles blogybes, kurių svarbiausia priežastis buvo užmiršimas Dievo įstatymo. Visokios albigėnų ir manichėjų herezijos klaidingai aiškino Evangeliją. 1208 metais albigėnai nužudė net Švento Tėvo pasiuutinį Petrą Kaltelnau. Šitais metais Pranciškus pradėjo savo pamokslus.

"Kad Dievas jums duotų ramybę!"

Visuomet jis taip pradėdavo. Pasilipęs ant laiptų arba ant didelio akmens, jis kalbėjo Asyžiaus gyventojams apie taiką su Dievu, apie įsakymų saugojimą, apie taiką su žmonėmis teisingume ir gailestingume, apie taiką pačiam su savimi pagal gryną sąžinę. Šitie malonūs žodžiai rado pritarimo.

Bernardas Kvintavalle, garsus miesto žmogus, buvo nugalėtas pirmasis. Jis pakvietė Pranciškų praleisti naktis savo turtinguose rūmuose. Kad geriau galėtų jį stebėti, jis paruošė svečiui lovą savo miegamajame. Naktį, apsimetęs miegantis, turėjo progos matyti jaudinantį reginį.

Pranciškus, tikrai nieko neįtardamas, atsikėlė ir atsiklaupęs ilgas valandas be perstojimo kartojo šiuos žodžius. "Mano Dievas ir viskas mano. Mano Dievas ir viskas mano!" Ir paskui paskendo ilgoje maldoje.

Šitas vaizdas palaužė paskutinius Bernardo de Kvintavalle abejojimus, ir rytojaus dieną jis pareiškė jam savo nusistatymą — sekti juo.

Vienas Bernardo draugas Petras de

Katone, sujaudintas to paties nuoširdumo, pareiškė tokius pat norus.

Šitiem dviem vyram Pranciškus paskyrė pasimatymą rytojaus dieną anksti švento Mykolo bažnyčioje. Kada jie išklausė mišias, Pranciškus užlipo prie altoriaus, paėmė mišiolą, iš kurio buvo meldęsis kunigas ir tų laikų papročiu, tris kartus atvertė atsitiktiną vietą, kad sužinotų, ką jie turi daryti.

Per tris sykius Kristus jiems siūlė tobulybės patarimą:

"Jei nori būti tobulas, eik parduok viską, ką turi, ir pinigus išdalink vargšams..."

"Jei kas nori sekti manim, tegu atsižada savęs, ima, savo kryžių ir seka manimi".

"Ir Jėzus jiems uždraudė, pasiimti su savimi ką nors į kelionę."

— Tai bus mūsų gyvenimas ir mūsų Regula, — staiga tarė Dievo įkvėptas Pranciškus. — Ir bus tai gyvenimas ir Regula visiems, kurie vėliau norės prisidėti mūsų draugystėn.

Tai įvyko 1209 balandžio 16 d. Įsidėmėtina data: Bažnyčioje gimė Mažųjų Brolių ordinas.

Bernardas ir Petras tuojau išdalino visus savo turtus. Kaip tik tuo laiku atėjo vienas kunigas, vardu Silvestras, ir pareiškė Pranciškui:

— Aš tau aną dieną pardaviau akmenų, tu man už juos labai mažai užmokėjai!

Pranciškus pagriebė iš Bernardo saują auksinių pinigų ir metė kunigui.

Daugiau negu auksą jam numetė. Jis numetė kunigui serafiškojo pašaukimo sėklą.

Viena daržinė Rivo - Torto miestely, pusiaukelyje tarp Asyžiaus ir Parciunkulės, buvo pirmoji pirmiesiems Pranciškaus draugams prieglauda. Istorijoj užsiliko jų vardai. Po Bernardo ir Petro prisidėjo broliai Gilles, Leonas, Rufas, Silvestras, Maseo, Juniperas. Tai puikūs paprastumo ir kilnumo pavyzdžiai.

Jie su malonumu vadinosi "Asyžiaus atgailotojais". Jie po du keliavo po kraštą ir patirdavo visokių netikėtumų: vienuoliai be vienuolyno tuo laiku tai buvo naujiena. Jie skelbė visiems atgailą ir ramybę.

Paskui, lyg pagal įsakymą, visi Broliai vieną dieną susirinko Rivo-Torto

miestely. Pranciškus jiems pasakė šiuos žodžius:

— Viešpats man apreiškė, kad mūsų bus didelė daugybė. Aš mačiau vyrų minią, kurie ėjo pas mus... pilni visų kraštų keliai... aš dar girdžiu ausyse jų žingsnių triukšmą.

Porciunkulės idilė

Rytojaus dieną Pranciškus vėl surinko savo draugus ir jiems tarė:

— Jūs matote, kaip mūsų draugija, Dievo laiminama, auga ir dauginasi. Laikas nusistatyti gyvenimo Regulą ir duoti patvirtinti Šventajam Tėvui.

Parašęs paprastą ir trumpą Regulą, susidedančią iš Evangelijos patarimų, Pranciškus davė ženklą iškeliauti: "Eikime į Romą!" Ir atgailojantieji Broliai iškeliavo.

Atvykę į amžinąjį miestą, Broliai turėjo laimės rasti ten Asyžiaus vyskupą, kuris juos pristatė vienam įtakingam asmeniui, kardinolui Jonui iš San-Paulo. Šis juos svetingai priėmė, išklausinėjo, atidžiai perskaitė jų Regulą ir nutarė juos pristatyti Šventajam Tėvui, Inocentui III.

Regulos griežtumas nepatiko kai kuriems kardinolams. Dėl jų abejojimų Inocentas III nutarė, kad geriau bus patvirtinimą toliau atidėti.

— Eikite, mano sūnau, — tarė jis Pranciškui, — melskite Viešpatį, kad Jis parodytų jums savo valią.

Tai buvo netikėtumas!

Bet Viešpats pats pasirūpino tuo dalyku.

Sekančią naktį jis pasiuntė Popiežiui paslaptingą sapną. Didžioji Laterano bazilika, visų bažnyčių motina ir galva, svyravo ant savo pamato. Išsigandęs ir negalėdamas sulaikyti jos griuvimo, staiga popiežius pamatė vargšą žmogelį, kuris prisiartino ir savo pečiais parėmė bažnyčią.

Inocentas III suprato ženklą. Jis svajojo apie reformas, ir štai dangus jam atsiuntė lauktą reformatorių. Jis surado Pranciškų ir jo draugus, juos iškilmingai priėmė, dalyvaujant kardinolams, ir išnaujo išklausęs atgailojančių vado, su džiaugsmu sušuko:

— Iš tikrųjų per šitą šventą ir pamaldų vyrą bus atstatyta Dievo Bažnyčia ant savo pamatų.

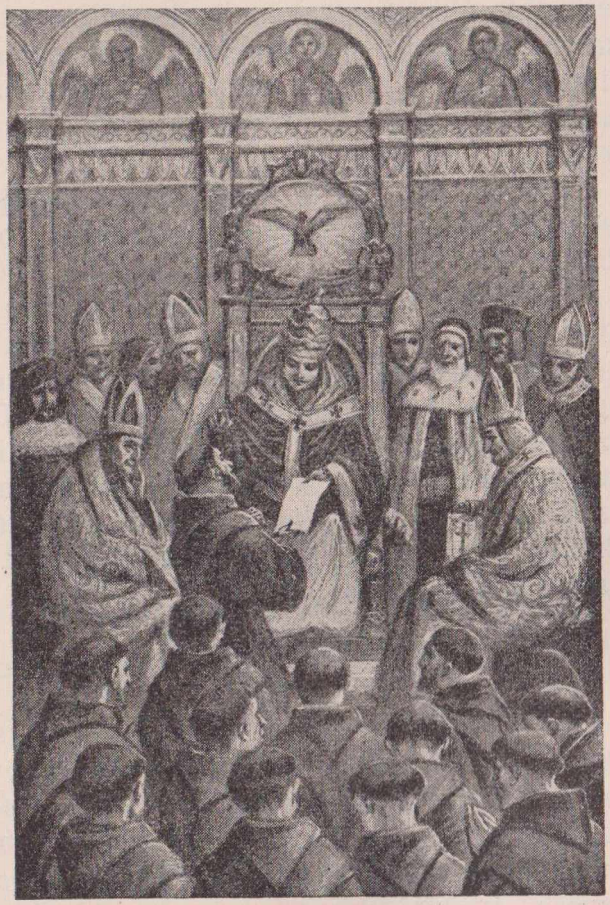

Popiežius Inocentas III užtvirtina
Mažesniųjų Brolių Regulą

Tuomet jis pabučiavo Pranciškų, pagirdamas jo regulą, paskyrė jaunąjį įsteigėją Brolijos vyresniuoju ir pavedė kardinolui Jonui iš San-Paulo pašventinti visiems Broliams tonsūrą ir leido, kad jie galėtų naudotis dvasiškių privilegijomis.

Paskui, apžvelgęs juos maloniu žvilgsniu ir palaiminęs, palydėjo šiais žodžiais:

— Eikite ir laisvai skelbkite visiems atgailą.

Asyžiaus atgailotojų Brolija tą dieną buvo pripažinta kanoniška. Inocento III sapnas ir žodžiai tai buvo nauja forma pakartojimas San Damiano bažnyčios kryžiaus pasiuntinybės. Nuo šio laiko Brolių priešakyje ėjo Pranciškus "atnaujinti Bažnyčios."

Nuo Rivo-Torto iki Parciunkulės

Per Neros slėnį ir Sabino kalnus Pranciškus su savo draugais grįžo į Umbriją. Jie vėl apsigyveno Rivo-Torto pašiūrėje, bet tokiam brolių skaičiui vietos buvo tiek maža, jog Pranciškus kreida turėjo įrašyti sienoje, pažymėdamas kiekvienam vietą.

Menkoje jų lūšnelėje Broliai ėmė kalbėti maldas. Vienas iš jų staiga prabilo:

— Tėve, kaip tu nori, kad mes kalbėtumėm maldas, kad mes neturime jokios maldaknygės.

Tuomet Pranciškus atsistojo, paėmė gabalėlį kreidos ir išbrėžė ant pašiūrės sienos didelį kryžių.

— Šis bus, — tarė jis, — mūsų meditacijų knyga.

Laikas nuo laiko Broliai dirbdavo rankų darbus, padėdavo apylinkės ūkininkams, eidavo slaugyti raupsuotųjų. Pranciškus, pagal Inocento III nurodymus, visą laiką čia vietoje, čia Asyžiaus bažnyčiose nesiliovė sakyti pamokslų apie atsivertimą, atgailą ir taiką.

1210 metų lapkričio mėn. atsitiko įvykis, kuris kaip tik buvo jo kalbų padarinys. Asyžiaus gyventojai, kilmingieji, turtingieji ir vargšai, susirinkę didžiojoj miesto salėje pasirašė susitarimą.

Pranciškus norėjo, kad jo mokiniai vadintųsi "Mažieji Broliai", tai yra menkieji, pažemintieji.

Rivo-Torte Broliai turėjo bendrą atgailos ir marinimosi novicijatą (naujokyną). Jie kentėjo šaltį ir dažnai badą,

jie darydavo žiaurius savęs marinimus, juosdavosi geležiniais diržais.

Vieną naktį vaitojimas pažadino visą broliją:

— Aš mirštu! aš mirštu! — dejavo vienas jaunas Brolis.

Pranciškus užsidegė lempą ir paklausė:

— Kuris čia šaukė mirštąs?

— Tai aš, aš mirsiu iš bado!

Pranciškus jį atgaivino ir, kad išvengtų jaunuolis gėdos, pasidalino su juo maistu.

— Mano mylimieji, — tarė jis po valgio, — kiekvienas turi elgtis pagal savo prigimtį. Kai kurie, kad galėtų gyventi, gali mažiau valgyti kaip kiti. Aš trokštu, kad tie, kurie yra reikalingi daugiau maisto, nebūtų įpareigoti sekti anų pavyzdžių.

Vienas paprastas atsitikimas išvijo Brolius iš Rivo-Torto. Vieną dieną, kai jie meldėsi, nemandagus kaimietis pakėlė didelį triukšmą, norėdamas į pašiūrę pastatyti asilą, kuris jam atstojo tvartą.

— Eik, gyvuly, tu čia rasi puikią prieglaudą savo tinginiui, — kalbėjo ūkininkas.

— Ne paruošti asilui tvartą Dievas mus pašaukė, — pasakė Pranciškus, — bet melstis ir rodyti žmonėms išganymo kelią.

Buvo nutarta išvykti. Bet kuria kryptimi?

Nežiūrint vyskupo ir kanauninko, kurie negalėjo nieko paaukoti, Subasio kalno abatas užleido Pranciškui Parciunkulio koplyčią ir mažą gabalėlį žemės su sąlyga, kad ši vieta bus laikoma Mažųjų Brolių ordino lopšiu.

Aplink Angelišką Dievo Motiną, tapusią Brolių Karaliene ir Globėja, Pranciškus pastatė trobeles ir aptvėrė tvora kaip sieną apie pirmąjį pranciškonų vienuolyną.

Parciunkulės idilė

Po Pranciškaus pamokslų atsirasdavo vis naujų sekėjų.

Paskatintas vieno regėjimo, per kurį jis matė auksinį kryžių, išeinantį iš Pranciškaus burnos ir taip išaugusį, kad viršūnė siekė dangų, o rankos išsitiesę į vakarus ir rytus, kunigas Silvestras, dar nesenai buvęs toks godus, pamilo neturtą. Jis buvo pirmasis Ordino kunigas.

Sunkiose aplinkybėse jis visuomet bus Pranciškaus patarėjas.

Ten taip pat buvo Brolis Rufas, vienas Asyžiaus kilmingas pilietis; Brolis Gilles, kurį Pranciškus vadino savo "Apvaliojo stalo riteriu"; Brolis Juniperas, dar vadinamas Broliu Genovaite, paprastas ir naivus, nors ir ne be gudrumo; iškalbingasis brolis Maseo, garbingas vyras, būsimas Šventojo draugas visose kelionėse; pagaliau Brolis Leonas "Gerojo Dievo avytė", labai artimas ir patikimas Pranciškaus draugas.

Šitame žaliuojančiam Parciunkulės vienuolyne, brolių gyvenimas tikrai buvo gražus ir tobulas. Gąsdinantis griežtumas pagimdė nuostabų linksmumą. Esketizmas buvo malonus, griežtumas džiaugsmingas. Kiekvieno būde viešpatavo laisvumas, kurį įkvėpė švelnumas. Neturėdami brevijorių, jie per kiekvienas maldas kalbėjo Tėve mūsų. Jie tarp savęs elgėsi nepaprastai nuoširdžiai, jie vienas kitą mylėjo iš širdies ir visu rūpestingumu viens kitam tarnavo. Susirinkimai nebuvo paneigti. Šventasis Įsteigėjas buvo pastatęs vieną Brolį lyg "šeimos motiną." Jis valdė Broliją.

Šiuo laikotarpiu Pranciškus išgyveno didžiausį džiaugsmą ir nuoširdžiausį pasitenkinimą. Kaip pirmi vaiko žaidimai džiaugsmingai glosto motinų širdį, taip pirmutiniai gimstančio Ordino pasirodymai džiugino Tėvą. Tai buvo Parciunkulės idilė!

Po kurio laiko Pranciškus surinko savo draugus ir padalino jiems Italiją, kaip apaštalavimo lauką. Broliai tuojau ėmėsi darbo.

Jisai pats su broliu Silvestru iškeliavo į Toskaniją. Jie sustojo Perugijoj, paskui keliavo į Kantoną, kur jų pamokslai jiems davė du naujus mokinius: Brolį Gui, nepaprasto pamaldumo ir brolį Elijų, kuris tapo vieną dieną pirmuoju jo pavaduotoju vadovaujant ordinui ir kurio rūpesčiu buvo pastatytas serafiškajam Tėvui puikus antkapis, vertas jo šventumo.

1211 metų gavėnią Pranciškus praleido Trasinuno ežero menkutėje saloje. Ten jį nuvedė griežta atgaila. Iš ten iškeliavo jis su misijomis per Italiją ir su dideliu pasisekimu aplankė Arecą, Florenciją, Pizą ir Sargiano.

Garsas apie jo pamokslus skambėjo

visuose kraštuose. Jis jau nebuvo jaunas atgailotojas, kuris nesuprantamą savo elgesį skelbė besijuokiančioms minioms. Jo patvarumas, jo nusižeminimas, jo neturtas kėlė visiems nusistebėjimą. Dievo dvasia buvo jame, jos veikimas buvo pranašingas.

Kai jis grįžo į Asyžių metus nebuvęs, buvo sutiktas kaip dangaus pasiuntinys: varpai skambėjo, dvasiškiai ir gyventojai išėjo jo pasitikti, motinos jam tiesė kūdikius, kad jis juos palaimintų. Jis buvo nugalėjęs pasaulį, jį paniekindamas.

Asyžiaus vyskupas pakvietė jį sakyti savo miestiečiams 1212 metais užgavėnių pamokslus. Jis ten turėjo didžiausią pergalę, laimėdamas šventąją Klarą, Kristaus Bažnyčios puikųjį papuošalą, kuri tapo motina visos giminės Kristaus sužadėtinių.

Pirmasis pranciškonų amžius.

Dar veiklos pradžioje Dievas parodė Pranciškui jo ordino likimą, ir dar gyvas būdamas šv. Patrijarchas gavo matyti išsipildant Dievo žodį.

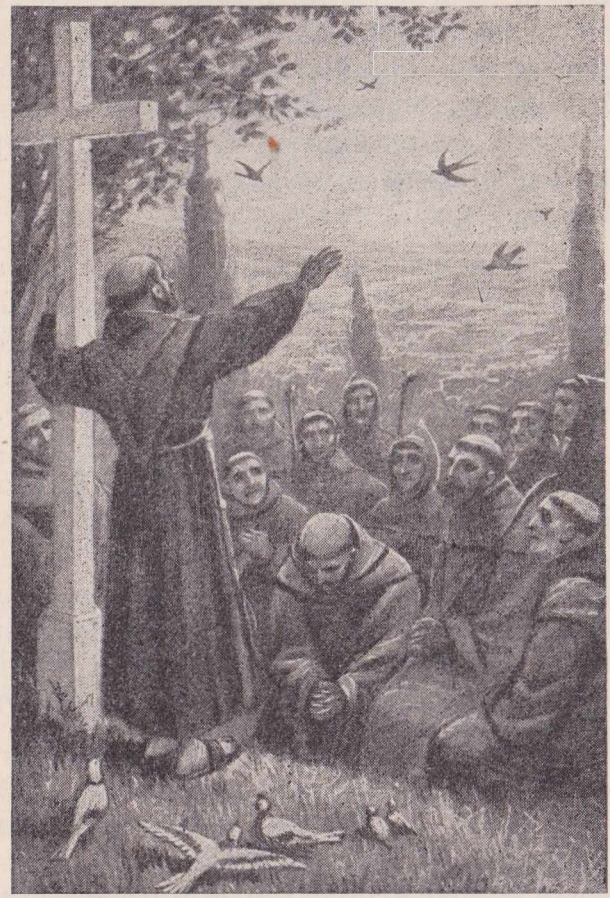

Pranciškus, palaiminęs savo brolius, kalbėjo:
"Eikite ir skelbkite visiems atgailą..."

Nuo visuotino susirinkimo, įvykusio 1219 m., kuris vadinasi Natto susirinkimu, penki tūkstančiai vienuolių buvo susirinkę pas Angeliškąją Dievo Motiną. Ordinas buvo padalintas į dvyliką provincijų: šešios Italijoj, dvi Prancūzijoj, kitos Graikijoj, Ispanijoj, Anglijoj ir Vokietijoj.

Po pusamžio nuo įkūrimo visuotiniam surašyme, padarytam švento Bonaventūros (1260), Mažieji Broliai jau turėjo tūkstantį keturis šimtus vienuolynų ir buvo įsikūrę visuose pasaulio kraštuose.

1217 metais Broliai įsikūrė Syrijoj; 1220 m. jei įsiskverbė į Maroką; 1233 m. Gregorijus IX pasiuntė Brolius į Bagdadą ir į Persiją; 1245 m. Inocentas IV pasiuntė garsųjį Joną iš Plan Karpino pas totorius; 1253 m. Brolis Vilchelmas iš Ruysbrocko nuvyko kaip Liudviko šventojo Prancūzijos karaliaus pasiuntinys pas didįjį totorių kaną.

XIII šimtmečio pabaigoje laimingasis Odorikas iš Pardenone apkeliauja Indiją, Tibetą, Kiniją; tuo pačiu laiku Brolis Jonas iš Mont-Karvino Kinijoj taip sekmingai platina krikščionybę, kad popiežius Klemensas V jį pakelia Pekino arkivys-

kupu ir paskiria savo delegatu Rytuose.

Tuo tarpu, kai šitie pijonieriai laimingai darbavosi stabmeldžių žemėse, kiti Mažieji Broliai dirbo tarp Europos Krikščionių sakyklose arba garsiuose universitetuose: šventas Antanas Paduvoj, šventas Bonaventūra, Aleksandras iš Hales, Jonas Duns Scotas, Roger Bakon, Nikolas de Lyre.

Neturtingųjų Moterų vienuolynas taip pat davė daug gražių gėlių: kaip šventoji Klara ir jos sesuo Agnietė, palaimintoji Izabelė iš Prancūzijos, Salomėja, Galicijos karalienė, Kunigunda ir Yolanda, Vengrijos karaliaus dukterys.

Tretysis ordinas tuo laiku taip pat davė nuostabių šventumo vaisių: šv. Liudvikas, Prancūzijos karalius, šv. Elžbieta iš Vengrijos, šv. Ivas iš Bretanijos, šv. Rožė iš Viterbo, šv. Margarita iš Kortonos, palaimintasis Raymondas Lulle.

Taip įvyko Pranciškaus Asyžiečio norai visiškai įgyvendinant Inocento III žodžius, pasakytus kardinolams apie šventąjį Įkūrėją:

— Taip, tai tikrai yra šis religingas ir griežtas vyras, kuris atlaikys Dievo Bažnyčią.

Pranciškonų ordinas dirba toliau sielų gerovei. Visuose apaštalavimo kraštuose, pagal Jėzaus Kristaus Vietininko nurodymus, Mažieji Broliai dirba Kristaus globoje Jo karalystei.

Misijų kraštuose Pranciškonų ordinui Šventasis Sostas yra pavedęs 75 misijas visose penkiose pasaulio dalyse ir dirba ten 3400 pranciškonų misijonierių.

Kad nuolat atsirastų jiems padėjėjų ir pavaduotųjų, jie nuolat meldžiasi, kad padaugėtų pašaukimai ir prašo išmaldų tolimesniems jų darbams remti.

•

III SKYRIUS

ŠVENTOJI KLARA ASYŽIETĖ IR NETURTINGOSIOS MOTERYS

Klara, kilmingojo Scefi duktė

Gavėnios metu, 1212 metais, viena jauna mergaitė, vardu Klara, lydima savo pamaldžiosios motinos Ortulanos ir savo sesers Agnietės, ištikimai klausė Pranciškaus pamokslų.

Ji buvo gimusi 1194 m. liepos 16. ir baigė jau savo amžiaus aštuoniolliktus metus. Jos tėvai, Favorinas ir Ortulana, savo vestuvėmis buvo sujungę dvi seniausias Asyžiaus šeimas: Scefi ir Fiumi.

Jų vyresnioji duktė Klara buvo tėvų pasididžiavimas, ir jie galvojo jai parūpinti puikią partiją. Ji buvo nepaprastai graži: liemuo lieknas, veido spalva skaisti ir ružava, gražią galvą dengė puikūs plaukai. Ji buvo atvira ir nuoširdi. Jau prieš daug metų ji galvojo paaukoti mylimiausiam Kristui savo jaunystės gėles. Po savo brangiaisiais drabužiais ji nešiojo ašutinę.

Dar visai jaunutė ji klausėsi savo šeimoje pasakojimų apie Petro Bernardonės sūnaus nepaprastus darbus. Ji stebėjosi jo kilnumu, jo didele vargšų meile ir visišku jo atsisakymu nuo žemiškųjų dalykų.

Pranciškaus žodžiai rado atgarsį mergaitės sieloje. Nuo šio laiko ji jautė turinti gyventi Kristaus meilėje ir neturte. Lydima savo tarnaitės, išmintingosios Madonna Buona, ji susitiko su serafiškuoju Tėvu. Matydamas jos sprendimą tapti Kristaus sužadėtine, Pranciškus patarė jai pabėgti iš namų ir net nurodė laiką; tai turėjo būti Verbų sekmadienio vidurnaktį.

Pasiaukojimas spindinčią naktį

Visu garsumu skambėjo varpai, saulės šviesa auksu nudažė visus daiktus. Žmonių minia pripildė San-Rufino bažnyčią. Tai buvo Verbų sekmadienis! Žydinčios Velykos!

Tarp kitų moterų ir mergaičių, gerai apsivilkusi ir gražiai pasipuošusi, prie savo sesers ir motinos meldėsi dievobaimingoji Klara.

Vyskupas laikė pamaldas ir pagal pa-

protį, kiekvienas tikintysis prieidavo prie altoriaus ir gaudavo palaimintą palmės šakelę. "Hozana! Hozana! Garbė Dovydo Sūnui!" — giedojo kunigų choras.

Klara Scefi nejudėjo. Ją pagavo neapsakomas jausmas. Argi ji ne paskutiniu kartu buvo čia apsupta savųjų šitoj mylimoj bažnyčioj? Klara Scefi savo širdies gilumoje verkė...

Vyskupas, atsisukdamas, pastebėjo jos susirūpinusį veidą ir atspėjo žiaurią mintį, kuri kankino mergaitės širdį. Jis nulipo nuo altoriaus laiptų, praėjo pro žmones ir įdavė jai į rankas palaimintą palmę, kaip ženklą pergalės, kurią ji padarė pasaulyje.

Sekančią naktį, kada visi miegojo, Klara su dideliu vargu išėjo iš tėvų namų per užpakalines duris.

Ji buvo pasipuošusi kaip sužadėtinė savo vestuvių dieną. Ją lydėjo ištikimoji jos tarnaitė, bet širdis smarkiai plakė. Ji skubiai pasuko į Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčią.

Pranciškus, apsuptas Brolių, kurie turėjo žibintus, jos laukė. Jis, giedodamas himnus, nuvedė ją pas Marijos altorių. Labai susijaudinusi Klara atsisakė

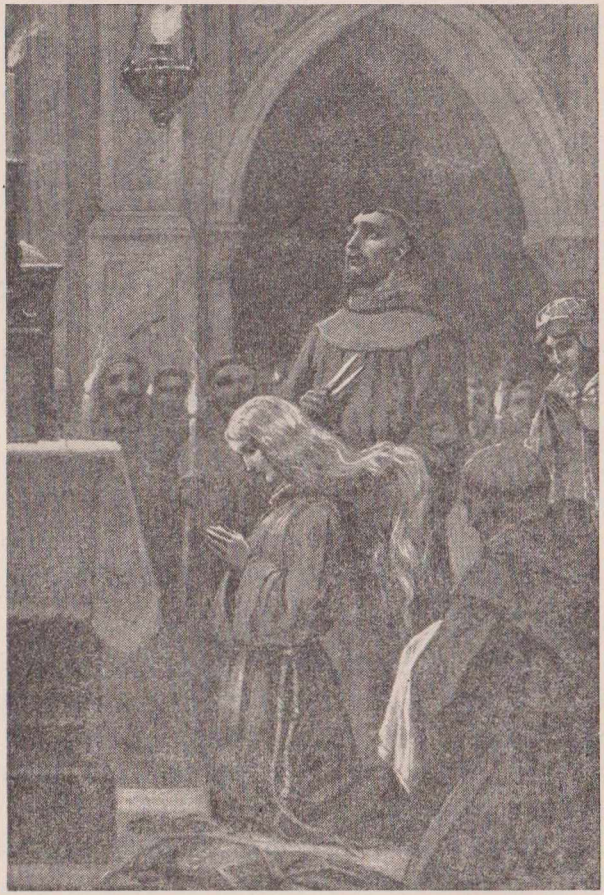

Ir nukirpo gelsvąsias kasas, ir uždėjo atgailos rūbą...

savo papuošalų. Vietoje savo blizgančio rūbo ji gavo šiurkščių vilnų trinyčius; vietoje savo diržo, mazguotą virvę persijuosti savo strėnas. Paskui Pranciškus nukirpo jai gelsvąsias kasas ir uždėjo nuometą.

Taip apsivilkusi Klara prieš savo šventąjį Tėvą padarė įžadą vygdyti visą gyvenimą griežtą paklusnumą, neturtą, skaistybę ir amžiną vienuoliškumą.

— Jei tu išsaugosi šituos dalykus, — tarė jai šventasis Pranciškus, — aš pažadu tau Jėzų Kristų už sužadėtinį ir garbę amžiname gyvenime.

Aš noriu Dievui tarnauti su jumis

Po apeigų Pranciškus nuvedė Klarą pas Benediktines į švento Povilo vienuolyną. Drąsiajai mergaitei bandymų netrūko. Į vienuolyną atbėgo jos tėvai ir nesigailėjo nei maldavimų nei grąsinimų, kad ją tik ištrauktų iš vienuolyno. Ji, norėdama tai pabaigti, parodė jiems savo nuskustą galvą, pareikšdama, kad niekados jos neatitrauks nuo tarnavimo Jėzui Kristui.

Po kelių dienų Pranciškus nuvedė

Klarą į kitą benediktinių vienuolyną Švento-Angelo-Panze, esantį žemutiniame mieste.

Jaunesnioji sesuo Agnė ateidavo kasdien jos aplankyti. Ji ėjo vos penkioliktus metus. Tai buvo jautrus ir švelnus vaikutis, stipriai prisirišęs prie savo vyresniosios sesers. Klara maldavo Viešpatį, kad aną seserį, kaip ir ją pačią, pasirinktų į sužadėtines.

1212 metų balandžio 2 dienos rytą,— septyniolika dienų po Klaros išvykimo,— Agnė atėjo pas savo seserį, sakydama:

— Mano sesuo, aš noriu tarnauti Dievui su tavimi.

Kada tėvai sužinojo, jog jų antroji duktė užsidarė pas Klarą vienuolyne, juos paėmė nusiminimas ir pyktis. Negarbingiausiai pasielgė dėdė Monaldo, kuris atvyko su dvylika vyrų ir pasiryžo jėga jaunąją Agnietę grąžinti namo gyvą ar mirusią.

Jie įsiveržė į vienuolyną ir vienuolių nustebimui prisiartino prie Agnietės. Vienas iš jų griebė ją už plaukų, kiti stūmė durų link; pagaliau jie paėmė ją ant rankų.

— Gražioji ir geroji sesute, — šaukė

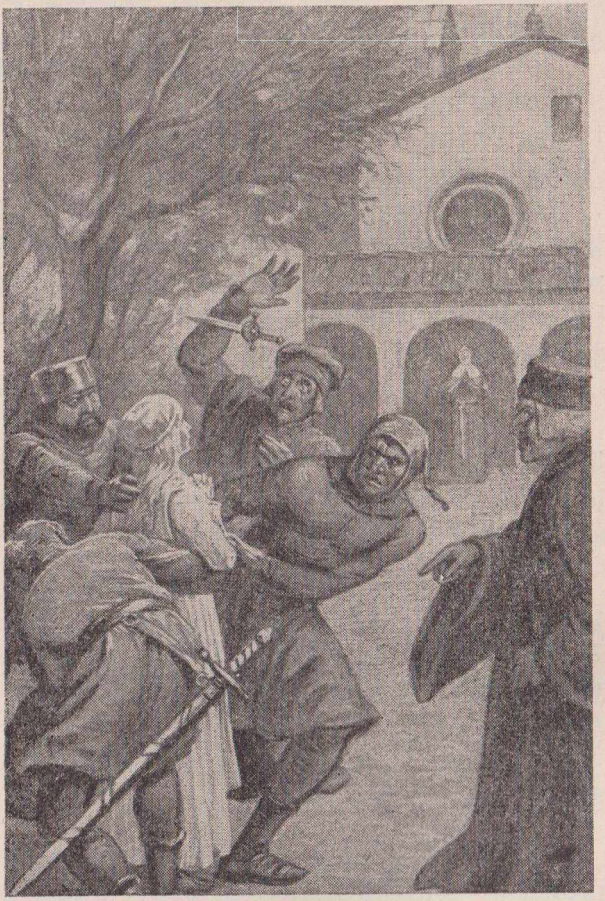

Skausmas staiga paralyžavo jo ranką...

vargšas kūdikis, — padėkite man ir neleiskite tokiu būdu išplėšti manęs nuo Viešpaties Jėzaus.

Klara pilnomis ašarų akimis ėmė garsiai melstis, maldauti Dievą, kad palaikytų Agnietės drąsą ir sutramdytų piktųjų žmonių jėgą.

Staiga Agnietės kūnas tapo taip sunkus, kad visi vyrai drauge negalėjo jos nei pajudinti, nei toliau panešti. Užduso ir pavargo, bet nieko nepadarė; vienas iš jų pasijuokdamas tarė:

— Ji, matyt, visą naktį valgė šviną!

Ponas Monaldo perpykęs pakėlė ranką ir stipriai kirto didvyriškai mergaitei į veidą. Dievas jį tuojau nubaudė, nes skausmas staiga paraližavo jo ranką.

Klara netikėtai užėjo ir pamatė, kad jos tėvai paliko jai Agnietę beveik mirusią. Ir nuo to laiko, kai tėvai jas paliko, Jėzaus Kristaus laiminamos abi seserys ramiai gyveno vienuolyne.

Pranciškus davė Agnietei atgailos rūbą ir priėmė jos pasiaukojimą.

Truputį vėliau, abi "Neturtingosios moterys" paliko benediktinių vienuolyną ir apsigyveno gretimame name prie San-Damiano bažnyčios. Ir taip išsipildė pra-

našystė, kurią šv. Pranciškus buvo pasakęs prieš penketą metų, pranešdamas, kad apie atnaujintąją bažnyčią žydės vienuolijų bendruomenė!

San-Damiano mergaičių namai

Klara apsigyveno šituose prastuose San-Damiano namuose, kaip patikimame ir galutiname uoste. Tuojau prie jos prisidėjo ir kitos mergaitės. Ir taip įsikūrė Neturtingųjų Moterų Ordino pirmasis vienuolynas.

San-Damiano bažnyčia šv. Pranciškaus dukterims tapo tuo, kuo jo sūnums Porciunkulė: mistiškuoju namu. Kiek ten žydėjo dangiškųjų gėlių po Dievo Apvaizda.

Klara ten gyveno keturiasdešimt dvejus metus. Pas ją čia atvyko visas pulkas serafiškųjų sielų, tarp kurių buvo jos motina Ortulana, Beatricė, jos antroji sesuo, ir Buona Gullfucci, jos ištikimoji tarnaitė.

Buvo įsteigtas Neturtingųjų Moterų Ordinas, kuris vėliau vadinosi Klarisių Ordinu. Pranciškus vienuolyno vyresniąja paskyrė Klarą ir norėjo, kad šita nau-

ja šeimyna stovėtų ant griežto neturto uolos. Jis joms davė Regulą.

Įsteigtasis vienuolynas augo gretimai su brolių vienuolynu. Agnietė paliko San-Damiano vienuolyną ir netoli Florencijos įsteigė kitą. 1219 m. būrys vienuolių išvyko į Prancūziją ir apsigyveno Reimse. 1259 m. Liudvikas Šventasis pastatė joms Longšampe garsų vienuolyną, kur padarė profesiją jo sesuo palaimintoji Izabelė.

Klarisių Ordinas ir mūsų laikais gražiai žydi. Šv. Klara su savo pamaldžiomis seselėmis tęsia savo garbingą ir šventą maldos ir atgailos misiją už krikščionybės pasisekimą.

Nuostabioji Porciunkulės puota

Klara ir visos jos sesutės jautė visuomet didelį Dievo žodžio troškimą ir norėjo, kad nuolatos joms jį skelbtų serafiškasis Tėvas Pranciškus.

Šis tačiau vis rečiau apsilankydavo San-Damiane. Jis tenkinosi dabar duodamas Klarai tik reikalingų nurodymų ir pamokslus vienuolyne sakydavo tik retais atsitikimais.

Vieną dieną, kai jis buvo pas jas pakviestas, norėjo joms parodyti griežtą pamokymą. Seserys buvo susirinkusios už grotelių, Pranciškus pasirodė, priklaupė prieš altorių, paskui, kalbėdamas Miserere, jis pabarstė apie save ratą pelenų, ir taip pat užsipylęs ant savo galvos, jis pasitraukė, nesakęs nei vieno žodžio. Tuo šventasis norėjo parodyti savo dukterims, kad jame reikia matyti tik paprastą nusidėjėlį.

San-Damiano vyresnioji labai norėjo pamatyti Porciunkulę, kaip savo pašaukimo lopšį. Ji buvo norėjusi vieną dieną nuvykti ten ir su Tėvu padaryti bendrus broliškus pietus. Pranciškus nesutiko.

— Tėve, — sakė Broliai,—šitas griežtumas ne pagal Dievo meilę...

— Ar jums tikrai atrodo, kad aš turiu tai tikrai padaryti? — paklausė pagaliau šventasis Pranciškus.

— Taip, Tėve, reikėtų, kad jūs suteiktumėt jai šitą paguodą.

Įkūrėjo nustatytą dieną šventoji Klara, lydima kitos vienuolės, atvyko į Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčią. Pranciškus mandagiai jas priėmė prie bažnytėlės durų. Paskui jie susėdo drau-

ge ant čia pat žemėje patiesto prasto divono. Jų neturtą parodė valgiai.

Pradėjo valgyti... Pranciškus, pradėdamas pašnekesį, ėmė kalbėti apie gerąjį Dievą. Jis kalbėjo ir kalbėjo, bet taip švelniai ir iškilmingai, taip nuostabiai, jog visi užsisvajojo nejudėdami ir paskendę ekstazėje, kaip liepsnoje.

Šitą valandą Bettonos, Bastijos ir Asyžiaus gyventojai grįžo iš laukų. Jie pamatė, kad neturtingasis Parciunkulio vienuolynas paskendęs liepsnose. Jie tuojau čia subėgo.

Koks buvo jų nustebimas, kai pamatė šventą Pranciškų, šventą Klarą ir kitus dalyvius užsigalvojusius apie Dievą prie savo prasto valgio ir degančius kaip krūmus stebuklingąja ugnimi, kuria jie švietė, kaip saulės.

Tai buvo ten paveikslas dieviškosios liepsnos indo, kurį Dievo Tarnas buvo uždegęs sielose.

San-Damiano mažosios gėlelės

Mažame San-Damiano vienuolyne Klara padarė įvairių stebuklų. Ji buvo puiki vyresnioji ir kartu atsidavusi kiekvienai savo draugei.

Ji, pirmutinė atsikėlusi, uždegdavo lempą ir skambindavo varpu. Ji vadovavo maldoms, ruošė valgį ir slaugė ligonius. Dievas daugino jos stebuklus.

Vieną rytą trūko alyvos. Sesuo iždininkė kreipėsi į vyresniąją. Klara paėmė tuščią asotį, rūpestingai jį išvalė ir padėjo ant lango į atskirtųjų vienuolių kambarį ir nuėjo melstis.

Po kiek laiko Sesuo Agnietė ir Sesuo Benvenuta rado ąsotį, pilną iki kraštų riebios ir puikios alyvos.

Pasitaikė diena, kad trūko duonos. Iš tikrųjų, buvo dar likęs vienas kepalas, bet ar tai nebuvo tik trupinys pamaitinti penkiasdešimt vienuolių?

Buvo pranešta vyresniajai. Ji pasišaukė iždininkę ir tarė:

— Perpiaukit šitą kepalą į dvi dalis; viena dalis bus nusiųsta Broliams į gretimą prieglaudą, antrą jūs supiaustysite gabaliukais Seserims.

— Mano brangioji Motinėle, kad padaryti tiek iš šitos puselės duonos, kiek jūs norite, reikėtų visagalinčio Viešpaties Jėzaus rankos, kaip tą dieną, kai sakė pamokslą ant kalno.

— Pasitikėkite, mano brangi dukrele! Mūsų dangiškasis Tėvas nepaliko savo mažųjų paukštelių be maisto.

Sesuo Cecilija sugrįžta ir ramiai pjausto duoną. Ir štai jos pintinėje, jos rankose ir akyse duonos riekelės daugėja... daugėja...

Vienuolės numalšino savo alkį ir pasitraukė pasisotinusios ir nustebusios.

Vieną kartą Popiežius Pijus Gregorius IX, būdamas Peruzijoj, atvyko į San-Damianą aplankyti šv. Klaros. Pasikalbėjimo laiku varpas suskambino pietums. Jėzaus Kristaus vikaras palydėjo vyresniąją į valgomąjį, kur tyliai laukė apie ilgus stalus sustojusios vienuolės. Klara atsiklaupė prieš Popiežių ir prašo palaiminti jų valgį; šis, be abejonės, norėdamas patirti jos paprastumą ir paklusnumą, tarė:

— Mano sesuo Klara, palaiminkite pati šitą duoną.

— Švenčiausis Tėve, dovanokite man.

Aš būčiau peiktina, jei čia jums esant drįsčiau laiminti, kad ir kas čia bebūtų.

— Sesuo Klara, paklusnumo vardu aš tau įsakau, palaimink šį maistą.

Šventoji Klara paklausė, pamaldžiai ir paprastai ji savo ranka padarė didelį kryžiaus ženklą, ir—o stebuklas—staiga pasirodė ant kiekvienos duonos riekutės aiškūs kryžiaus ženklai.

Globojanti Ostija

Fridrikas II, Vokietijos imperatorius paskelbė Popiežiui karą ir įvedė savo kariuomenę. Jo būriai, prie kurių buvo prisidėję iš Sicilijos atvykę saracėnai, išlipo Apoleto slėnyje viską naikindami, žudydami, degindami, kas jiems pakliuvo kelyje.

1240 metais penktadienio rytą būrys laukinių arabų kareivių įsiveržė į San-Damieną.

Šitas įsiveržimas vargšėms vienuolėms reiškė tikrą mirtį ir dar, gal būt, brutalų garbės nuplėšimą. Ką gi gali silpnos moterys prieš laukinį įsiutimą?

Trūkstant bet kokios žmonių pagelbos, Klara sirgdama atsikėlė, sušaukė vi-

sas savo Sesesris į didįjį vienuolyno kambarį ir vieną stalą apdengė balta marška. Paskui ji nubėgo į koplyčią paimti monstrancijos. Ten buvo kartu cimborija ir ostensorium, kur buvo švenč. Ostija.

Seserys puolė ant kelių, ir Klara pradėjo melstis, sakydama:

— Maloningiausias Viešpatie ir Sužadėtini, argi leisi žeminti ir niekinti tyriausios Jūsų meilės sužadėtines?

Balsas, panašus į vaiko, išėjo iš cimborijos ir pasigirdo šie žodžiai:

— Aš jus visuomet saugosiu!

Vyresnioji atsikėlė, paėmė į savo rankas Švenčiausiąjį ir liepė atidaryti duris, kurias valkatos norėjo išlaužti. Ji pasirodė ant slenksčio ir prieš įsiveržėlius išstatė, kaip vienintėlę apsaugą, šitą mažytę Ostiją.

Ir štai iš Eucharistijos išeina nematomi spinduliai, kurie apakina įsiveržėlius, juos išgązdina ir priverčia bėgti. Šventoji nuneša Monstranciją atgal į koplyčią ir karštai padėkoja Dievui.

"Spinduliai, kurie eina iš Jūsų, o mano dieviškasis Sužadėtini, yra stipresni už kardus ir saugesni už išrikiuotas mūšiui armijas."

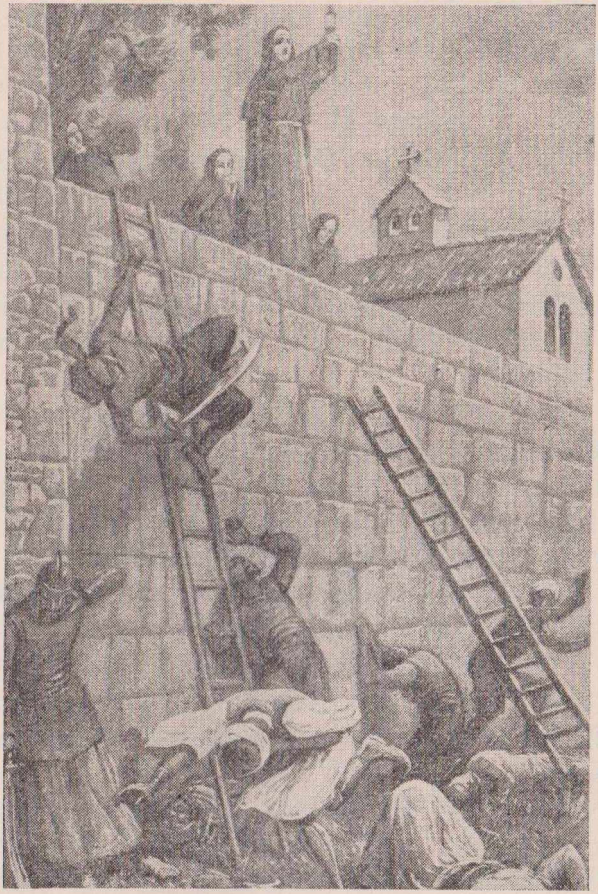

Iš Eucharistijos išeina nematomi spinduliai, apakina įsiveržėlius... ir priverčia bėgti

Šitos dienos atsiminimui, šventoji Klara vaizduojama su monstrancija rankose. Koks gražus mostas ir kokia graži pamoka!

Dangiškosios vestuvės

Šventasis Pranciškus senai jau buvo miręs.., šventosios Klaros gyvenimas jau baigėsi ir ji galvojo vis dažniau pakilti į Dangų ir susivienyti su dieviškuoju Sužadėtiniu.

Šventoji Eucharistija buvo vienintėlis jos maistas per septyniolika paskutinių jos gyvenimo dienų. Savo dukterims susirinkusioms apie ją, Neturtingųjų Moterų Ordino įsteigėja nesiliovė tvirtinti:

— Mylėkite Dievą! Tarnaukite Dievui! nes viskas jame yra.

Broliai Leonas, Angelius ir Juniperas atėjo iš Parciunkulės dalyvauti jos paskutinėse valandose. Jie ragino ją į atgailą.

— Mano Broliai, — atsakė ji, — nuo to laiko, kai garbingasis mūsų Tėvas parodė man Jėzaus Kristaus meilę, jokia kančia daugiau neatrodė man sunki, joks vargas žiaurus ir joks griežtumas kietas.

Brolis Leonas jai priminė Kristaus kančią.

Amžinųjų vestuvių valanda artinosi. Šventoji Klara padarė savo dvasinį testamentą ir savo Seserims paliko brangiausį lobį: Neturtą. Ji palaimino buvusias prie jos ir visas kitas Seseris, kurios dar bus.

Tada išgirdo ją šnabždant:

— Eik! eik ramybėje pas tą, kuris tave sutvėrė! Jis tave mylėjo ir nesustojo prie tavęs budėti su motinos meile ir tėvo budrumu. O Viešpatie! Džiaugiuosi ir dėkoju, kad mane sutvėrei.

— Su kuo taip kalbate, brangioji Motinėle? — paklausė viena vienuolė.

— Su savo laiminga siela!

Tai buvo 1253 m. rugpiūčio mėn. 11 dienos rytui auštant. Klara jau neregėjo šiltų saulės spindulių, kurie paauksino viso Asyžiaus miestą. Kitas reginys stovėjo jos akyse.

— Ar tu matai, mano dukrele, — paklausė Klara savo mieliausią Sesutę, puseserę, — ar matai garbės Karalių, kurį aš regiu?

Mylimoji Sesuo pamato būrį prisiartinančių mergaičių, pasipuošusių baltais rūbais ir auksinėmis diademomis. Viena

iš visų išsiskiria savo grožiu. Gausi šviesa pripildo seserų miegamąjį, kur merdėjo šv. Klara.

Dvi mergaitės menkutį kūną apvelka brangiu apsiaustu. Skaisčiausioji Karalienė pasilenkia ant Ordino įsteigėjos, kad savo dievišku pabučiavimu paimtų sielą. Ir visas pulkas pranyksta, nunešdamos naują išrinktąją į amžinosios laimės karaliją.

Klara ėjo šešiasdešimtuosius metus ir keturiasdešimtuosius savo vienuolinio gyvenimo.

Po dviejų metų Popiežius įrašė ją į Šventųjų ir Dievo Šventųjų eiles.

★

IV SKYRIUS

ŠVENTOJO APAŠTALAVIMAS

Eikime Viešpaties vardu!

— Gelbėti sielas yra puikus darbas, vienas iš švenčiausių darbų, nes tik šituo tikslu ir Dievo Sūnus leidosi kalamas prie kryžiaus.

Pranciškus dažnai šitą mintį pareikšdavo savo Broliams, kad palaikytų jų drąsą tarp visų nemalonumų, pasitaikančių apaštališkame darbe.

Gelbėti sielas, aišku, tai buvo gimstančio Ordino pašaukimas, bet argi tik savo sielų gelbėjimas? Pranciškus norėjo šituos abejojimus išblaškyti. Jis pirmiausia galvojo apie kontempliatyvinį, uždarą gyvenimą, negu apie aktyvų, veiklų gyvenimą.

Kad išspręstų šituos keblumus, jis pasiuntė du savo draugus pas šventąją Klarą ir pas Brolį Silvestrą, kuris buvo apsigyvenęs atskirai Subasio kalne, paprašyti, kad jie atsiklaustų Viešpaties.

Kada abu pasiuntiniai, Brolis Pilypas ir Brolis Masėo grįžo, Pranciškus juos priėmė, kaip Dievo įgaliotinius, pabučiavo juos, nuplovė jiems kojas ir pats patarnavo jiems valgant.

Po to, jis juos nusivedė į gretimą mišką. Sustabdydamas, jis puolė prieš juos ant kelių, nuoga galva ir sukryžiuotomis rankomis, paklausė:

— Pasakykite man, mano Broliai, ką man Viešpats Jėzus Kristus patarė daryti?

— Tėve, — pasakė Maseo, — štai atsakymas Silvestro ir Klaros: "Eik ir sakyk pamokslus, sako Viešpats, nes aš tave pašaukiau ne tiek dėl tavo paties gerovės, kiek dėl tavo brolių ir tik dėl jų aš tau daviau tokią iškalbą."

Su šitais žodžiais Pranciškus buvo pagautas Šventosios Dvasios ir atsikeldamas sušuko:

— Eikime Viešpaties vardu!

Ir pripildytas švento džiaugsmo, jis iškeliavo, pasiėmęs kartu Brolį Maseo ir Brolį Angelių, visam sutvėrimui skelbti Dievą.

Pranciškus su savo draugais tuojau atvyko į nuošalų kelią tarp Kannaros ir Bevagno. Šitam kelyje, kaip pasakojama šv. Pranciškaus gėlėse (Fioretti), šventasis pastebėjo abipus kelio stovinčiuose medžiuose nesuskaitomą būrį paukščių, kurių niekas šitose apylinkėse dar nebuvo matęs. Daug paukščių tupėjo medžiuose ir ant žemės.

Pranciškus, pastebėjęs šituos būrius, tarė abiem savo draugam:

— Palaukite čia manęs valandėlę; aš einu sakyti pamokslo mano broliams paukščiams.

Paėjus nuo kelio, paukščiai puolė prie jo visai nebijodami: vieni buvo prie kojų, kiti plasdeno aplink, kiti buvo taip arti, kad siekė jį; tie, kurie buvo žemėje ir kurie skrido nuo šakų, greit išgirdo jį kalbant:

— Mano brangieji broliai paukščiai, jūs daug esate skolingi Dievui, — kalbėjo jis jiems, — nes jis leido jums laisvai skraidyti... Žinokite, kad Jis rūpinasi jus išmaitinti; jūs, kurie nei sėjate nei pjaunate; jums yra duotas puikus balsas gie-

doti, upeliai ir šaltiniai, kad ištroškę atsigaivintumėt, kalnų uolos ir girios gyventi, aukšti medžiai, kad ten suktumėt lizdus. Nors jūs negalite nei verpti; nei austi, bet jūs ir jūsų vaikai turi dvigubus ir trigubus drabužius. Jūsų Sutvėrėjas jus myli, nes priskiria jus prie savo gerų darbų. Būkite dėkingi! O kad jūs niekados nesiliautumėt Jį garbinę..."

Išgirdę šituos žodžius, labai patenkinti paukšteliai pradėjo giedoti, mušti sparnais ir tiesti kaklelius. Jie su pagarba palenkė galvas į žemę. Šventasis pradžiugo; šitų paukštelių klusnumas, garbingumas, įvairumas ir daugybė stebino jį. Jis kvietė juos draug su savimi giedoti dieviškajam Sutvėrėjui.

Pabaigęs kalbą, Pranciškus palaimino juos, darydamas erdvėje kryžiaus ženklą. Tuomet švelniai ir gražiai giedodami, jie išskrido į Rytus, Vakarus, Šiaurę ir Pietus.., lyg būtų skridęs per pasaulį sparnuotas Pranciškaus žodis, kuriuo jis ir jo mokiniai skelbia Kristaus Evangeliją.

— • —

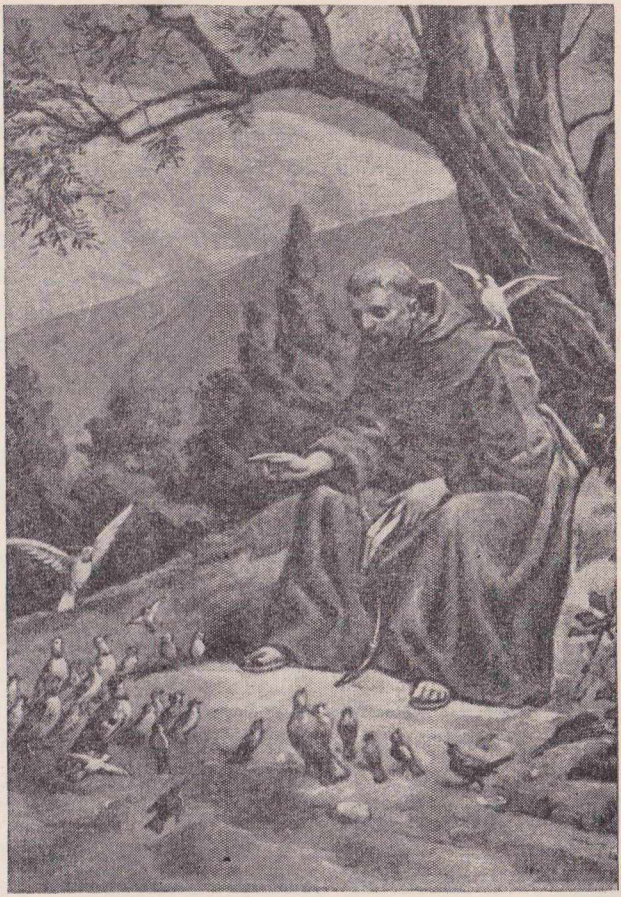

Broliai paukšteliai... būkite dėkingi Sutverėjui, niekados nenustokite Jį garbinę...

Pranciškus, kuris šiuo metu buvo baigęs trisdešimtį metų, buvo pagautas gražių savo jaunystės karingų svajonių. Sužinojęs, kad Jonas iš Brienno, vadovaudamas gausingai kariuomenei, pasuko į Damiettą, Pranciškus taip pat norėjo suorganizuoti kryžiaus karą; bet pagaliau, neturėdamas kitokio ginklo kaip tik Evangeliją, jis pasiryžo eiti skelbti Dievo žodį Saracėnams.

Pranciškus nuvyko į Romą pranešti popiežiui apie savo veikimą ir apie sumanymus apaštalavimo darbe. Inocentas III jam užtikrino visišką savo pritarimą.

Netrukus jis išvyko į Rytus. Bet Dievas pasipriešino šitai kelionei, audra sukliudė ją įvykdyti ir Šventasis turėjo išlipti Ankonoj.

Čia jis pradėjo savo pamokslus. Būdamas Ankonoj,Pranciškus turėjo laimės atversti garsųjį keliaujantį dainininką Vilio Divini, pramintą "eilių karaliumi".

— Broli! nuvesk mane toliau nuo žmonių ir atiduok mane Dievui! — pareiškė jam poetas.

Rytojaus dieną Pranciškus apvilko

jį pilkuoju brolių apsiaustu ir davė jam Brolio Pacifiko vardą, nes Pranciškus jį išplėšė iš maištingo pasaulio, kad gyventų taikoje su Dievu.

Brolis Pacifikas atliko garbingą misiją 1217 metais, įkurdamas Prancūzijoje Pranciškonų Ordiną.

Šventasis Pranciškus daugybę misijų padarė visoje Italijoje. Jis ėjo iš miesto į miestą, iš pilies į pilį.

Apie ką jis kalbėjo? Apie atgailą ir taiką. Šis Didžiojo Karaliaus pasiuntinys pirmiausia turėjo turėti Pacifiko, t. y. taikos nešėjo vardą. Jis buvo taikos pasiuntinys. "Taika ir Ramybė", "Pax et Bonum" buvo jo šūkis, kuris traukė paskui save daug mokinių. Jis kalbėjosi su Dievu ir žmonėmis. Jis malšino ginčus. Jis skelbė Meilę, kuri jungia... Maištininkai ir žiaurieji sušvelnėdavo nuo jo balso. Nuo šiltų dieviškosios Meilės spindulių širdys plakė vienodu mušimu.

Gubbio vilkas

XIII amžiuje tarp Italijos miestų buvo vedama aštri nepaliaujama kova. Pranciškui pavyko daugelyje miestų at-

statyti taiką, o ypač Asyžiuj, Arezze, Sienne, Peruzijoj.

Garsioji istorija apie **Gubbio vilką**, yra gal būt, ne kas kita, kaip legendariniai perdirbtas pasakojimas apie įvykdytą taiką su vienu žiauriu bajoru, dalyvaujant šventajam. Kaip ten bebūtų, štai tas gražus pasakojimas:

"Prie Gubbio miestelio slapstėsi didelis vilkas, "baisus ir žiaurus". Jis draskydavo gyvulius, mažus vaikus ir visam miestelyj sėjo baimę.

Šventasis Pranciškus atėjo vieną dieną į šitą miestelį sakyti pamokslų. Po jo pamokslo, gyventojai jį maldavo išliuosuoti iš šito žiauraus ir apgaulingo vilko. Pranciškus tuojau išvyko to žvėries jieškoti.

Staiga žvėris iššoko iš krūmų, išsižiojęs ir žibančiomis akimis. Kai jis prie Pranciškaus prisiartino, tada šventasis padarė ant jo kryžiaus ženklą ir pašaukė šiais žodžiais:

— Ateik čia, broli vilke, aš tave prašau Kristaus vardu nedaryti nieko blogo nė man, nė niekam kitam.

Nuostabus dalykas! Davus įsakymą, vilkas tapo švelnus, kaip avinėlis ir atsigulė prie šv. Pranciškaus kojų.

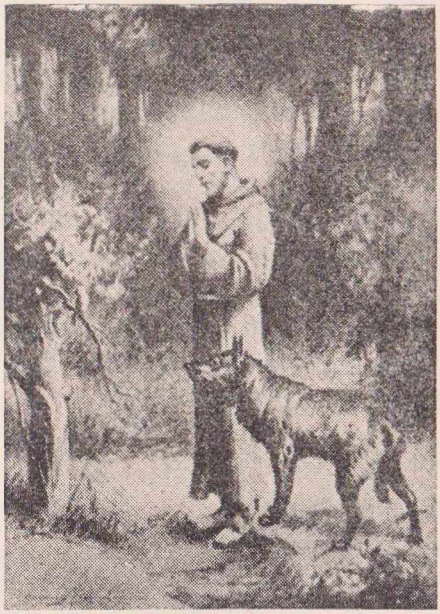

Pranciškus ir brolis vilkas

— Broli vilke, tu padarei daug nuostolio šitoje šalyje ir užsitarnavai didelę neapykantą. Tu ne tiktai žudei ir rijai gyvulius, bet tu taip pat turėjai patraukimą žudyti žmones, sutvertus pagal Dievo paveikslą. Bet aš noriu padaryti taiką tarp tavęs ir gyventojų.

Klausydamas šitų žodžių, vilkas galvos linktelėjimu davė ženklą, kad sutinka. Tada šventasis tęsė:

— Broli vilke, kadangi tu sutinki pa-

daryti šitą taiką, aš tau pažadu, kad per šito krašto žmones tau duosiu maisto iki tu gyvensi. Bet pažadėk man, kad tu niekados nekenksi nė vienam žmogui.

Vilkas, palenkdamas galvą, vėl davė ženklą, kad sutinka. Kad patvirtintų taiką, šventasis ištiesė jam ranką, vilkas pakėlė dešinę leteną ir draugiškai padėjo ant Šventojo rankos.

— Eik su manim, — tarė jis jam, — Jėzaus Kristaus vardu ir eikime patvirtinti šitą taiką.

Ramus kaip avinėlis, vilkas sekė šv. Pranciškų. Miestiečiai buvo sujaudinti šituo atsivertimu ir taip pat ištikimai laikė sutartį.

Vilkas gyveno dar dvejus metus. Jis draugiškai vaikštinėjo po namus, nuo durų iki durų, nedarydamas niekam bloga, kad ir kai kas jį skriaudė. Ir Gubbio žmonės, matydami jį taip taikingai vaikštinėjant, vis labiau prisiminė mielą ir spindintį šv. Pranciškaus kilnumą.

Mano broliai plėšikai

Pranciškus nuostabiai mokėjo neatstumti nuo savęs nusidėjėlių ir pastebėti jų atgailos troškimą.

Vieną dieną prie Mont-Kasalio vienuolyno vartų atėjo plėšikai prašyti išmaldos. Ar reikėjo jiems duoti ar ne? Broliai ginčyjosi ir nusprendė neigiamai, ir vartininkas Brolis Angelus plėšikams tarė:

— Ar jūs neturite gėdos, žiaurieji valkatos ir žmogžudžiai, plėšti ir žudyti Dievo tarnus? Jūs nesate verti, kad jus nešiotų žemė, nes neturite jokios pagarbos nei žmonėms, nei Dievui. Eikite savo keliais ir daugiau čia nepasirodykit.

Netrukus atvyko šventasis Pranciškus. Sužinojęs, jis nepagyrė Brolių elgesio. Nusidėjėlius labiau sujaudina švelnumas, negu šiurkštūs žodžiai. Jis jiems patarė parūpinti geros duonos ir gero vyno ir nunešti pinigų šitiems vargšams į girią, kur jie turėjo savo landynes.

— Broliai, plėšikai! Ateikite čia be baimės! — šaukė Broliai jieškodami girioje. — Mes esame mažieji Broliai ir jums atnešame duonos ir vyno.

Jie tarnavo plėšikams, kalbėdami apie Dievą, ir šie pažadėjo niekados nieko nežudyti ir neužpulti. Rytojaus dieną Broliai nunešė jiems kiaušinių, sūrio ir drįso pasakyti tokį pamokslą:

Jie pradėjo gailėtis savo nuodėmių ir iškilmingai pasižadėjo gyventi tik iš savo rankų darbo...

— Mūsų broliai plėšikai! Kodėl jūs pasiliekate čia pasiruošę ką nors bloga padaryti ir pražudyti savo sielos laimę? Jūs geriau darysite tarnaudami Viešpačiui, nes jis niekados jūsų neapvils, teikdamas šitas dovanas, kurių jūs esate reikalingi čia žemėje ir taip pat išgelbės jūsų sielas."

Plėšikai stebėjosi Brolių patarnavimu ir pradėjo jiems padėti, atnešdami malkų. Pamažu jie pradėjo gailėtis savo nuodėmių ir iškilmingai pažadėjo nuo šio laiko gyventi tik iš savo rankų darbo.

Taip pat sakoma, kad jie vėliau įstojo į Mažųjų Brolių Ordiną.

Eilė stebuklų

Pranciškus perėjo visą Italiją skelbdamas Dievo karalystę. Iš jo asmens spinduliavo šventumas, jo žodžiai paliesdavo visų širdis. Visi žmonės sekiojo jį akimis ir Dievas dažnai jo pamokslus patvirtindavo didžiais stebuklais.

Kada jis įeidavo į miestą, dvasiškija džiaugdavosi, skambėdavo varpai; vyrai ir moterys veržėsi jį sutikti, vaikai iš džiaugsmo šaukdavo.

Pavyzdžiui, Askolio mieste jis sakė

pamokslus su tokiu užsidegimu, ir minią pagavo toks dievotumas, kad trisdešimt žmonių, dvasiškių ir pasaulionių iš jo rankų priėmė šventąjį rūbą.

Liaudis atnešdavo jam laiminti valgius. Jie būdavo ilgai saugojami ir užtekdavo tik jų pavalgyti, kad apsisaugotų nuo visokiausių ligų. Pranciškui išvykus, daiktus, kuriuos jis buvo palietęs, saugojo, kaip turinčius stebuklingai gydančios galios.

Toskanelos mieste jis aplankė vieną karį, kurio vienintelis sūnus šlubavo ir buvo silpnas. Tėvas puolė Šventąjam po kojų, melsdami pagydyti jo kūdikį. Karštų maldavimų nugalėtas, šventasis pradėjo melstis, padėjo ant vaiko ranką ir iškilmingai jį palaimino. Staiga, dideliam tėvų džiaugsmui, mažasis berniukas pradėjo vaikštinėti ir šokinėti po namus.

Narnyj mieste Pranciškus dideliu kryžiaus ženklu išgydė vyrą, vardu Petras, kuris ištiktas paralyžiaus, septynis mėnesius gulėjo lovoje. Šitame pačiame mieste vienai neturtingai moteriškei jis grąžino regėjimą, akis paženklindamas kryžiaus ženklu.

Gubbio miesto gatvėse jį sekė viena moteris ir rodė jam silpnas ir bejėges

darbui rankas. Pagautas užuojautos, Pranciškus palietė ir staiga jos pasveiko.

Santo Gemine Šventasis aplankė vieną dievobaimingą žmogų, kurio žmona buvo apsėsta velnio. Jis ėmė melstis, paskui prisiartinęs prie nelaimingosios, kuri skausmingai kankinosi baisiai šūkaudama, tarė jis šiuos žodžius:

— Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, šėtone, įsakau tau paklausyti, išeiti iš šios moters ir ateityje jos nebekankinti.

Tuojau su įsiutimu nelabasis išėjo.

Vieną dieną Pranciškus iššaukė vandenį iš uolos, kad atgaivintų vieną ūkininką, kuris jam buvo paskolinęs asilą ir iš nuovargio mirė troškuliu.

Šitie ir daugelis dar kitų stebuklų, kurie čia buvo ilgai pasakojami, visų akyse Pranciškų parodė kaip Aukščiausiojo Pasiuntinį.

†

Sekminių susirinkimai

Brolija plėtėsi. 1215 metais jau įsikūrė Broliai Italijos šiaurėje ir viduryje; jau buvo jie įsiskverbę į Prancūziją ir Ispaniją. Brolis Bernardas iš Kvintavallio buvo nuvykęs į Boloniją. Daug laiko moksleiviai juokėsi iš jo, bet greit visuomenė pažino jo šventumą ir pradėjo garbinti. Jis pabėgo! Į įsteigtus namus Pranciškus paskyrė gyventi kitą Brolį.

Vienuolynai daugėjo Umbrijoj, Toskanijoj ir Lombardijoj. Broliai gyveno arba vargingose lūšnose arba olose. Jų pavyzdys atnaujino krikščionių gyvenimą, nes visuomenė noriai klausė šitų žmonių, kurių gyvenimas liudijo didelį žemiškųjų daiktų paniekinimą ir didelę Dievo meilę.

Kiekvienais metais Broliai rinkdavosi į Parciunkulę apie Sekmines. Šitie visuotini susirinkimai gavo vardą: "Sekminių Susirinkimai". Pranciškus juose primindavo visiems Regulos griežtumą ir davė patarimų jų apaštalavimui. Jis mokė juos gerbti kunigus, nusižeminti prieš visus žmones, gerai pergalvoti savo sprendimus ir žodžius. Po kelių, bendrai pra-

leistų savaičių, Broliai išsiskirstydavo į įvairius kraštus.

1217 m. susirinkime buvo nustatyta Ordino organizacija. Ordiną padalino į provincijas, kurias valdė provincijolai.

"Šitie valdytojai, pareiškė Pranciškus, turi būti tarnais kitiems Broliams ir žiūrėti juos, kaip motina savo vaikus."

Po šito susirinkimo Pranciškus norėjo vykti į Prancūziją ir ten įkurti Brolius. Dievas, vieno išmintingo kardinolo patarimu, sulaikė jį Florencijoj.

Šitame svarbiame mieste, šventasis Ordino Įkūrėjas, ištikrųjų, susipažino su išmintingu vyru, kardinolu Hugolinu, šventojo Sosto pasiuntiniu Šiaurės Italijai. Pamaldus, išmintingas, nusigalįs kardinolas priėmė Pranciškų kaip draugą ir savo didele išmintimi tapo sargu mažojo Asyžiaus Vargšo darbų.

Kardinolas Hugolinas nusprendė jį palydėti į Romą, kad gautų pasimatyti su Popiežium. Laike pasimatymo, Pranciškus prašė Jėzaus Kristaus Vikarą, kad kardinolą Hugoliną paskirtų "ypatingu jo Ordino globėju". Popiežius šitą prašymą patenkino.

Sekančiais metais, 1218, įvyko pirmasis pranciškonų susirinkimas, kuriame

dalyvavo globėjas kardinolas Hugolinas. Ir vėliau jis jiems ištikimai vadovavo. Šitame susirinkime dalyvavo per 3000 Brolių, o Asyžiaus, Peruzijos, Spellio ir aplinkinių dvarų garbingieji piliečiai šitam skaitlingam susirinkimui parūpno valgio ir gėrimo.

Vėliau kardinolas Hugolinas tapo popiežium, Gregorijaus IX vardu, bet visą laiką budėjo savo šventojo draugo Pranciškaus Ordino sargyboje.

Pas Egipto sultoną

XIII amžiaus pabaigoje buvo daug kalbama apie karą ir ginklų skambėjimą. Didvyriškumo dvasia sujudino visą krikščionišką pasaulį, šventas pasiryžimas atkovoti Kristaus Grabą sujungė visus, kurie tik turėjo kilnią širdį, — tai buvo kryžiaus karų laikai.

Pranciškų taip pat pagavo tas užsidegimas, jis svajojo tapti riteriu, jis save matė drąsiai kovojantį su saracėnais, kurių vardas jau reiškė krikščionių priešą. Bet šitą valandą jo pažiūros pasikeitė ir jis dabar svajojo apie kryžiaus karą, kuris nepadarys nieko blogo kūnams, bet

kuriuo jis stengsis atversti širdis. Tam tikslui ginklai nebuvo reikalingi, čia buvo reikalinga tik dieviška Jėzaus meilė. Jis nebijojo ir kankinio mirties.

Degdamas troškimu atversti netikėlius, Pranciškus, lydimas kelių Brolių, kurių tarpe buvo Petras iš Kattani, sėdo į laivą Ankonoj šv. Jono dieną 1210 m. į vieną kryžininkų laivyną. Liepos pabaigoje jis buvo Egipte, krikščionių kareivių tarpe, kurie tuo laiku buvo apgulę Damietto miestą.

Pasakęs pamokslus kryžiaus karo dalyviams, Pranciškus, lydimas Brolio Iliuminato, nuvyko į priešų eiles. Saracėnų sargybos juos sučiupo ir kankino, bet Pranciškus nuolatos šaukė: "Sultono, Sultono!" Jis buvo nuvestas pas saracėnų kariuomenės viršininką Malek-el-Kamel, Egipto sultoną.

Metraštininkai pasakojo, kad Pranciškus jam taręs šiuos žodžius:

— Jei tu sutinki garbinti Kristų, tai aš dėl Jo meilės liksiu tarp jūsų. Jei tu nesutinki, tai aš tau parodysiu, kuri iš mudviejų religijų yra teisingesnė. Uždekite ugnį; aš eisiu į ją su savo Broliu Iliuminatu ir taip pat tegu padaro tavo kunigai.

Mahometonys neatsivertė. Sultonas išsiuntė Pranciškų labai maloniai, duodamas jam dovanų, kurių jis nepriėmė, ir davė "firmaną", tai yra leidimą aplankyti visas Šventas Vietas ir kad niekas jam bloga nedarytų.

Grįžęs Pranciškus sužinojo iš Brolių Elijaus ir Cezario iš Spiro, kad penki Broliai, išvykę į Maroką, tapo kankiniais. Šventasis, pagautas dangiškojo džiaugsmo, sušuko:

— Dabar aš visai teisingai galiu pasakyti, kad turiu penkis tikrus Brolius!

Tai buvo aidas garsių žodžių šv. Ignaco iš Antijodrijos, kuris, eidamas mirti, pasakė:

— Dabar aš pradedu būti tikruoju Jėzaus Kristaus mokiniu.

Siųsdamas Brolius netikintiesiems pamokslų sakyti ir pats įsteigdamas Šventosios Žemės Saugotojus, Pranciškus pradėjo misijonierių darbą už Europos kraštų. Pranciškonų Ordinas visuomet buvo ištikimas savo apaštališkam pašaukimui ir dabar jis yra kaip Bažnyčios įstaiga, kuri turi labai didelį misijonierių skaičių viso pasaulio kraštuose.

Uždekite ugnį; aš eisiu į ją... taip tegu padaro tavo kunigai...

Porcinkulės atlaidai

1221 m. apie lapkričio mėnesį, Pranciškus gavo iš Viešpaties didelius atlaidus, vadinamus Porcinkule. Štai kaip tie dalykai vyko.

Jis buvo nuvykęs į Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčią ir buvo pagautas pamaldumo ir Dievo meilės kaip niekuomet. Jo žmonių meilė vertė jį melstis dieną ir naktį už nusidėjėlių atsivertimą.

Vieną naktį, kai jis meldėsi, netoli Porcinkulės, atėjo angelas ir tarė jam:

— Pranciškau, kelkis tuojau ir eik į bažnyčią; Mūsų Viešpats Jėzus Kristus ir Jo Motina tavęs ten laukia apsupti dangaus gyventojų.

Šventasis nubėgo prie grotelių ir pamatė nuostabų reginį. Vietoje tabernakulio garbės soste sėdėjo, paskendęs šviesoje, Jėzus, jo dešinėje stovėjo garbingiausioji Dievo Motina Marija, apie juos daugybė Angelų. Džiaugsmo apimtas, Pranciškus prisiartino, tuomet jam Jėzus meiliai tarė:

— Pranciškau, aš išgirdau tavo karštas maldas. Atlygindamas už rūpestį, su kuriuo tu ir tavo Broliai rūpinatės sielų

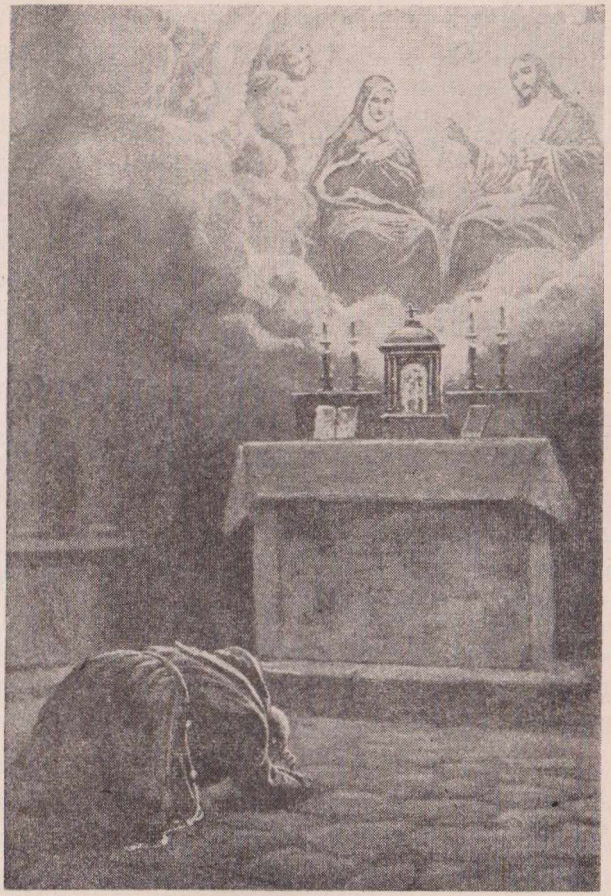

Maldauju... suteikti... visuotinus atlaidus...

gerove, leidžiu, prašyk manęs dėl jų ko nori.

— Mano malonusis Viešpatie, — atsakė tokiu gerumu sujaudintas Šventasis, — aš esu tik vargšas nusidėjėlis ir maldauju jūsų dieviškosios Didybės suteikti malonės ženklą, kad tie, kurie atliks išpažintį, padarys pilną gailestį ir aplankys šitą bažnyčią, gautų visuotinus atlaidus už visas jų nuodėmes. Ir garbingiausioji Marija, tarpininkaukite, kad būtų suteikta šita malonė.

Mūsų Viešpats, prašomas Švč. Panelės Marijos, tarė Pranciškui:

— Broli Pranciškau, aš išklausau tavo maldos ir išpildau šį prašymą. Vyk tuojau pas mano Vikarą, kuris šiuo tarpu Peruzijoj ir prašyk jo mano vardu patvirtinti šituos Atlaidus.

Tą patį rytą pasišaukė Pranciškus Brolį Masėo ir išvyko į Peruziją. Jis prisistatė Popiežiui Honoriui III ir tarė.

— Šventasis Tėve, prieš keletą metų aš savo rankomis atnaujinau Parciunkulės bažnytėlę ir aš ateinu prašyti Jūsų Šventenybės patvirtinti ją brangiais atlaidais. Aš norėčiau, kad visi, kurie atgailotų ir atliktų išpažintį ir aplankytų

šitą šventovę gautų visuotiną nuodėmių atleidimą.

Kardinolai siūlė apsvarstyti, nes tokios plačios sąlygos nebuvo įprastos.

— Šventasis Tėve, — įsiterpė Pranciškus, — ne aš tai prašau, bet pats mūsų Viešpats Jėzus.

— Aš jums suteikiu šitą malonę, — tarė tuojau Honorius III. Ir pakeldamas balsą jis tarė reikšmingai:

— Mes suteikiame šitas atlaidų sąlygas visiems amžiams.

Pradžiugęs Pranciškus priklaupė ir pasitraukė. Bet Popiežius jį dar paklausė:

— Kaip jūs išvykstate, Broli Pranciškau, be jokio tikro rašto apie jūsų atlaidus.

—Šventasis Tėve,—atsakė jis — man užtenka jūsų žodžio. Dokumentai, notaras ir liudininkai tegu būna nuo šio laiko Jėzus Kristus, jo Motina Marija ir jo Angelai.

Tačiau Popiežius parašė vyskupams į Asyžių, Peruziją, Foligno, Gubbio, Vodi, Spoleta ir Nocera įsakymą, kad 1223 metais rugpiučio 2 d. nuvyktų į Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčią, ir kad kuo

iškilmingiau būtų paskelbti Atlaidai. Tą pačią dieną septyni Vyskupai iškilmingai pašventino mažąją bažnytėlę.

Taip buvo įsteigtas krikščionių vadinamasis "didysis Asyžiaus Permaldavimas."

Garsieji Atlaidai Porciunkule yra amžinai suteikti. Juos gali gauti kiekvieną dieną. Bet po kurio laiko Popiežiai nustatė, kad juos galima gauti tik vieną dieną metuose — rugpiūčio 2, visose pranciškonų bažnyčiose ir parapijinėse bažnyčiose, kurios turi indultą.

V SKYRIUS

TREČIOJO ORDINO ĮSTEIGIMAS

"Mes turime žmonas..."

Pranciškaus apaštalavimas visoje Italijoje sukėlė didelį džiaugsmą. "Gal būt, niekados, — sako Popiežius Pijus X, — per visą apaštalavimo laiką nebuvo pasaulis sujudintas su tokiu pasisekimu."

"Jo patarnavimas krikščionybei yra puikus ir nemirtingas, — prideda Popiežius Benediktas XV,—jo darbai parodė, kad jis Dievo buvo paskirtas Šventosios Bažnyčios gynėju tokių sumišimų metu, kada jis gyveno."

Bet Pranciškus tuojau pamatė, kad negalima įsteigti tiek vienuolynų tiems, kurie ėjo pas jį trokšdami gyventi pagal jo dvasią. Iš tikrųjų, pas jį atvykdavo netik jaunoliai ir mergaitės, bet taip pat ištekėjusios moterys ir vedę vyrai.

Mergaitėms buvo lengviau padėti: jos galėjo eiti į vienuolyną. Bet štai, kada ateina vedę vyrai ir sako Šventajam įsteigėjui:

— Mes turime žmonas, nuo kurių negalime atsiskirti! Mes turime auklėti ir maitinti vaikus, ir negalime jų palikti! Pamokykite mus, kaip mes turime gyventi, ką mes turime daryti, kad išgelbėtumėm savo sielas.

— Nebūkite nusiminę, — ramindavo Pranciškus, — truputį kantrybės. Aš pasirūpinsiu jumis, aš pagalvosiu, ką turėčiau patarti jūsų gerovei!

Jis galėjo džiaugtis savo puikiu derliumi, bet jis neturėjo klojimo, kur jį patalpinti. Jo tinklai, kaip anų apaštalų, nuo nepaprastai pasisekusios žuklės buvo pilni.

Tuomet "Dievo malonė, — rašė Benediktas XV, — davė jam suprasti — ko nei vieno Ordino įsteigėjas negalėjo įsivaizduoti, — ir įkurti su nepaprastu pasisekimu Ordiną, kurį paprastai vadiname tretininkais, kurio dėka sielos, gyvendamos pasaulio sumaiščiuose, turi galimybių pasiekti krikščioniškosios tobulybės."

Savo skaitlingų kelionių metu, Pranciškus rado Pogibonso mieste, tarp Florencijos ir Sienno, vieną savo jaunystės draugą, turtingą pirklį tik nesenai grįžusį į Dievą. Šis su savo žmona Bona-Donna maldavo Pranciškaus nurodyti jiems tokias tobulo gyvenimo taisykles, kurios tiktų jiem abiem.

1221 metų pabaigoje Pranciškus nuvyko pas savo draugus ir jiems tarė:

— Nesenai aš sugalvojau įsteigti trečiąjį Ordiną, kuriame pasauliečiai žmonės galėtų tobulai tarnauti Dievui; ir aš tikiu, kad jums bus geriausia į jį įstoti.

Lukezio ir jo žmona tuojau priėmė pasiūlymą. Šventasis juos priėmė su džiaugsmu ir suteikė jiems rūbą iš paprastos, tamsiai pilkos spalvos, kaip ir jo, ir susijuosti davė juostą su daugeliu mazgų, panašią į Mažųjų Brolių.

Tai buvo pirmutiniai Atgailotojų Trečiojo Ordino daigai, kurie tuojau išsiplėtojo visoje Bažnyčioje. Galutinai nustatyti šitą Regulą Pranciškui padėjo jo draugas ir globėjas kardinolas Hugolinas. Popiežius šitą naują krikščioniškojo gyvenimo būdą iškilmingai pripažino.

Lukezai visą savo turtą pavedė gailestingiems darbams. Abu gyveno didžiausiame sutikime ir mirė netrukus vienas po kito 1260 m., balandžio 28 dieną.

Apie juos buvo susirinkę būrelis žmonių panašių pažiūrų ir jausmų; ir tokiu pat būdu visoje Italijoje susidarė vyrų ir moterų "Draugijos."

Trečiojo Ordino pasisekimai

Šito įsteigimo daviniai buvo greiti ir nuostabūs. Apie juos pasako istorija: "Reikia pasakyti, pareiškia Pijus XI savo Enciklikoje Rite expiatis, — Trečiojo Ordino įsteigimu Pranciškus Asyžietis pakeitė visuomenę ir ją grąžino prie Evangelijos."

Trečiasis Ordinas davė daug gražių vaisių sieloms ir Bažnyčiai didelį skaičių šventųjų. Jie visuomet priskiriami prie garbingųjų asmenybių. Karaliai, kaip šv. Liudvikas ir šv. Ferdinandas; karalienė šv. Elzbieta; garsūs menininkai ir rašytojai, kaip Dantė, Rafaelis, Giotto, Mikolas - Angelas, Murillo, Palestrina; garbingieji kunigai, kaip Arso klebonas;

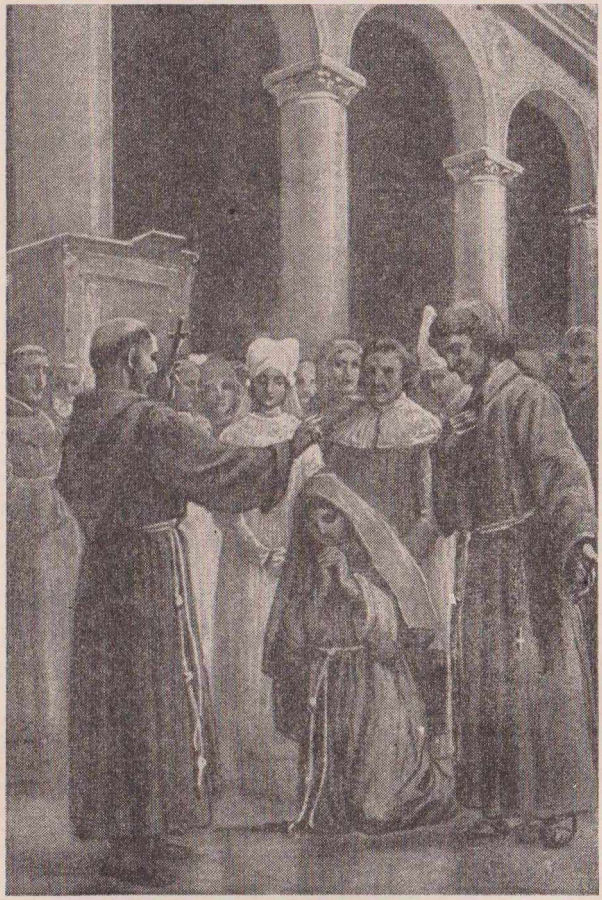

Pirmosios tretininkų įvilktuvės

garbingos atminties Popiežiai, kaip Pijus IX, Leonas XIII, Pijus X, Benediktas XV, Pijus XI; garsieji vyskupai, kaip Mgr. de Segur, Mgr. Pie, Kardinolas Mercier, ir kiti... Ir daugelis kitų asmenų amžinybėje. Ar gi tai nėra didelė garbė dalyvauti šitoje draugijoje?...

Visuomeninė Trečiojo Ordino reikšmė nei kiek nemažiau garbinga. Tretininkų dėka, Fridriko II sumanymai nuėjo niekais, miestai sukilo prieš gibelinų jungą, popiežiaus valstybė vėl atgavo nepriklausomybę.

Jie panaikino feodalinį rėžimą, jie pirmieji pradėjo rūpintis savišalpa, steigė miestuose vargšų šelpimą, kovojo prieš nuošimčius ir žydų plėšimą.

Visi geros valios katalikai Bažnyčios yra raginami stoti į Trečiąjį Ordiną. Kiek jaunuolių ir mergaičių, kiek vyrų ir moterų, slegiami tiek įvairių gyvenimo naštų, rastų Trečiajame Ordine tvirtos valios mokyklą, tikrą apsaugą nuo pagundų, griežtą ir sveiką drausmę, kuri pagelbės jiems tapti tuo, kuo jie svajoja: rinktiniais katalikais.

Ir pati visuomenė turėtų daug naudos iš žydinčio Trečiojo Ordino; Leonas XIII

tai tvirtino daug kartų: "Tarp daugelio pasisekimų, kurių tenka laukti, — sako jis savo Enciklikoje Žmonių giminė (Humanum genus), — yra viena, kuri viršija kitas tai: Trečiasis Ordinas yra tikroji laisvės, broliškumo ir lygybės mokykla, ne tik tuo ką socialistai skelbia, bet ir tuo, kas liečia Jėzaus Kristaus norą praturtinti žmonių giminę."

Tobulas gyvenimas pasaulyje

Trečiojo Ordino Regula yra paprasta. Ją galima pildyti nevedusiems ir taip pat vedusiems, kurie iš savo šeimų padarys laimės ir šventumo židinius.

Savo pratimuose tretininkas žiūri netik įsakymų, bet taip ir Evangelijos patarimų. Jis nepripažįsta žodžių "tai negalima", jis lenkia savo dvasią po skaistaus, atviro ir gyvo tikėjimo išganingu jungu.

Tretysis Ordinas griežtai reikalauja prisilaikyti Dievo ir Bažnyčios įsakymų. Jis įsako melstis prieš ir po valgio, liepia daryti sąžinės sąskaitą, rodyti gerą pavyzdį, būti kukliu, nuolankiu; vengti bet kokios netvarkos ir blogų knygų. Trečia-

sis Ordinas uždeda šias ypatingas pareigas: nešiojimą pranciškoniškų drabužių (juostos ir škaplieriaus), atkalbėti kasdienines maldas (12 Tėve mūsų, Sveika Marija ir Garbė Dievui), mėnesinę komuniją ir išpažintį, dalyvavimą susirinkimuose, melstis už mirusius, du pasninkus (spalių 3 ir gruodžio 7). Jis pataria padaryti testamentą. Tačiau nei vienas šių įstatymų neįpareigoja po mirtina nuodėme. "Kiekvienas prisilaikąs Trečiojo Ordino Regulos, — sakydavo Leonas XIII, — yra tikras katalikas, jo siela išgelbėta!"

Nors šitie reikalavimai yra paprasti, tačiau šito Serafiškojo Tėvo įsteigtojo Ordino nauda yra neapskaičiuojama. Čia paaukojama Dievui krikščioniškasis gyvenimas, kurį gyvena pasaulyje ypatingu būdu. Čia pasidaroma vaiku ir mokiniu šventojo Pranciškaus ir dalyvaujama maldose ir geruose darbuose visos didelės pranciškonų šeimos. Jis darbams suteikia tikrosios prasmės ir duoda teisės į gausingus atlaidus.

Garbė, malonumas ir malonė yra priklausyti Trečiajam Ordinui!

Trečiasis Ordinas ir katalikų veikimas

Šiandien organizuotas tikinčiųjų dalyvavimas Bažnyčios apaštalavimo darbuose vadinamas bendru katalikų veikimo vardu. Šitas bendradarbiavimas turi tikslu skelbti ir ginti krikščionybės idealą.

Katalikų veikimas pasirodė, kaip plati darbo organizacija. Ji apglobia visus juos, jei kuo nors tarp savęs ir skirtųsi. "Tai yra visuotinas ir suderintas visų katalikų veikimas, be amžiaus, lyties, visuomeninės padėties, kultūros, tautinių ir politinių nusistatymų skirtumo,"--taip išsireiškia Pijus XI.

Katalikų Akcijos siekimas sukrikščioninti visuomenę. Tai didelis darbas, kuris žadina daugelį darbščių žmonių visuose kraštuose į uolų apaštalavimą. Bet prieš našų veikimą argi nereikia susitvarkyti? Prieš skleidžiant katalikiškumą apie save darbais, argi nereikia pirmiau giliai susikaupti? Taip, prieš pradedant aplink save katalikišką veikimą, ar nereikia pagalvoti apie savo paties katalikiškumo sutvarkymą? Krikščioniš-

kas pasaulietiškumas reikalauja iš sielų gilaus krikščioniškumo, darbai reikalauja rimto pasiruošimo. Be pasiruošimo nekalba nei profesoriai, nei pamokslininkai, nei apaštalai, juo labiau be pasiruošimo neturi dirbti katalikų akcijos veikėjas.

Šventasis Tėvas Pijus XI dažnai primena šitą svarbų dalyką. Jo raginimai katalikiškajai jaunuomenei kaip tik apima katalikiškojo supratimo ir veikimui pasiruošimo klausimus.

Štai kokie tikri santykiai turėtų atsirasti tarp Trečiojo Ordino ir katalikų veikimo; apie tai reikia galvoti ir... daryti. Pranciškonai visais laikais buvo laikomi, kaip aukštoji katalikiško auklėjimo įstaiga. Ir Bažnyčios autoritetas tiek dabar, tiek visais amžiais liudija jo galią ir reikšmę. Iš to turėtų būti aišku, kad Trečiąjį Ordiną galima laikyti įstaiga, kurioje puikiai pasiruošia katalikų veikimo darbininkai. Jų pareiga taip pat padėti ir dvasiškijai. Ir kadangi Trečiojo Ordino dvasia yra tyra Evangelijos dvasia, kadangi jo Regula, — pagal Leono XIII išsireiškimą, — yra Evangelijos smegenys, galima drąsiai pasakyti, kad pran-

ciškoniškoji įstaiga duoda progos dvejopam asmenybės išsilavinimui: asmeniškai krikščioniškai tobulybei ir aukščiausiam gailestingų darbų pareiškimui.

Trečiasis Ordinas pirmutiniu ir pagrindiniu tikslu turi savo narių krikščionišką tobulybę; jis sudaro sąlygas tam tikslui atsiekti. Bet jis taip pat gali ugdyti gerus katalikus ir geras katalikes, pamaldžius ir susipratusius pasauliečius, kurie greit atsilygins už tai įvairiais būdais dirbdami katalikų veikime. Jie turės žymią išorinę įtaką, jie bus šaknys— veiklios šaknys — pasaulionių, kurie pasiaukoja darbui.

Argi nereiktų pažymėti ir suprasti šitą brangią Trečiojo Ordino įtaką katalikų akcijos veikėjų paruošime, kad Benediktas XV pasirinko šv. Pranciškų kaip dangiškąjį itališkosios visuomenės veikimo globėją? "Reikia sveikinti, — rašė tas pats Popiežius,—kad nėra nei vieno miesto, nei vieno kaimo ar dvaro, kur Trečiasis Ordinas neturėtų gražaus narių skaičiaus", tretininkų, kurie garbingai ir kilniai pasiaukoja savo ir artimo gerovei. Popiežius Pijus XI, iš savo pusės džiaugiasi, kad nėra nei vieno miesto, kaimo ar

dvaro, kur nebūtų būrio pasauliečių, dirbančių drauge su dvasiškija. Tarp šitų dviejų Popiežių troškimų yra daug bendro: Trečiasis Ordinas turi sudaryti pasaulionių katalikų rinktinę dalį. Ir nebus nuostabu, jei Trečiasis Ordinas bus galima pavadinti šituo trumpu ir garbingu vysk. Villard žodžiu: "kriščioniškųjų darbų dvasia."

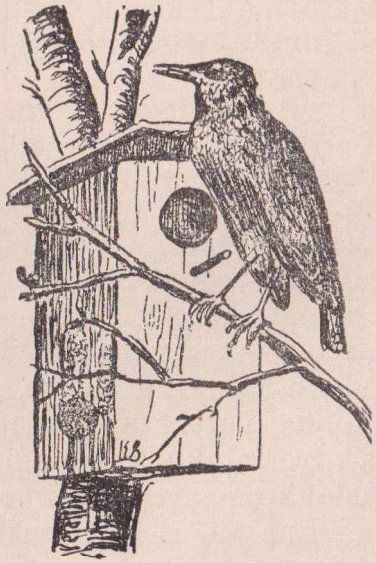

VI SKYRIUS

ŠVENTOJO DVASIA

Pranciškaus atvaizdas

Jau laikas iš naujo nupiešti mūsų Šventojo atvaizdą. Šituo laiku, 1222 m., Šventasis jau buvo pradėjęs keturiasdešimtuosius metus; jis beveik pasiekė savo tobulybės viršūnę, ir liko jam gyventi ne daugiau kaip keturi metai.

Pagalvokim apie šitą kilnųjį atvaizdą, tokį, kokį mums nupiešė jo mokinys Tomas Celanietis:

Žmogaus dvasia. Ak, kaip atrodė graži, spindinti ir apsupta garbės savo gyvenimo nekaltume jo širdies skaistumas, jo žodžių paprastumas, savo Dievo meilėje, jo broliškas gailestingumas, jo tobulas paklusnumas, jo nuoširdus gerumas ir jo evangeliška pažiūra! Malonus savo poelgiuose ir iš prigimties ramus, jis buvo mandagus savo žodžiuose, nuosaikus skatinimuose, labai ištikimai saugodavo paslaptis. Jis numatydavo savo patarimų

davinius, jam sekdavosi, nes visur buvo švelnus. Jo protas buvo aiškus, būdas malonus, dvasia išmintinga; apmąstymai jį atgaivindavo. Jis buvo uolus maldai ir greitas visuose dalykuose.

Jis buvo griežtas savo nutarimuose ir nepalaužiamas savo dorybėse; jis buvo toks pat malonėje ir nemalonėje.

Jis greit dovanodavo ir ilgai nesupykdavo. Jo dvasia buvo judri, jo atmintis turtinga. Jis buvo nepaprastai gabus kaip pamokslininkas prisitaikyti prie klausytojų.

Jis buvo griežtas pats sau, gera velijąs kitiems ir visuomet nuosaikus.

Žmogaus išorė. Tai buvo vyras iš prigimties apdovanotas didele iškalba. Jo išvaizda buvo linksma, jo veidas gera linkįs, bet be nuolaidos ir arogancijos. Vidutinio ūgio, daugiau žemas, jis turėjo apskritą ir vidutinio dydžio galvą. Jo veidas truputį pailgas, kakta plokščia ir siaura, akys paprastos, juodos, plaukai tamsūs, antakiai tiesūs; jo nosis proporcinga, švelni ir tiesi; ausys mažytės; smilkiniai truputį atsikišę. Jo kalba buvo taiki ugninga ir aštri: jo balsas staigus, švelnus, aiškus, skambus; jo dantys tan-

kūs, lygūs ir balti. Jo lūpos mažos ir švelnios; jo barzda juoda ir truputį tanki, kaklas laibas, pečiai tiesūs, rankos trumpos, delnai švelnųs su ilgais pirštais ir nagais. Jis turėjo kojas liesas ir mažytes pėdas, oda plona ir ištempta, kūnas suliesėjęs. Drabužius nešiojo šiurkščius, miegojo nedaug.

Dievo dainius

Pranciškus turėjo poeto akis ir širdį. Jis nebijojo vadinti savo Brolių ir savęs "Dievo dainiais", kelti širdis ir nešti į amžiną džiaugsmą.

Jis turėjo dovaną išvengti visokių derybų ir visokio dirbtinumo. Jis savo kalba kūrė paveikslus, savo idėjas grupavo į gyvas ir aiškias scenas.

Jis buvo visapusiškas Dievo dainius. Didelė jo gyvenimo dalis kitaip nebūtų galima išaiškinti. Vieną dieną Šventasis pasiima du medžio gabalus ir pasidaro sau lyg smuiką, kuriuo galėtų pritarti savo dainoms.

Vieną naktį Sargiano vienuolyne prie Kortonos, Šventasis pasijuto prislėgtas atkaklios pagundos. Jis išėjo į sniegu apklotą sodą, išsirengė iš drabužių ir ėmė

vaidinti... Jo dvasioje kiekvienas veikėjas turėjo savo rolę. Šitas jo sugebėjimas tikrai buvo trubadūriškas tais naiviais laikais, kada žmogus neskaitė, bet viską parodė vaizdu.

Gamta jį žavėjo. Jis gyvai jautė, kad ji buvo Dievo meilės kūrinys. Nieks jam nebuvo svetimas pasaulyje; viskas čia žemėje jo akims buvo tik begalinė šeima. Todėl savo dvasios paprastume jis visus tvarinius vadino "mano brolis" arba "mano sesuo."

Jis matė Dievo pėdsaką kiekviename žolės lapelyje. Kiekvienas kūrinys jam reiškė savo dieviškojo Kūrėjo galybę ir gerumą.

Jis buvo naujasis Adomas — nekaltas, kuris gyveno žemiškame Rojuje; bedvasiai dalykai paslėpdavo prieš jį savo šiurkštumą. Vieną dieną jam skaudėjo akys, gydytojas norėjo jam deginti smilkinius su raudona geležimi.

— Mano sesuo ugnie, — tarė Pranciškus, — tu esi labai garbinga ir naudinga; bet tu žinai, kad aš visuomet buvau geras tau dėl meilės To, kuris tave sutvėrė. Ir dabar tu pasirodyk gera ir nedegink daugiau, negu aš galėčiau pakelti."

"Sesuo ugnis" pasidaro taip švelni, kad Pranciškus nejautė jos teikiamos kančios.

Vieną šaltą žiemos dieną jis buvo gundomas šėtono, kad sumažintų savo griežtumą. Staiga Pranciškus ėmė voliotis spygliuotuose erškėčių krūmuose kurie supo Parciunkulę, bet erškėčiai tapo rožėmiis be spyglių.

Jis savo kančią numalšino malda.

Gyvuliai buvo jo draugai, jie glausdavosi prie jo kojų ir klausė jo balso. Asyžiuje vieną dieną jam davė mažą avytę, jis ją su malonumu priėmė kaip nekaltybės simbolį ir atidavė ją Parciunkulės Broliams.

Dievo malonė dažnai pripildydavo šv. Pranciškų ir kartais nekaltume ir galingume jį pakeldavo viršum visų sutvėrimų. Čia išsiliedavo visa jo širdies poezija ir susibūrė Saulės giesmės posmuose, apie kurią netrukus kalbėsime.

Laimės pirklys

Pranciškus buvo linksmas Šventasis "laimės pirklys", didelis džiaugsmo mokytojas.

Jis nepaprastai mėgo džiaugsmą, kaip sako Tomas Celanietis, jo veidas šypsojosi, jo visa išvaizda rodė džiaugsmą ir neapsakomą meilumą jo žodžiuose ir poelgiuose. Tai kodėl gi dailininkai taip visuomet jį piešia liūdną ir rūstų, padėjusį ranką ant numirėlio galvos, galvą paslėptą po sena kapuce, ištysusiu ir skausmingu veidu?...

Džiaugsmą jis be galo mylėjo ir visiems skelbė, kaip savo Broliams, taip ir visam krikščioniškam pasauliui. Jo palydovai turėjo būti linksmi. Jis subarė vieną dieną nuliūdusį Brolį:

— Netinka, kad Dievo tarnas rodytų liūdną veidą. Ar tu nusidėjai? Jei turi kokią nuodėmę, apgailėk ją savo kambarėlyje: dejuok ir verk prieš Dievą...; bet čia, tavo Brolių akivaizdoj, būk linksmas, rodyk tokį veidą, kaip ir kiti.

"Liūdnumas patinak šėtonui, — tarė jis kitą kartą savo Broliams. — Velnias turi pagrindo džiaugtis, nes anksčiau ar vėliau nuliūdęs jieško klaidingo džiaugsmo ir klaidingo nusiraminimo. Tie, kurie iš anksto priklauso velniui, vaikštinėja nuleidę galvas! Bet mes visuomet būkime linksmi."

Jis pirmoje Reguloje buvo parašęs šituos žodžius: "Kokį Broliai beturėtų rūpestį, tegu išoriniai nepasirodo surūgę ir liūdni, bet tegu rodosi atviri, linksmi, malonūs ir džiaugsmingi Viešpatyje."

Mylėdamas džiaugsmą, jis kartais jieškojo galimų būdų jam išreikšti, kaip dainos, chorai, muzikos instrumentų balsas. Kaip jis būtų mylėjęs radijo, kuris neapsiriboja rubežiais ir greitai vienu jausmu sujungia pasaulį.

Vieną vakarą, Rijete, Pranciškus pasišaukė Brolį Pacifiką ir jam tarė:

— Pasauliečiai žmonės visai nesupranta dieviškųjų paslapčių. Žmogaus aistra užvaldė muzikos instrumentus. Aš norėčiau, kad tu pasiskolintum gitarą ir man skambintumei gražias dainas; tai būtų suteikta paguoda mano kūnui, kuris kenčia tiek skausmų.

Brolis Pacifikas nedrįso skolintis gitaros, bijodamas pasaulinių žmonių triukšmo! Kągi galėtų galvoti? Gitara?.. Naktį ilgai, ilgai skambėjo paslaptinga gitara ir rytą Pranciškus tarė šituos žodžius:

— Atsimink, Broli Pacifikai, kad tave pakeisti, Viešpats man buvo atsiuntęs vieną angelą!

Argi ten, kur šv. Pranciškus skleidė savo nuostabųjį džiaugsmą, nedrumstė piktos pagundos? Kokia gi buvo jam tobula džiaugsmo paslaptis?

Ant Peruzijos kelio į Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčią vaikštinėjo Pranciškus su Broliu Leonu, artimiausiu savo širdies draugu. Buvo viduržiemis ir stipriai šalo. Pusnynu, sniege, sušalę, išvargę jie vaikštinėjo vienas paskui kitą.

Tai buvo šventojo pasirinkta valanda atidengti savo draugui tobulo džiaugsmo paslaptį. Pranciškus pašaukė Brolį Leoną, kuris ėjo pirma:

— Broli Leonai, jei mes pasaulyje esame šventumo ir gerumo pavyzdžiai, tai dar netenka laikyti tikruoju džiaugsmu.

Už kelių žingsnių jis vėl kreipėsi į Brolį Leoną:

— Broli Leonai, taip pat, jei mes turime galimybę grąžinti regėjimą akliems, eismą paraližuotiems, kalbą kurtiems, išvaryti demonus, prikelti numirusius, dar to netenka laikyti tobulu džiaugsmu.

Dar kitus tris kartus Pranciškus krei-

pėsi į savo draugą ir tvirtino jam, kad turėti visą dievišką ir žmogišką išmintį, ir taip pat atversti visus netikėlius, viso to dar negalima laikyti tobulu džiaugsmu-

— Tėve, dėl Dievo meilės, aš tave prašau, — maldavo Leonas, — paaiškink man kame gi yra tobulas džiaugsmas?

Tuomet Pranciškus paaiškino tobulo džiaugsmo šaltinį.

— Jei, atvykęs prie Angeliškosios Dievo Motinos vienuolyno, užkluptas smarkaus lietaus, sustingęs nuo šalčio, purvinas, kankinamas bado, beldiesi į vartus, ir jei ateina supykęs durininkas ir sako: — Kas jūs esate? — Mes esame du jūsų Broliai — Tai netiesa... Ir jei mūsų trukdymų nuvargintas, išeina iš savo būdelės ir nuveja tolyn, palikdamas mus nakčiai šaltyje, sniege. Tuomet, jei mes pakeliame tiek nedėkingumo, žiaurumo, šiurkštumo kantriai be maišto, be murmėjimo, dėl Dievo meilės, galvodami apie Jėzaus kančia, o Broli Leonai, čia reikia jieškoti tobulo džiaugsmo.

— Ir dabar paklausyk šito viso išvados, Broli Leonai. Virš visų malonių ir visų dovanų, kurias Kristus suteikia savo draugams, didžiausia iš jų, tai nugalėti

patį save ir noriai pakęsti Kristaus meilės vardu kančias, neteisybes, gėdą ir nepatogumus. Džiaugsmas yra nugalėti save patį ir su džiaugsmu pakęsti kančią. Kitomis Dievo dovanomis mes neturime teisės girtis, bet savo bandymais, kryžiais mes turime teisę didžiuotis. Todėl Apaštalas yra pasakęs: "Aš nenoriu nieko kitu džiaugtis, kaip mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Kryžiumi."

"Brolis Žakelina"

Kai Pranciškus sugrįžo į Romą, kai kurie kardinolai turėjo garbės jį priimti. Jis turėjo didelį skaičių draugų ir garbintojų. Vieną dieną jis ten sutiko šventą Domininką, Domininkonų Ordino įsteigėją. Iš šito garbingo susitikimo spindėjo šventas draugiškumas, kuris jungia abiejų Patrijarchų Sūnus.

Amžinajame mieste Pranciškus taip pat užmezgė šventą draugystę su kilnia romėnų ponia, Jakoba de Settesoli. Ištekėjusi už dvarininko Gratien Frangipani ir anksti tapusi našle, ji turėjo vyrišką ir švelnią dvasią. Pranciškus ją šeimyniškai vadindavo mūsų "Brolis Žakelina".

Šita pamaldžioji moteris Pranciškui

paaukojo pyragaičių, padarytų iš migdolų. Grįžęs, Pranciškus jai dovanojo vieną baltą avinėlį. Iš tikrųjų, jis mylėjo baltus avinėlius; jie primindavo jam Jėzų, Dievo Avinėlį. Kada jis pamatydavo juos vedant į skerdyklą, pajusdavo skausmą; jis daug jų atpirko nuo pirklių.

Žakelinos avinėlis ilgai pas ją gyveno. Pasakojama, kad kiekvieną rytą jis lydėjo ją į mišias, ir kartais, bijodamas pavėluoti, jis žadino savo ponią stipriu kaktos smūgiu.

Iš jo vilnų buvo išaustas paskutinis apsiaustas, kurį turėjo "Asyžiaus vargšas" ir su kuriuo jis buvo palaidotas.

Ponas Neturtas

— Ei! Pranciškau, kas tau yra?—šaukė jo jaunystės draugai per vieną šventę, kada jis jiems leido žygiuoti pirma savęs. — Ar tu galvoji vesti?

— Jūs tai pasakėte, — atsakė jaunuolis, — aš galvoju apie sužadėtinę, kilniausią ir gražiausią, kuri kada nors buvo.

— Jis ne iš savęs kalbėjo, — prideda Trijų Draugų Legenda,—jis kalbėjo Dievo įkvėptas, nes šita garbingoji sužadėti-

nė, gražiausia iš visų, tai buvo religija, pasipuošusi neturtu.

Pranciškus tikrai mylėjo neturtą, riteriškų rungtynių ir savo poetiškos dvasios įtakoje, jis jį pavadino: "mano ponia Beturtystė."

—O mano ponas, šventasis Neturte, — jis mėgo sakyti, — tegu tave globoja Dievas!

Jis skaitė Evangelijoj patarimus apie neturtą ir su visu savo dvasios rimtumu jis juos priėmė be ribų.

— Mano mylimieji, — sakydavo jis saviesiems, — Dievo Sūnus buvo kilmingiausias už kiekvieną iš mūsų. Tačiau jis pas mus atėjo neturtingas. Dėl jo meilės mes esame pasirinkę neturto kelią.

Šitie žodžiai aiškiai parodo tikrąją šv. Pranciškaus neturto priežastį. Jis mylėjo neturtą, nes jis pirmiausiai yra buvęs Kristaus sužadėtine. Labai kilniais žodžiais Mūsų Viešpats kalba apie tai šventoje Evangelijoje.

Vieną dieną, kai Pranciškus grįžo į Sienną, trys vargšės, labai panašios, ir ūgiu, ir iš veido, ir amžiumi, pasirodė prieš jį ir pasveikino šiais žodžiais: "O kad Ponas Neturtas būtų laimingas!" Ir tuojau pranyko.

Broliai, kurie lydėjo Pranciškų, buvo liūdininkai dangiškojo regėjimo ir suprato, kad Dievas jiems duoda kaip pagrindinę vienuoliškumo vertybę. Šitos trys moterys vaizdavo tris vienuolinius pažadus: neturtą, skaistybę, paklusnumą. Jų nuolankus pasirodymas reiškė, kad viskas Reguloje, Pranciškaus ir jo Brolių darbuose, visur turi vyrauti neturtas.

— Neturtas, — sakydavo Šventasis, — yra dangiška dorybė, kuri mus veikia ir mus verčia paniekinti visa tai, kas yra nereikalinga. Jis panaikina visas kliūtis, kurios trukdo dvasiai visiškai susijungti su Dievu. Ji gryn̨ina sielas.

— Žinokite, mano Broliai, — pridėjo jis kitose aplinkybėse, — kad neturtas yra pagrindas ir pamatas mūsų Ordino, tikras gerovės balsas, nusižeminimo ramstis, motina paties savęs išsižadėjimo, paklusnumo principas, savimeilės mirtis, tuštybės ir godumo naikintojas, tobulybės šaknis.

Neturtas laikomas išorine šv. Pranciškaus asmenybės žyme. Jam tiko vardai: "Vargšelis" arba "Mažasis Asyžiaus Vargšas." Neturto meilė ir vykdymas Brolių gyvenime ir neturto dvasios sklei-

dimas tarp nesuskaitomos daugybės tretininkų, atnaujino visuomenę.

Neturtas yra geriausiai veikiąs vaistas visuomenės žaizdoms. Kad tik žmonės gera valia suprastų šv. Pranciškaus pavyzdį!

'Gyventi dėl manęs, taiyra
dėl Jėzaus Kristaus"

Religija yra gyva būtybe, Kristus joje yra širdis ir siela.

Pranciškus visuomet kėlė savo dvasią į Dievą ir, kad geriau jį suprastų, jieškojo jo pėdsakų kiekvienam tvarinyje. Jis mylėjo gamtą, nes joje atsispindi dieviškojo Kūrėjo grožis ir gerumas.

Bet nematomasis Dievas pasidarė Jėzuje Kristuje matomuoju Dievu. Per jį yra sielos kelias į Dievą: tai yra tarnavimas, sekimas ir meilė Jėzaus Kristaus. "Gyventi dėl manęs, sakydavo šv. Paulius, tai dėl Jėzaus Kristaus."

Pranciškus karštai mylėjo dieviškąjį Išganytoją. Jis šitą meilę ypatingai pareiškė nuolatiniais Jėzaus žemiškojo gyvenimo apmąstymais. "Nusižeminimas Įsikūnijant ir meilė iš Jo Kančios visuomet pripildydavo Pranciškaus dvasią, —

tvirtina Tomas Celanietis, — ir jis apie kitus dalykus negalvodavo."

Kūdikėlio Jėzaus gimimas būdavo jo švenčiamas su nepaprasta iškilme. Grįžęs iš Šventosios Žemės, jis buvo sugalvojęs savotišką Kalėdų vaidybą, kad galėtų atvaizduoti šitą misteriją. Šitas sumanymas buvo naujas. Jis apie tai pareiškė vienam savo Brolių draugui.

—Jei nori, pone Jovai Velita, mes švęsime sekančią Kristaus gimimo šventę oloje prie Grečio. Aš noriu, kad tu ten paruoštumei tam reikalui prakartėlę, papuoštą šienu, atvestumei jautį ir asilą, visa kaip Betlejuje.

Kalėdų naktį Broliai ir didelė žmonių minia susirinko su žvakėmis. Apšviestas miškas atrodė lyg katedra pastayta po dangaus skliautais.

Vidurnaktį prie olos buvo laikomos Mišios. Ir — o stebuklas, pakylėjimo metu — pasirodė ant prastų lopšio šiaudų miegąs kūdikis!

Jis buvo gražus, malonus ir nepaprastai meilus. Staiga pabusdamas, jis šypsojosi šv. Pranciškui, paskui visų akyse dingo.

Šventasis sujaudintas kalbėjo švel-

niais žodžiais, labai paprastai ir maloniai, apie brangųjį mažąjį Jėzų.

Kalbant apie Betlejų, jo balsas truputį drebėjo, kaip balsas bliaunančio avinėlio ir liežuviu jis pavilgydydavo lūpas, lyg pajusdamas šito palaimintojo vardo saldumą...

Pranciškus taip pat karštai garbino ir Kristaus Kančią. Mintis apie Jėzų ant kryžiaus taip giliai įsmigo į jo širdį, kad jis negalėjo sulaikyti ašarų ir suvaldyti raudojimo, kada tik jis pagalvodavo apie nukryžiavimą.

Prisimindamas Išganytojo kančias, jis užsidėdavo sau dideles atgailas ir drąsiai praktikuodavo kūno ir dvasios marinimus. Jis darydavo tai su tokiu užsidegimu, kad prieš mirdamas tikėjo turįs atsiprašyti "Brolį asilą", savo kūną, už taip žiaurų su juo elgesį.

1224 metų vienos dienos ankstų rytą, švento Kryžiaus Išaukštinimo šventėje, Pranciškus šita malda išreiškė savo degantį pamaldumą:

— O Viešpatie Jėzau Kristau, aš prašau Tavęs suteikti man dvi malones prieš mano mirtį. Pirmoji, kad aš pajusčiau savo sieloje ir savo kūne taip kaip galima skausmą, kuri kentei, o Viešpatie, laike

Jis negalėdavo susilaikyti nuo ašarų, kada tik pagalvodavo apie nukryžiavimą...

karčiausios kančios. Antras, kad aš pajusčiau savo širdyje kiek galima daugiau karščiausios meilės, kurios tu buvai perpildytas, o Dievo Sūnau, ir kuri noriai vertė tave kentėti taip žiaurias kančias už mus vargšus nusidėjėlius.

Netrukus Kristus išklausė savo ištikimojo tarno prašymą.

Šv. Pranciškaus pamaldumas taip pat visai nuosekliai krypo į didįjį Meilės Sakramentą, kuriame yra gyvas pats Jėzus Kristus. Jis ypatingai garbino Šventą Eucharistiją. Jis dalyvavo mišiose ir taip pamaldžiai priimdavo Komuniją, kad jo pamaldumas tapo pavyzdžiu kitiems. "Jo dvasia buvo lyg pilna apsvaigimo, pareiškia šv. Bonaventūra, ir dažnai jis puldavo į ekstazę."

Iš meilės Ostijai, jis su užsidegimu gerbė viską, kas priklausė šitai paslapčiai. Jis garbino "Dievo Namą" ir gyvas jo tikėjimas iššaukė pagarbą kunigams, "Kristaus Kūno" tarnams. Jo mintis ėjo per viso pasaulio Bažnyčių Tabernakulius, teikdama meilės dovaną. Jis išmokė Brolius šitos maldos, kurią jie turi visuomet kalbėti; ar tai įeidami į bažnyčią, ar tik pamatydami bažnyčios bokštus:

"Mes garbiname Tave, o Švenčiausias Viešpatie Jėzau Kristau, čia ir visose tavo bažnyčiose, kurios yra visame pasaulyje. Ir dėkavojame Tau, kad per šventą Kryžių atpirkai pasaulį."

Ar negalėtume mes pasekti šito Tėvo pamaldumu ir dievotumu?

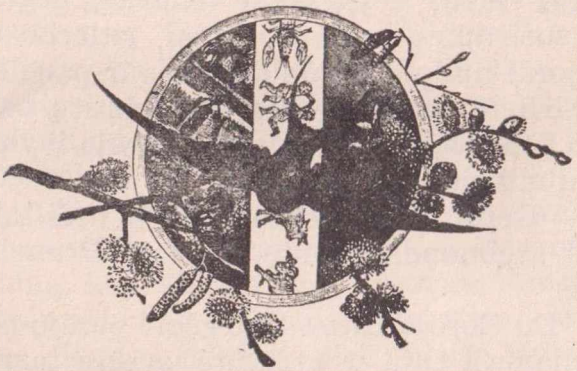

VII SKYRIUS

PASKUTINIAI METAI — MIRTIS

Grafo Rolando dovana

Drauge su Broliu Leonu Pranciškus sakė pamokslus Romagne, netoli nuo Bolognijos. Vieną gražią gegužės dieną, 1213 m., jie atvyko prie Montefeltro tvirtovės vartų. Vėjas plakė vėliavas, bėgiojo susirūpinę pažai ir tarnai, ritieriai ir bajorai nulipo iš balnų, ponios ir panelės susirinko aplinkui, skardus trimitų balsas pranešė didelę šventę. Turėjo įvykti iškilmingas turnyras.

— Gerai, Broli Leonai, kad ir mes taip pat ateiname į šventę, — tarė Pranciškus.

Du Gerojo Dievo "vargšai" perėjo pakeliamąjį tiltą ir atsidūrė svečių tarpe. Tuojau Pranciškus, pasilipęs ant laiptų akmenio, pradėjo sakyti pamokslą.

"Jei didelis gėris yra kurio aš laukiu, tai kiekviena kančia man yra malonumas". — Šie žodžiai išreiškė jo pamokslo pagrindinę mintį.

Pabaigoje kalbos, vienas iš svečių, jaunasis grafas Rolandas iš Cattani, kreipėsi į šventąjį:

— Tėve, aš norėčiau, — tarė jis tyliai, — pasikalbėti su jumis apie mano sielos išganymą!

— Mano sūnau, eik dabar dalyvauti puotoje ir šventėje su savo draugais! Paskui mes kalbėsimės.

Pasikalbėjimas įvyko ir grafas Rolandas buvo taip patenkintas, kad Pranciškui pasiūlė:

— Aš turiu Toskanijoj vieną kalną, vadinamą "La Verna": "Alverna". Šis kalnas yra labai nuošalus ir jis tiktų vienuolynui. Jei jis jums patiktų, aš būčiau laimingas jums jį dovanodamas savo sielos laimei!

1224 metų vasarą, priėmęs dovaną, Pranciškus nusprendė vykti į Alvernos kalną, kad atšvęstų ten Marijos Dangun Ėmimą ir kad pasiruoštų keturiasdešimties dienų pasninkui prieš Švento Mykolo šventę.

Jis pasirinko sau bendrakeleiviais Brolius Leoną, Angelių, Masseo, Silvestrą ir Iliuminatą. Alvernos kalnynas yra ilgas ir skardėtas. Kelionės metu Pranciškaus jėgos nusilpo. Broliai vienam

ūkyje paskolino savo Tėvui asilą. Kai ūkininkas sužinojo, kokiam keleiviui bus šitas asilas, jis pats atėjo pas Šventąjį:

— Ar tu esi tas Brolis Pranciškus, apie kurį tiek kalbama?

— Taip...

— Tai žiūrėk, kad būtum toks geras, kaip sakoma, nes daugelis tavimi pasitiki!

Šitas naivus patarimas sujaudino Pranciškaus dvasią ir jis atsidėkodamas pabučiavo šitam žmogui kojas.

Kai mažasis būrelis Alvernos kalno viršūnę, Broliai sustojo valandėlei po ąžuolu atsikvėpti. Staiga prisirinko daugybė dangaus paukščių ir sveikino juos džiaugsmingais balsais ir sparnų plakimu. Kaikurie jų tūpė Šventajam ant rankų, kelių, pečių. Jie sveikino laimingai atvykusį Pranciškų. Jis tikėjosi vertai padaręs šitą pastabą:

— Aš tikrai manau, jog mūsų Viešpačiui patinka, kad mes gyventumėm ant šito atsiskyrusio kalno, nesgi mums atvykus, mūsų broliai paukščiai rodo tokį džiaugsmą.

Brolio Leono neramumas

Brolis Leonas, pirmutinis Asyžiaus Patrijarcho sūnus, "mažoji Gerojo Dievo avelė", ant šventojo Alvernos kalno pajuto gundymą to, kuris tyruose buvo išdrįsęs gundyti patį Viešpatį. Gilios tamsybės ir žiaurūs abejojimai aptemdė ir gązdino jo dvasią. Brolis Leonas šitoj skausmingoje pagundoje bijojo nueiti atverti širdies Pranciškui. Jo atsiskyrimas dvigubino kančias.

"Jei nors paduotų man, — galvojo jis, — kelis žodžius, rašytus mano tėvo ranka, šėtonas sustabdytų savo puolimą, arba bent sušvelnintų kančią."

Šv. Pranciškus dieviškąja Apveizda sužinojo pagundą ir savo vaiko troškimą. Greit jį pašaukia, paprašo atnešti rašalo ir popierio. Jis greit parašo ant pergamento kelis žodžius Dievo garbei ir šitą palaiminimą:

"Kad tave Viešpats laimintų ir saugotų. Kad Jis nenugręštų savo veido nuo tavęs ir būtų tau gailestingas. Kad Jis dabotų tave ir duotų tau ramybę."

Apačioje jis padarė raidę T, kaip kryžiaus simbolį Senajame Testamente ir šalia pridėjo: Dominus benedicat te, fra-

ter Leo. Tegu Viešpats tave laimina, Broli Leonai.

"Imk šitą popierį, — tarė Pranciškus, ir saugok visą savo gyvenimą." Vos tik Brolis jį paėmė, pagundos dingo visam laikui.

Po Dangun Ėmimo šventės Pranciškus norėjo pagyventi visiškoje vienumoje. Jis pasitraukė truputį nuo Brolių į gilų uolos tarpeklį, kurio anga užsidarė didelio medžio kamienu.

"Neikite prie manęs nieks. Tu vienas, Broli Leonai, ateisi vieną kartą dienoje su trupučiu duonos ir vandens ir kitą kartą naktį prieš auštant... Prie įėjimo tu šauksi: "Viešpatie, atidaryk mano lūpas". Jei aš tau atsakysiu, tu įeisi; jei ne — tu tuojau atsitrauksi.

Diena po dienos Pranciškus vedė slapta labai griežtą gyvenimą vien tik maldoje ir atgailoje. Auštant jį žadindavo vanagas! Brolis Leonas laiku pasirodydavo sutartą valandą, visuomet atsimindamas prieš įeinant šitą lotynišką šauksmą:

"Domine, labia mea aperies."

Tačiau vieną naktį Pranciškus nieko neatsakė. Brolį Leoną užklupo susirūpinimas ir įdomumas. Jis atvertė medį, ku-

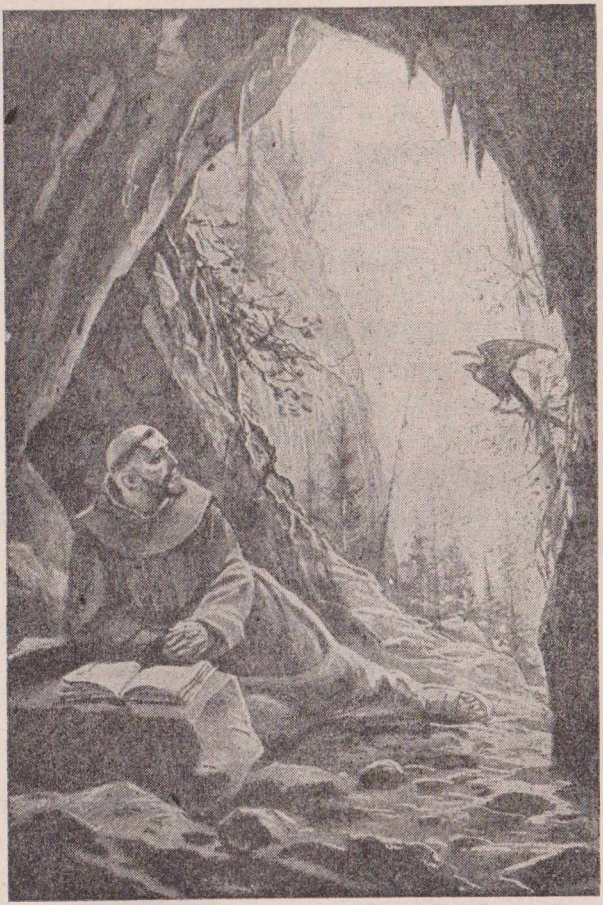

Auštant jį žadindavo vanagas...

ris atstojo duris. Mėnulio šviesoje jis pamatė Pranciškų atsiklaupusį, sukryžiavusį rankas ir veidu pakeltu į dangų. Šventasis garsiai meldėsi:

"O mano sladžiausis Viešpatie, kad aš būčiau panašus į Tave. Tu esi Aukščiausis Dievas, o aš varginga žemės kirmėlė, nenaudingas tarnas."

Per neatsargumą Brolis Leonas nelaimingai uždėjo koją ant sausos medžio šakos, ji lūždama sausai subraškėjo ir išdavė jį.

— Kas ten yra? Kas tu esi?

Brolis Leonas persigando, nes jie nebuvo paklusnus.

— Tai aš, Brolis Leonas, — sumurmėjo jis.

— O Gerojo Dievo avyte, o Broli Leonai, kodėl tu čia atėjai? Aš tau uždraudžiau mane trukdyti...

Brolis puolė ant kelių ir Pranciškus linksmai jam dovanojo.

Didysis Stebuklas

Bėgo dienos ir naktys... tai buvo rugsėjo 13 dienos vakaras prieš Kryžiaus Išaukštinimo šventę. Šventoji liturgija iškilmingai garbina Jėzaus mirties įrankį.

"O Kryžiau, garbingiausias visų medžių! Tu esi gyvenimo medis. Saugok mus, Kristau savo Kryžiaus jėga!"

Pranciškus praleido visą naktį apmąstydamas Nukryžiuotojo Išganytojo meilę. Prieš aušrą šventasis meldėsi atsisukęs į rytus ir ištiesęs rankas.

Ir štai — o stebūklas! — iš tolimo horizonto jis mato leidžiantis į jį Serafiną su šešiais žibančiais sparnais. Regėjimas prisiartino ir Pranciškus pamatė Nukryžiuotojo Jėzaus vaizdą. Dvi Išganytojo rankos buvo kaip kitados prikaltos prie kryžiaus, virš galvos iškilo savo viršūnėmis sukryžiuoti du dideli sparnai, kiti du buvo ištiesti skridimui, ir kiti du, susikryžiavę žemai, dengė kūno dalį.

Žiūrint į šitą reginį, Pranciškaus sielije suliepsnojo begalinė meilė ir kančia. Jis svyravo tarp džiaugsmo ir skausmo: džiaugsmo angelų ir išrinktųjų, nes tai buvo Jėzus, laimė, šviesa ir amžinasis gyvenimas; skausmo, nes tai buvo Jėzus Nukryžiuotas su kančia, žiauromis vinimis, atvira šono žaizda!

Dangiškasis regėjimas tęsėsi kurį laiką. Šventojo širdis prisipildė serafiškosios meilės ir staiga — o antgamtiškas Meilės stebukle!—išėjo paslaptingi spin-

duliai iš liepsnojančio Serafino ir pervėrė Pranciškui kojas ir rankas.

Staiga pasirodė jo delnuose ir pėdose kaip vinys. Jos buvo padarytos iš šventojo kūno, buvo kietos ir geležies spalvos; galva buvo plati ir apskrita, jų smailumos daug išlindę per rankas ir kojas.

Ir panašiai pasirodė ant Šventojo dešiniojo šono žaizda, panaši į iėtės, visa raudona, pasruvusi krauju.

Dievas įspaudė į serafiškąjį Pranciškaus kūną dieviškąjį panašumą jo vienintelio Sūnaus Jėzaus Kristaus penkių žaizdų.

Šitie kančios ženklai Asyžiaus Patriarchą ypatingai iškelia tarp visų Šventųjų.

O nuostabus stebuklas! — šaukia Šventas Bonaventūra. — Neapsakoma kančia. mišinys džiaugsmo su skausmu, kurio Palaimintasis paslaptį jam saugojo. Be abejo, paslaptinga kančia, bet taip pat tikra kančia, kuri tęsėsi dvejus metus. Štai "Alvernos Serafinas": širdis ir kūnas "nukryžiuotas" su meilės pripildyta siela!"

Mes taip pat garbiname su giliu pamaldumu šitas Kristaus žaizdas, įspaustas mūsų serafiškojo Tėvo kūne.

Išėjo paslaptingi spinduliai iš liepsnojančio Serafino ir pervėrė Pranciškaus kojas ir rankas...

Šventųjų stigmatų spindėjimas

1224 metais rugsėjo 30, Pranciškus nutarė palikti Alverną ir vykti į Asyžių. Po mišių jis sušaukė Brolius ir tarė jiems atsisveikinimo žodį, kuriame išreiškė jis savo aukščiausią meilę.

"Gyvenkite ramybėje, mylimieji sūnūs! Sudiev!.. Sudiev!..

— Aš dabar einu su Broliu Leonu, šituo avinėliu, į Porciunkulę ir daugiau aš čia negryšiu! Sudiev jums visiems ir visiems čia esantiems daiktams! Sudiev šventajam Kalnui, sudiev Alvernai. Sudiev mano brangiam broliui sakalui, kuris savo riksmu mane žadindavo... aš dėkoju už tavo rūpestį! Sudiev didžiajam akmeniui, ant kurio aš mėgau melstis! Sudiev...

— — — — — — —

Ir Pranciškus, užsėdęs ant asilo, iškeliavo. Jo kelionė buvo lyg garbinga eisena. Bėgdavo žmonės iš visų pusių su alyvų šakomis, šaukdami: "Ecco il Santo!" Štai Šventasis! Žmonės veržėsi pabučiuoti jo rankų ir daug stebuklų įvyko jo kelionėje.

Brolis Leonas, būdamas jo artimiausiu draugu, visą laiką galvojo apie stigmų ženklus. Jo džiaugsmui jis galėjo jas matyti ir būti jų liūdininku. Šventoji Klara paruošė jam žaizdoms padengti įvairių baltinių, ji pati iš pakulų padarė porą gerai pritaikintų sandalų, kad sumažintų Šventajam geliantį skausmą ir duotų galimybės pastovėti stačiam.

Dabar jis jau negalėjo gerai vaikščioti, liga, silpnumas užpuolė jį. Žiauri akių liga jam suteikė daug skausmo.

Ant mažo asilėlio Pranciškus dar vykdavo per miestus ir kaimus sakydamas pamokslus ir skatindamas krikščionis garbingai nešti Jėzaus Kryžių. Bet tuojau reikėjo atsisakyti nuo šių kelionių ir pamokslų.

Per 1225 metų žiemą nuolatos didėjo ligos ir silpnumas. Šventojo kojos sutino, akių liga darėsi dar skaudesnė. Brolis Elijus, tuomet buvęs vyriausias Ordino vikaras, pakvietė garsiausius gydytojus. Nieko nepadėjo. Jis buvo taip silpnas, kad vos galėjo kalbėti.

Skausmų apimtas, pasišaukė Pranciškus vieną dieną savo Brolį slaugytoją ir tarė šiuos žodžius:

— Rašyk palaiminimą, kurį aš duodu

visiems mano Broliams; tiems, kurie dabar priklauso Ordinui ir tiems, kurie į jį įsirašys iki pasaulio pabaigos:

"Tegu visi Broliai myli vienas kitą visuomet, kaip aš juos esu mylėjęs ir kaip aš juos myliu."

"Tegu nenustoja niekados būti paklusnūs prelatams ir visai dvasiškijai.

"Tegu juos laimina ir globoja Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia! Amen."

Saulės giesmė

1225 metais, Pranciškus pasitraukė į iš šakų pastatytą trobelę, šalia San-Damieno vienuolyno. Klara ją pastatė jam, kad geriau galėtų slaugyti.

Pranciškus išsitiesęs ant žolių, sudilęs iš nuovargio, suvargintas atgailos, užgultas ligų, jau beveik aklas. Jis pajuto vieną naktį nusilpęs ir nebetenkąs jėgų. Tuomet jis šaukė Dievą:

— Viešpatie, ateik man į pagelbą ir duok man jėgos kantriai pakęsti tiek skausmo!

— Pranciškau, — atsakė jam dangiškasis balsas,—kokia kaina tu nori pirkti karalystę, kuri yra neįkainuojama? Ži-

nok, kad tavo skausmai yra vertesni už viso pasaulio turtus...

— A, taip! Viešpatie, tu duodi man juos, kad mane nuvalytumei ir vieną dieną įvestumei į Rojų.

— Džiaukis gi, mano ištikimasis tarne, — baigė Mūsų Viešpats, — nes tas kelias, kuriuo tu eini, veda į dangų.

Pranciškaus dvasia vėl prisipildė džiaugsmo ir jis pradėjo kurti "Saulės giesmę." Rytojaus dieną jis tarė jį apsupusiems Broliams:

— Dievo garbei, mūsų nusiraminimui ir artimo pamokymui aš sudėjau naują garbės giesmę apie Išganytojo tvarinius, kuriuos mes kasdien vartojame, ir be kurių negalėtumėm būti, nors dažnai juos pavartojame piktam, tuo įžeisdami ir įskaudindami Tvėrėją. Visuomet mes esame nedėkingi; mes negalvojame apie malonę ir visus gerus darbus, kuriais naudojamės ir dažnai nenorime padėkoti, tuo tarpu kai mes turime tai padaryti tam, kuris mums davė taip viską gražu.

Ir Pranciškus pradėjo savo nuostabią giesmę:

"Tegarbina Tave, o mano Viešpatie,
Visi tavieji sutvėrimai.
Ypačiai už mūsų sesę saulę,

Kuri duoda mums dieną, šviesą.
Jinai graži ir, spindėdama didžiu
spindėjimu —
Mums atneša, Aukščiausias, Tavo
vaizdą.
Garbė Tau, o mano Viešpatie,
Už brolį mėnulį ir už žvaigždynus;
Dangui Tu jiems teiki puošnumą,
grožį ir šviesumą.
Garbė Tau, o mano Viešpatie,
Už brolį vėją, erdves ir debesis,
Giedrą ir visas oro atmainas.
Garbė Tau, o mano Viešpatie,
Už brolius vandenis, kurie labai
naudingi,
Gaiviną ir skaistūs.
Garbė Tau, o mano Viešaptie, už sesę
ugnį,
Ja tu apšvieti nakties tamsybes,
Jinai graži, džiaugsminga, stipri ir
galinga.
Garbė Tau, o mano Viešpatie, už mūsų
motiną žemę,
Kuri mus valdo ir maitina,
Ir augina visokį vaisių,
Žiedus spalvinguosius
Ir žolę.
Gerbkite ir garbinkite Viešpatį:

Dėkokite ir tarnaukite Jam didžiam nusižeminime.

Taip skrido viena po kitos, kaip karveliai, taip gyvo ir malonaus įkvėpimo posmai, taip plačiai, kad užliejo visą pasaulį... Tai tobulas Pranciškaus sielos išreiškimas: aiškus, tvirtas, džiaugsmingas, vaizdingas, atviras, be dėmės, noras parodyti ištisą kūrimą savo pirminiame grožyje.

Vėliau dėl dviejų skirtingų aplinkybių, sutaikinimui Asyžiaus burmistro ir vyskupo ir pasveikinti artėjančią mirtį, jis sukūrė du sekančius posmus:

Garbė Tau, o mano Viešpatie, už tuos,
kurie tavo meilės vardu dovanoja",
"Kurie pakelia ligą ir priespaudas.
"Laimingi, kurie ištveria taikoje,
"Viešpats juos apvainikuos.
Garbė Tau, o mano Viešpatie, už sesę
mirtį mūs kūniškąją,
"Nuo kurios nė vienas gyvenantis
žmogus negal pabėgti.
Vargas tiems, kurie numirs nusidėjimuose mirtinguose.
Palaiminti, kurie pildo tavo šventą
valią,
Nes jų nepasieks antroji mirtis."

Sirgdamas Pranciškus kūrė giesmes ir jas giedojo; taip pat jis parašė keletą laiškų, kuriuose ragino tikinčiuosius garbinti Eucharistiją ir mylėti Dievą ir paliko Broliams savo dvasinį Testamentą.

Asyžiaus atsisveikinimas

Pranciškaus jėgos mažėjo ir viskas rodė artimą pabaigą. Asyžiaus Vyskupas įsakė atnešti jį į savo rūmus, kad galėtų prie jo budėti; miesto taryba pastatė garbės sargybą.

Iš tikrųjų, Šventojo pagerbimas buvo didelis, net Peruzijos gyventojai ateidavo jo pažiūrėti.

Pranciškus, atėjus jį slaugiusiam gydytojui, davė šitą klausimą:

— Aš tave prašau, Bembegnato, pasakyti man tiesą, kiek dar laiko aš gyvensiu?

— Aš užtikrinu, kad dar galėsi gyventi iki spalių pradžios.

— Ach! gerai, kad ateina mano sesuo mirtis.

Jis pašaukė Brolį Leoną ir Brolį Angelių ir juos prašė giedoti giesmę mūsų sesei mirčiai. Prasidėjusioj agonijoj, jis

Užmiršęs nuovargį, mirties akyvaizdoje drebančia ranka šv. Pranciškus laimina savo gimtąjį Asyžiaus miestą, kuriame pražydo ir nuvyto jo dienos...

rado palengvėjimą tik garbindamas Dievą ir per savo Brolius viską laimindamas.

— Dievo Malone, — tarė jis Broliui Elijui, kuris norėjo, kad apie jo guolį bū-

tų didelis ramumas ir susikaupimas, — aš taip jaučiuosi susivienijęs su savo Viešpačiu, kad aš nebegaliu sutrugdyti savo džiaugsmo.

Pranciškus tuomet paprašė, kad nuneštų jį į Parciunkulę, nes jis norėjo mirti prie Angeliškosios Dievo Motinos bažnyčios grotelių, kur gimė jo Ordinas.

Nešikai pasiruošė. Pranciškų padėjo ant neštuvų. Du Broliai jį pakėlė ir leidosi į slėnį, jau buvo pusiaukelėj į Parciunkulę, prieš raupsuotųjų ligoninę.

— Sustokite, — tarė Pranciškus, —ir atsukite mano veidą į Asyžiaus pusę!

Pranciškus truputį pakilo nuo neštuvų. Ugningai, nors jau beveik nematančiomis akimis, jis pažiūrėjo į kalną, į miestą... Asyžių...

Jau dvidešimt metų! Jau dvidešimt metų, kai jis išėjo iš Asyžiaus, "didžiojo Karaliaus pasiuntinys", kad gyventų pagal Evangeliją ir prieblandoje paskutiniu kartu jis dabar išnyksta...

Plaukia daug malonių ir liūdnų atsiminimų...

Pagaliau, susijaudinės, lėtu mostu Pranciškus padaro ant miesto platų kryžiaus ženklą.

Prasidėjo spalis. Buvo 3 dienos šeštadienis. Atvyko "Brolis Žakelina" de Sattesoli. Vidujinis balsas jai pranešė artimą Pranciškaus mirtį. Jis buvo patenkintas jos apsilankymu. Negalėdamas paragauti valgių, kuriuos jam buvo ji paruošusi, jis norėjo, kad tai padarytų Brolis Bernardas iš Kvintavalio.

Jis nusiuntė paskutinį laiškelį šv. Klarai, pranešdamas, kad eina jau pasveikinti mirtį.

Šeštadienio popietį, Pranciškus prašė, kad jį išvilktų iš drabužių ir paguldytų nuogą ant plikos žemės, norėdamas tuo pareikšti "Ponui Vargui" iki galo savo meilę.

Visi Broliai verkė. Brolis Gardienas padavė jam drabužius:

— Aš jums paskolinu, — tarė su ašaromis akyse, — šitą tuniką, šituos sandalus, šitą kapucę, bet žinok, Broli Pranciškau, kad tu į juos neturi jokios teisės.

Šventasis tokios rūšies išmaldą paėmė su džiaugsmu ir pasidėjo ant savo kieto guolio.

— Ir dabar, — tarė jis Broliams, — suraskite man Šv. Raštą ir paskaitykite man Didžiojo Ketvirtadienio Evangeliją.

Vienas Brolis garsiai ėmė skaityti:

"Prieš Velykų šventes Jėzus žinojo, kad jau atėjo valanda jam palikti pasaulį ir grįžti pas savo Tėvą..."

Visi Broliai apsupo jo lovą.

"Broli Leonai ir Broli Angeliau, giedokite man paskutiniu kartu Saulės Giesmę."

Nežiūrint jų širdžių nusiminimo, du Broliai besiartinančioje naktyje ėmė giedoti gražiausius Giesmės posmus.

"Būki pagarbintas, Viešpatie mano Dieve, mūsų sesės Mirties", — tarė šv. Pranciškus, pasibaigus himnui.

Šešėliai pripildė celę, mirtis jau grasė. Sunkioje tyloje, kuri spaudė širdis, paskutiniu kartu žemėje pakilo Serafiškojo Tėvo balsas... silpnas kaip atsidusimas, bet dar gana aiškus; jis giedojo gražiausius pslamisto žodžius:

"Iš gilumos širdies, šaukiuosi aš Tavęs
Viešpatie;
"Iš gilumo širdies, keliu prie Tavęs
savo maldą.

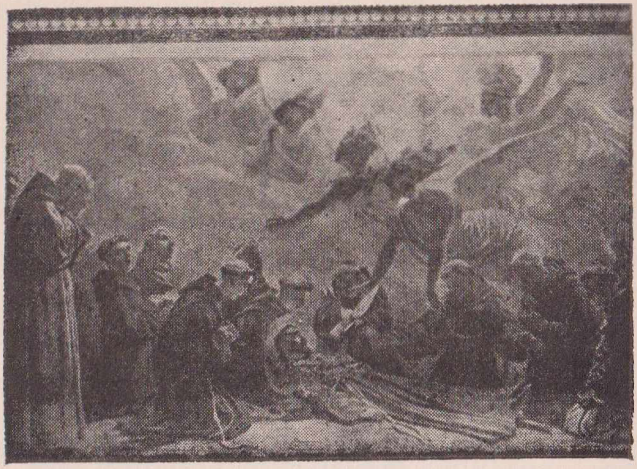

Į Tavo rankas atiduodu savo sielą...

Aš šaukiuosi į Tavę, Viešpatie, ir
sakau Tau:
Tu esi mano viltis, mano dalis tarp
žemės gyvųjų!
Išklausykite mano maldavimo,
Matydamas mane taip nusižeminusį!..
Paimkite mano sielą iš šio kalėjimo,
Aš garbinu Tavo vardą..."

Balsas nutilo..., celėje užviešpatavo mirties tyla. Pranciškaus Asyžiečio lūpos užsidarė amžinai, dainuodamas jis pakilo į dangų.

Staiga vakaro tyloje pasigirdo lauke dejuoją balsai ir sparnų plakimas. Tai giedojo būrys kregždžių, kurios, priešingai savo papročiui, — gieda jos tik auštant saulės spinduliuose, — giedojo su nuostabiu švelnumu, lyg palydėdamos dangiškąja muzika Serafiškojo Dievo Dainiaus skridimą į Rojų.

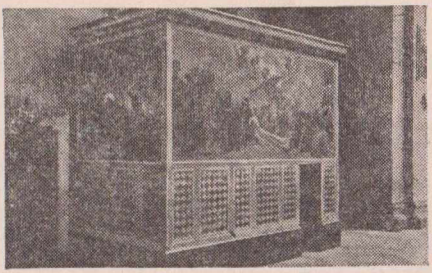

Namelis, kuriame mirė šv. Pranciškus.

VIII SKYRIUS

ŠV. PRANCIŠKAUS GARBĖ

Kanonizacija

Rytojaus dieną, 1226 m. spalių 4 d., Pranciškaus kūnas buvo perneštas į Asyžių. Eisena buvo triumfališka. Miesto vadai nešė ant savo pečių atdarą karstą, brangiuosius mirtingojo palaikus; Broliai su žvakėmis rankose giedojo himnus ir giesmes, paskui sekė minia su žaliuojančių palmių šakelėmis.

Procesija sustojo San-Damiane, kad galėtų Klara ir jos draugės paskutiniu kartu pamatyti laimingąjį Tėvą. Vyresnioji norėjo ištraukti vinį iš vienos jo rankos, bet negalint to padaryti, pasitenkino suvilgindama drobulę tekančiu krauju.

Netrukus Pranciškaus kūnas buvo palaidotas šv. Jurgio bažnyčios kriptoje.

Ant jo kapo nuolat vyko stebuklai; jie taip daugėjo, kad tuojau paskelbė Dievo Tarno kanonizaciją. Šituo laiku, 1227 m.,

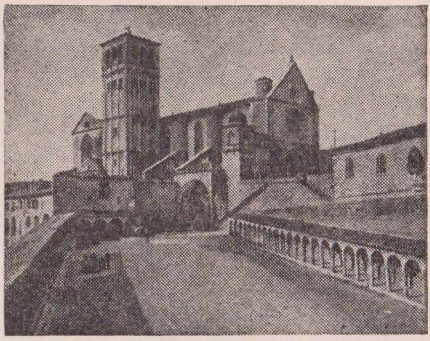

Virš šv. Pranciškaus karsto iškilo didinga bažnyčia...

kardinolas Hugolinas, mirus Honorijui III, tapo Popiežium Gregorijum IX. Jis įsakė mažiau palankiesiems kardinolams pradėti šitos greitos kanonizacijos bylą.

Kada viskas buvo baigta ir konsistorija išklausė pranešimo, kanonizacija buvo nuspręsta vienu balsu. Tuomet Popie-

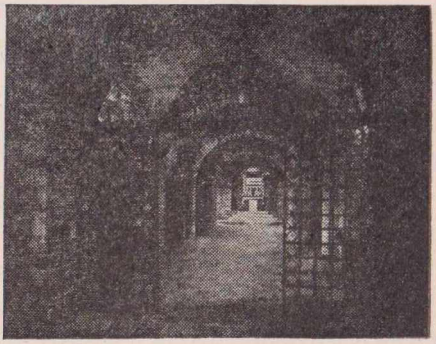

Šv. Pranciškaus bažnyčios Asyžiuje požemyje ilsisi didysis šventasis...

žius Gregorijus IX nusprendė, kad iškilmės turės įvykti Asyžiuje.

1228 m. liepos 16 d., sekmadienį, Jėzaus Kristaus Vietininkas, apsuptas visos diduomenės, iškilmingai atvyko į Šv. Jurgio bažnyčią. Iškilmingų pamaldų metu iš aukšto sosto pats Popiežius paskelbė šventuoju, dalyvaujant visiems tikintiesiems, paprasčiausį ir didžiausį vargšą iš Dievo tarnų: Pranciškų Asyžietį.

Pasibaigus paskelbimui, Popiežius nusileido žemyn į kriptą ir priklaupęs prieš brangiąsias relikvijas, pabučiavo Šventojo antkapį.

Kad labiau jį pagerbtų, Grigalius IX įsakė Broliui Elijui pastatyti didelę bažnyčią, kur būtų perkeltaas Šventojo kūnas. Jis pats norėjo prieš išvykdamas padėti pirmąjį akmenį ant kalvos, stovinčios kitoje pusėje Asyžiaus, kuri nuo to laiko vadinama "Rojaus kalva."

Dviejų metų laike Brolis Elijus pastatė puikią baziliką, sudarytą iš dviejų bažnyčių, kurią žymiausi Italijos dailininkai, o ypač Giotto, išpuošė gražiausiais piešiniais. "Sacro Convento" — "Šventasis Vienuolynas" pastatytas ant

aukšto pamato, sudaryto iš dviejų lenktų arkadų.

Kiekvienas džiaugėsi jų grožiu ir dvasios pakilimu. Grožis yra dvasios išreiškimas. Dailininkai prieš mūsų akis pastatė gyvas Pranciškaus gyvenimo scenas ir paliko mums gyvą jo veidą; daug padėkos čia tenka ir Broliui Elijui...

1230 m. gegužės 25 d. šv. Pranciškaus kūnas iškilmingai buvo perkeltas iš Šv. Jurgio bažnyčios (dabar Šv. Klaros bažnyčios) į jo garbei pastatytą baziliką. Brangieji palaikai buvo padėti labai giliai, vidury rūsio iškalto uoloje, kurią žinojo tik keli vienuoliai. Vėliau buvo pamirštas tikrasis takas, kur gulėjo šv. Patrijarcho relikvijos. 1818 m. gruodžio 12 d., po penkiasdešimt dviejų naktų slapto darbo, buvo vėl atrastas Šventojo antkapis.

Tuomet vėl oloje iškalė kriptos antkapį. Vėl ten už geležinės tvoros, tame pačiame šiurkštaus akmens karste, toje pačioje vietoje, kaip ir kitados, guli Alverno Stigmatizuotasis. Jis liko ištikimas "Ponui Vargui" iki savo kapo, palikdamas dailininkams savo talento jėga išgarbinti jo atminimą.

Meilės Serafinas—Pranciškus dangaus garbėje

Kad turėtumėm pilną vaizdą Pranciškaus genijalumo, jo kilnios apaštališkosios ir visuomeninės reikšmės, reikėtų peržiurėti šitą trumpą biografiją. Istorijos šviesoje būtų lengviau ir nuoširdžiau galima pagalvoti apie pomirtinį "Mažojo Asyžiaus Vargšo" gyvenimą. Mes pamatytumėm jį apsuptą garbingų būrių jo mokinių per visus amžius ir daugelis tarp šių mokinių iškyla į pirmąsias vietas įvairiose žmogiškos išminties srityse.

Šitą vaizdą jau yra nupiešę daugelis istorikų. Paminėkim čia tik keletą pavyzdžių: mene dirbo Giotto ir jo mokykla, Mykolas Angelas ir Rafaelis; poezijoj didysis Italijos poetas Dantė; filosofijos moksluose šventas Bonventūra ir Dun Scot.

Pirmon vieton tektų pažymėti didysis pranciškonų apaštalas, visų misijonierių pavyzdys katalikų kraštuose, populiariausias ir garsiausias šventasis: šv. Antanas Paduvietis, tobulas Mažųjų Brolių tipas, kuris keliavo, apsirengęs sermėga ir be pinigų, jieškoti sielų, atnešdamas jiems brangiausio gėrio: tiesą ir Kristaus meilę.

Pranciškonų Ordino gyvavimo laikas dar nesibaigė, nes Tėvo dvasia visuomet dar skatina.

Ant šv. Pranciškaus kapo pastatytosios dvi bažnyčios, atrodo, lyg ženklas, kad visas Brolių Ordinas remiasi ant Šventojo Pelenų.

Jau vienas šv Pranciškaus vardas, kaip tai pastebėjo Georges Goyau, sukūrė nuotaiką, atnaujintą Evangelija, Pamokslu nuo Kalno ir Palaiminimais. Paskutiniai Popiežiai, po Leono XIII, pataria katalikams sekti Asyžiaus Atgailotoju. Tai patikrinimas, kad šv. Pranciškus gali tapti mūsų laikų, kaip jis visuomet buvo, asmeninių ir visuomeninių katalikų gyvenimo reformų darbininkas.

Kaip sekti šv. Pranciškų

Šventieji yra netik, kad jais stebėtis ir jiems melstis, bet ir sekti jais. Štai kodėl šv. Pranciškaus gyvenimo skaitymas mus turi žadinti prie jo dorybių.

Jo pavyzdžiu mūsų širdis turi visuomet stengtis pažinti Dievą, mūsų dieviškąjį Mokytoją. Jis davė mums galimybių. Graži dovana, kad ir žmogaus gyveni-

mas, kurio pagelba mes einame į laimingąjį Rojaus gyvenimą! "Tebūna garbinamas Dievas mūsų brolio gyvenimo." Jis mums davė visokios rūšies tvarinius, gyvulius, mūsų tyliuosius draugus; javus, kuriais mes mintame, gėles, kurios kvapina mūsų žemiškuosius rūmus. O kad mūsų širdis nuolat skęstų džiaugsme ir veržtųsi pažinti Aukščiausiąjį.

Iš šv. Pranciškaus reikia išmokti neturto ir pasiaukojimo dvasios; kančių pernešimo ir atsižadėjimo drąsos. Jis savo gyvenime pakėlė dideles kančias, bet į šituos bandymus jis vis žiūrėjo, kaip į Dievo dovaną. "Daug džiaugsmo yra save nugalėti, — sakydavo jis, — ir pakelti kančią, tik tuo mes galima didžiuotis." Prisiminkime dažnai mes didžiąją "tobulo džiaugsmo" pamoką, kurią Pranciškus davė Broliui Leonui kelyje į Pieti.

Iš "Mažojo Vargšo" pavyzdžio mokykimės atsisakyti ir neleiskime savo širdžiai prisirišti į prabangą ir turtus. Mūsų siela yra sutverta Dangui, nemainykime jos į auksą, pinigus; mes iš čia nieko neišsinešime, kaip tik maldas, gerus darbus ir nuopelnus.

Kaip Šventasis Pranciškus Asyžietis,

mylėkite taiką ir gailestingumą. Venkime širdyje ginčų ir karo. Savimeilė skiria, meilė jungia. Kristus davė lyg tikrojo krikščioniškumo ženklą: brolišką gailestingumą. Asyžiaus Patrijarchas taip pat mokėjo malšinti ginčus, neapykantas, taikinti vargšus ir turtingus, skelbti papročių pagerinimą ir daryti daugybę gerų darbų.

Pagaliau, kad nueiti pas Dievą, Pranciškus buvo prisirišęs prie Kristaus Išganytojo. Jam Jėzus yra visų dieviškųjų minčių centras, kaip ir visų tvarinių centras. Visur Kristus buvo pirmas. Vieną dieną, vienas iš geriausių Serafiškojo Asyžiečio mokinių, Duns Scotas įrodė giliausį Tėvo pamaldumą ir mokė, kad visur turi pirmauti Viešpats Jėzus.

Kaip šventas Pranciškus, garbinkime dieviškąjį Išganytoją, garbinkime Prakartėlę, kančią, šv. Eucharistiją ir jauskime didelę pagarbą Romos Bažnyčiai ir kunigams, kurie yra Dievo tarnai.

Taip mes turime eiti šv. Pranciškaus pėdomis į mūsų dieviškąjį Išganytoją.

Pranciškau, sugrįžk pas mus!..

Taip prasideda vienas gražus prancūzų poeto Augusto Brizeux sonetas.

"Pranciškau, sugrįžk pas mus"!

Kaip pagaunantis yra šitas šaukimas! Ach, taip, mes mėgstame matyti prieš save iškylant puikų siluetą šitą mažojo Asyžiaus vienuolio, kurio prisiminimas pripildo mūsų dvasią ir kurio darbų garbingumas spindi labiau, kaip kada nors mūsų akyse.

Įsivaizduokit šv. Pranciškų, sugrįžusį į mūsų audringus laikus... Jis išgirstų kalbant apie jėgą ir garbę, šventes ir žaidimus, turtą ir įvairius reikalus, bet taip pat jis negalėjo negirdėti maištų kurtaus grūmojimo ir neapykantos, ant daugelio rubežių ginklų skambėjimo, skaudaus vargo, kuris lydi nedarbą ir streikus. Ir ką gi darytų šitas vargšas vienuolis, maloniomis akimis, švelnia siela, išsiilgęs tik Dieviškojo Išganytojo?

Tušti įsivaizdavimai ir svajonės! Ką jis darytų?.. Tai, ką jis darė gyvenime, kad buvo Viešpaties pašauktas apaštalauti. Jis atgaivintų savo tokį gyvenimą, kokį jis buvo gyvenęs.

Pirmiausia jis melstųsi. Malda tai malonių šaltinis. Malda grynina širdį, jungia su tikruoju ir vieninteliu gėriu, duoda vidujiniam šventumui pastotvumo ir drąsos. Jis melstųsi...

Ir viskas? Jis dar klaustų: "ką man įsako daryti mano Viešpats Jėzus Kristus"? Ištikrųjų jis pažinojo šitą dvasios pakilimą, maldos meilę, vienatvės meilę, bet tačiau būtų išgązdintas vaizdo bedievių minių vargo.

"Ką man įsakai daryti, mano Viešpatie Jėzau Kristau? — Klausė jis po ilgų maldų pas Seserį Klarą ir Brolį Maseo.

"Dievas tave pašaukė, ne tik dėl tavęs paties, bet taip pat dėl kitų gerovės", — atsakė Brolis Maseo. Šv. Pranciškus priėmė šitą apaštalavimo pareigą, šitą garbingą pareigą rūpintis savo artimu. Ir jis norėjo, kad tai būtų visų jo Brolių ir mokinių rūpesčiu. Milžiniška katalikų veikimo pareiga reikalauja garbingo darbštumo iš visų tų "Kristaus Mylėtojų."

"Pranciškau, sugrįžk pas mus..." ir išmokyk pripildyti mūsąjį gyvenimą, kaip ir savąjį, malda ir pasiaukojimu, gailestingumu ir apaštalavimu, Dievo ir

mūsų artimo meile, pagal dieviškuosius Jėzaus Kristaus įsakymus.

"Pranciškau, sugrįžk pas mus..."

"Pranciškau, įeik į mus savo dvasia ir dorybėmis."

Malda

O Dieve, kuris dėl nuopelnų mūsų Tėvo palaimintojo Pranciškaus, daugini nuolatos savo Bažnyčią naujais kūdikiais, duok mums malonės, kad sekdami jį, paniekintumėm žemiškuosius dalykus ir visados džiaugtumėmės dangiškomis giesmėmis. Per Jėzų Kristų, Tavo Sūnų, kuris gyvena ir karaliauja su Tavimi ir Šventąja Dvasia per visus amžių amžius.

Amen.

TURINYS

PRAKALBA 7

I SKYRIUS. — Petro Bernadonės sūnus . . . 9
Laiminga šeima. — Asyžiaus jaunimo karalius. — Pranciškus ir elgeta. — Turtinga Pranciškaus prigimtis. — Pirmieji akmenys ant kelio. — Žmogiškosios garbės pergalėje. — Pasirinkimas sužadėtinės. —Šiurkštusis kelias. — Raupsotojo pabučiavimas. — Kelio pasisukimas. — Kryžiaus pasiuntinybė. — Bažnyčių atnaujintojas. — Tarp prieštaravimų. — "Tėve mūsų, kuris esi danguje". — Didžiojo Karaliaus pasiuntinys.

II SKYRIUS. — Didelės šeimos tėvas 43
Pašaukimas. — Pirmieji draugai. — Einame į Romą. — Nuo Rivo-Torto iki Porciunkulės. — Porciunkulės idilė. — Pirmasis pranciškonų amžius. — Šiandien kaip ir vakar.

III SKYRIUS. — Šventoji Klara Asyžietė ir Neturtingosios Moterys 63
Klara, kilmingojo Scefi duktė. — Pasiaukojimas spindinčią naktį. — Aš noriu Dievui tarnauti su jumis — San-Damiano mergaičių namai. — Nuostabioji Porciunkulės puota. — San-Damiano mažosios gėlelės. — Globojanti Ostija. — Dangiškosios vestuvės.

IV SKYRIUS. — Šventojo apaštalavimas . . . 83
Eikime Viešpaties vardu. — Pamokslas paukščiams. —Misijos Italijoje. — Gubbio vilkas. — Mano broliai plėšikai. — Eilė stebuklų. — Sekminių susirinkimai. —Pas Egipto sultoną. — Porciunkulės atlaidai.

V SKYRIUS. — Trečiojo Ordino įsteigimas . . 109
"Mes turime žmonas..." — Tretysis Ordinas. — Trečiojo Ordino pasisekimai. — Tobulas gyvenimas pasaulyje. — Tretysis Ordinas ir katalikų veikimas.

VI SKYRIUS. — Šventojo dvasia 121
Pranciškaus atvaizdas. — Dievo dainius. — Laimės pirklys. — Tobulas džiaugsmas. — "Brolis žakeli-

na". — Ponas Neturtas. — "Gyventi dėl manęs, tai yra dėl Jėzaus Kristaus".

VII SKYRIUS. — Paskutiniai metai. — Mirtis . 140
Grafo Rolando dovana. — Brolio Leono neramumas. — Didysis Stebūklas. — Šventųjų stigmatų spindėjimas. — Saulės giesmė. — Asyžiaus atsisveikinimas. — Laimingoji mirtis.

VIII SKYRIUS. — šv. Pranciškaus garbė . . 163
Kanonizacija. — Pranciškaus išlikimas. — Kaip sekti šv. Pranciškų. — Pranciškau, sugrįšk pas mus! Malda.